

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra společenských věd

Diplomová práce

Bc. Ivana Marčíková

Dějiny Hlučína a využití tohoto tématu v pedagogické praxi

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně na základě uvedených zdrojů a literatury.

V Olomouci dne 8. dubna 2021

.....

Bc. Ivana Marčíková

Poděkování

Ráda bych poděkovala mému vedoucímu práce PhDr. Pavlu Kopečkovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při psaní této práce. Mé poděkování patří také všem učitelům z hlučínských základních škol, kteří mi pomohli s dotazníkovým šetřením, a v neposlední řadě také všem, jež mě po celou dobu studia podporovali.

Obsah

Úvod.....	7
1. Město Hlučín.....	9
1.1. Městský znak a vlajka města	9
1.2. Hlučínsko.....	10
2. Založení města Hlučina	11
3. Hlučín jako součást pruského království.....	13
4. Připojení Hlučínska k Československu	16
5. Hlučín jako součást Německé říše	20
6. Hlučín po 2. světové válce.....	24
7. Slavní rodáci.....	30
7.1. Bohumír Josef Hynek Bílovský.....	30
7.2. Eva Burešová.....	31
7.3. Jan Baltazar Janda	31
7.4. Jan Bochenek.....	32
7.5. Lumír Olšovský	33
7.6. Pavel Blaschke.....	34
7.7. Pavel Josef Vejvanovský	35
7.8. Vilém Balarin	36
8. Památky města Hlučín.....	37
8.1. Areál československého opevnění Hlučín-Darkovičky.....	37
8.2. Farní kostel sv. Jana Křtitele	38
8.3. Hlučínský zámek	38
8.4. Hřbitov s kostelem sv. Markéty.....	39
8.5. Kremerova vila	39
8.6. Mírové náměstí a historické jádro	40

8.7.	Městské opevnění v Hlučíně.....	40
8.8.	Radnice	41
8.9.	Židovský hřbitov v Hlučíně	42
9.	Památné stromy	43
9.1.	Buk lesní	43
9.2.	Javor mléčný	43
10.	Využití diplomové práce v pedagogické praxi.....	44
10.1.	Výchova k občanství	44
10.1.1.	1. vyučovací hodina.....	45
10.1.2.	2. vyučovací hodina.....	51
10.1.3.	3. vyučovací hodina.....	57
10.1.4.	4. vyučovací hodina.....	61
10.1.5.	5. vyučovací hodina.....	63
10.2.	Dějepis.....	65
10.2.1.	Český stát za vlády posledních Přemyslovců.....	65
10.2.2.	Revoluční rok 1848 v českých zemích.....	73
10.2.3.	Připojení Hlučínska k Československu	79
10.2.4.	Historický vývoj Hlučina v průběhu let 1938-1945.....	87
10.3.	Matematika	92
10.3.1.	Dendrologie v matematice.....	92
11.	Pedagogický výzkum	98
11.1.	Metodika výzkumu	98
11.2.	Cíle výzkumu.....	100
11.3.	Analýza a vyhodnocení výsledků	101
11.4.	Shrnutí výsledků	109

Závěr.....	110
Seznam použitých zdrojů.....	113
Seznam zkratek	116
Seznam příloh	117
Anotace.....	129

Úvod

Tématem mé diplomové práce jsou *Dějiny Hlučína a využití tohoto tématu v pedagogické praxi*. Vybrala jsem si jej proto, že mě Hlučín velice zajímá, v současnosti je místem mého bydliště, ale především pro využití práce v učitelském povolání.

Cílem mé práce je popsat historii Hlučína od jeho vzniku až po současnost. Práce má přinést nejen hlubší informace o historickém vývoji města, ale má rovněž zdůraznit význam regionální historie. Rozvoj Hlučína neprobíhal izolovaně, a tak jsou v práci zakomponovány události, které ovlivnily vývoj celého našeho státu. Jedním z cílů je také ukázat využití této práce pro pedagogické účely v předmětech výchova k občanství a dějepisu. Posledním cílem je dotazníkové šetření na hlučínských základních školách, které má odhalit, jak se žáci o historii svého rodného města zajímají.

Práce je rozdělena do dvanácti kapitol. V úvodní kapitole se věnuji základním informacím, jež se týkají polohy Hlučína a počtu obyvatel. Krátce se zmiňuji o městském znaku, o vlajce města i o regionu Hlučínska. V druhé až šesté kapitole je sepsána historie města Hlučína od jeho vzniku až po současnost. Kapitoly obsahují první zmínky o osídlení, o období, kdy byl Hlučín součástí pruského království, o připojení Hlučína k Československu, o období, kdy byl součástí Německé říše a o Hlučíně po druhé světové válce až po současnost. Sedmá kapitola patří slavným rodákům, kteří město proslavili. V osmé kapitole zmiňuji místní památky, které jsou podrobněji rozebrány. Kapitola devátá se věnuje památným stromům, jež v Hlučíně nalezneme. Památné stromy jsou následně využity v projektu při výuce matematiky.

Desátá kapitola je věnována praktickému využití tohoto tématu k pedagogickým účelům. Vytvořila jsem pět vyučovacích hodin do výchovy k občanství k tematickému okruhu Člověk ve společnosti. První vyučovací hodina se věnuje základním údajům o městě Hlučíně. Druhá hodina je zaměřena na seznámení žáků s významnými mezníky v dějinách Hlučínska. Třetí vyučovací hodinu tvoří hlučínské přírodní a historické památky a slavní rodáci Hlučína. Čtvrtá hodina je věnována tvorbě prezentací o hlučínských historických památkách a navazuje na ni pátá vyučovací hodina, ve které žáci představují svoji tvorbu. V desáté kapitole se věnuji i hodinám dějepisu. Zhotovila jsem jednu vyučovací hodinu k tematickému okruhu Křesťanství a středověká Evropa, jednu vyučovací hodinu k okruhu Modernizace společnosti a dvě hodiny k tematickému okruhu Moderní doba. První vyučovací hodina se věnuje českému státu za vlády

posledních Přemyslovců a druhou hodinu tvoří revoluční rok 1848. Třetí vyučovací hodina je zaměřena na připojení Hlučínska k Československu a čtvrtá na jeho historický vývoj v průběhu let 1938-1945. Součástí desáté kapitoly je vytvořen projekt do výuky matematiky, který se zabývá památnými stromy ve městě Hlučíně. Vybrán je tematický okruh Geometrie v rovině a v prostotu.

V jedenácté kapitole nalezneme výzkumnou část diplomové práce. Pro pedagogický výzkum byli vybráni žáci osmých a devátých tříd hlučínských základních škol. Výzkum je zaměřen na vztah a znalost regionální historie. Součástí kapitoly jsou grafy doplněny komentáři.

Hlavní zdroje informací jsem čerpala z knih a odborných publikací, které jsou k dispozici v Městské knihovně Hlučín. Velké množství informací o historii Hlučína jsou uvedeny v knihách Viléma Plačka. Jedná se o knihy *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960* a *Prajzáci II, aneb, Hlučínsko ve staronové vlasti 1920-1938*. Dále jsem vycházela z publikace *Hlučín 1256-2006: 750 let města* od Metoděje Chrásteckého a od stejného autora z novějšího zpracování *Hlučín v proměnách času*. Využívány jsou i internetové portály, převážně webové stránky města Hlučína.

V diplomové práci pracuji s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání, Školním vzdělávacím programem Základní školy a mateřské školy Ludgeřovice a odbornou literaturou, která je zaměřena na výzkum v pedagogice.

1. Město Hlučín

Město Hlučín leží v okrese Opava v Moravskoslezském kraji na úpatí Hlučínských pahorkatin. Jeho rozloha činí 21,13 kilometrů čtverečních (viz příloha č. 1). Hranici tvoří na jihu řeka Opava, na jihovýchodě řeka Odra a na severu česko-polská hranice. Ve městě bydlí přibližně čtrnáct tisíc obyvatel a město tak spadá do kategorie středně velkých měst.

1.1. Městský znak a vlajka města

Městský znak Hlučína vznikl z dříve používaných pečetí. Není známo, kdy město svůj znak dostalo. Během vývoje byla zaznamenána spousta změn. Touto formou se majitelé města snažili po sobě zanechat nějakou stopu. Po pravé straně zeleného štítu se nachází polovina antonínského kříže spolu s polokoulí na konci vodorovného ramene. V levé části štítu se nachází písmeno „P“, které představuje připomínku na zakladatele města krále Přemysla Otakara II. Nad monogramem a křížem se uprostřed štítu nachází znamení lilie. Na okraji štítu je pět šestihrotých hvězd. Lilie, monogram, kříž a hvězdy jsou ve zlaté barvě (viz příloha č. 2).¹ Polovina antonínského kříže připomíná erb Jana Bělíka z Kornic (1486-1490), jenž nosil podobný kříž na červeném poli. U písmene „P“ se dnes uvádí, že jde o zkratku „LP“ latinského Longo Pago, v překladu Dlouhá ves. Prvkem znaku rodiny Bruntálských z Vrbna je lilie a pět hvězd představujících pět generací rodu Gašínů. Tyto generace byly v letech 1629 až 1727 majiteli města Hlučína.²

Po rozhodnutí předsedy Poslanecké sněmovny dne 9. května 1995 byl městu udělen prapor. Prapor tvoří tři vodorovné pruhy v poměru 1:3:1 v barvách žluté, zelené a žluté. V zelené části praporu se nachází znak města, které má žlutou barvu (viz příloha č. 3). V roce 2004 schválením zákona č. 216/2004 Sb. se změnil název praporu na vlajka.³

¹ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučína, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 11.

² O městě Hlučín. *Turistické informační centrum Hlučín* [online]. Hlučín: ARSY line, 2006 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.info.hlucin.com/cs/hlucin/o-meste-hlucin/a-306/>

³ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučína, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 12.

1.2. Hlučínsko

Hlučínsko je regionem mnoha přívlastků, a to zmítané osudem, dobrosrdečné, opomíjené a fascinující. Od českých zemí se odlišuje svou historií, svéráznou mentalitou a také nářečím, které je pro člověka z vnitrozemí nesrozumitelné. Zdejší obyvatelé byli známi svou pracovitostí a pozitivním vztahem k Německu. Důsledkem modernizačních a globalizačních procesů to vše zaniká.⁴

Od roku 1742, kdy bylo Hlučínsko součástí pruského státu, mělo celkovou rozlohu 316 kilometrů čtverečních. Centrem se stalo město Hlučín. Zdejší obyvatelstvo zažívalo poněkud jiný ekonomický a společenský vývoj. Ten se podepsal na kultuře města i na myšlení a osudech obyvatelstva. V roce 1920 na Hlučínsku převažovalo moravsky mluvící obyvatelstvo, a tak se Hlučínsko stalo součástí Československa. Roku 1923 byly k Hlučínsku, respektive k Československu, připojeny ještě další obce, a to Píšť a Hať. V roce 1938 na základě mnichovského diktátu bylo Hlučínsko nacistickým Německem připojeno k Altreichu. V této době přibývalo na Hlučínsku mnoho mrtvých mužů z důvodu nařízení povinné služby ve wehrmachtu.⁵

V současné době k Hlučínsku patří třicet obcí. Jsou to: Bělá, Bohuslavice, Bolatice, Darkovice, Dolní Benešov, Hať, Hněvošice, Hošťálkovice, Chlebičov, Chuchelná, Kobeřice, Kozmice, Kravaře, Lhotka, Ludgeřovice, Malé Hoštice, Markvartovice, Oldřichov, Petřkovice, Píšť, Rohov, Služovice, Strahovice, Sudice, Šilheřovice, Štěpánkovice, Třebom, Velké Hoštice, Vřesina a Závada.⁶

⁴ NEMINÁŘ, Jiří, Radim LOKOČ a Jiří JUNG. *Vítejte na Hlučínsku*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska, 2019. ISBN 978-80-906516-5-4, s. 2

⁵ Hlučínsko. *Turistické informační centrum Hlučín* [online]. Hlučín: ARSY line, 2006 [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://info.hlucin.com/cs/hlucinsko/hlucinsko/a-337/>

⁶ *Turistické informační centrum Hlučín* [online]. Hlučín: ARSY line, 2006 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.info.hlucin.com/cs/>

2. Založení města Hlučína

Osídlení Hlučínska je archeologicky doloženo z doby před 150 tisíci lety, kdy byly na Landeku objeveny zbytky tábořiště lovců mamutů staré třicet až čtyřicet let. Tzv. Landecká Venuše se stala nejvýznamnějším nalezeným artefaktem.⁷ Hlučínsko bylo součástí Opavska, olomouckého údělu tedy Moravy, od počátku středověku až do roku 1740.

Město Hlučín vzniklo na tzv. zeleném drnu. Na dříve neosídleném místě ho založil Přemysl Otakar II., který v té době zakládal města. Tato místa mu ze Slezska umožňovala snadný průchod do vnitrozemí. Základní listina Hlučína není dochována, ale předpokládá se, že se tak stalo roku 1256, kdy přijel český král Přemysl Otakar II. na Opavsko a založil město. Hlučín s hradem Landekem byl městem poddaných.⁸ Nejstarší listina města je dochována z roku 1303 a dokládá, že ve městě žili rychtáři a řemeslníci a že zde existovalo městské právo. Měšťané měli vlastní samosprávu, kterou reprezentovali konšelé a purkmistr. Město mělo právo tržní, mílové, várečné, hrdelní a právo ohradit se hradbami. Tehdejší obyvatelstvo Hlučína se živilo především zemědělstvím a řemeslem.⁹ Hlučín svůj název získal podle staroslovanského názvu Hlučí podle místa, kde rostlo křoví hloh.

Hlučín se v roce 1473 dostal do vlastnictví pánů z Poděbrad a Kunštátu. O dva roky později získal Matyáš Korvín území Moravy, Slezska a Lužic včetně oblasti Hlučínska.¹⁰ Na začátku 16. století patřilo město rodině Vlčků. Ta byla za věrné služby panovníkovi povýšena do stavu svobodných pánů s přísudkem páni z Hlučína a Dobrozemice. Rodina Vlčků sídlila na hlučínském zámku, který byl postaven v roce 1439. V průběhu 16. století prošel zámek řadou rozsáhlých stavebních úprav. V roce 1518 Hlučín koupil pan Bernard ze Zvole, město nechal obehnat hradbami a branami, také nechal postavit kostel sv. Markéty. Po smrti Bernarda hlučínské panství získal slavný slezský rod Bruntálských z Vrbna. Štěpán Bruntálský, jeden z významných představitelů tohoto rodu, je pohřben v kryptě hlučínského kostela.¹¹ Jeho nástupce Václav z Vrbna prodal panství v roce 1629 Janu Rudolfovi, hraběti z Gašína. Ten se

⁷ CHRÁSTECKÝ, Metoděj. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko: podobná minulost: historie, obce, atraktivita*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2008. ISBN 978-80-254-3581-6, s. 13.

⁸ BRABCOVÁ, Liana. *Pozdrav z Hlučínska: pohlednice a historie*. Opava: Bobr, 1995. ISBN 80-901764-1-0.

⁹ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 20.

¹⁰ CHRÁSTECKÝ, Metoděj. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko: podobná minulost: historie, obce, atraktivita*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2008. ISBN 978-80-254-3581-6, s. 13.

¹¹ PLAČEK, Vilém a Magda PLAČKOVÁ. *Šilheřovice v historii a současnosti*. Šilheřovice: Obecní úřad Šilheřovice, 2006. ISBN 80-86458-17-2, s. 24.

stal zemským hejtmanem opavského knížectví v roce 1692. O dva roky později nechal obyvatele Hlučina uvolnit z poddanství. Gašínští hlučínské panství drželi do roku 1727.¹²

Měšťané ve městě žili převážně v dřevěných obydlích, což bylo příčinou mnoha rozsáhlých požárů. Za třicetileté války, která probíhala v letech 1618 až 1648, prošla švédská a dánská vojska přes území Hlučínska. Vojska vypálila Hlučín i hlučínské obce Píšť, Kravaře, Chuchelnou, Kouty a Benešov. V roce 1645 Švédové podruhé vypálili město, shořelo celkem 79 domů. Časem několik vsí zaniklo úplně a v několika obcích se počet obyvatelstva snížil na polovinu. Město se z těchto ničivých následků požárů nemohlo vzpamatovat několik desítek let.¹³

V 18. století začala na Hlučínsku nová významná etapa. V Rakousku vymřel habsburský rod po mužské linii, proto chtěl císař Karel VI. zajistit Marii Terezii nástupnictví trůnu. Vydal tzv. pragmatickou sankci, která by v případě vymření mužské linie zajistila nástupnictví ženské linii. Po jeho smrti v roce 1740 však začaly války o rakouské dědictví. Bavorsko, Sasko, Prusko, Španělsko a Francie neuznávaly pragmatickou sankci a chtěl si rozdělit habsburskou říši. Fridrich II., který byl tehdejším pruským králem, vpadl do Slezska a v roce 1741 obsadil celou zemi. Bez vyhlášení války tak porazil rakouské vojsko u Mohelnic.¹⁴

¹² CHRÁSTECKÝ, Metoděj. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko: podobná minulost: historie, obce, atraktivita*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2008. ISBN 978-80-254-3581-6, s. 13.

¹³ BRABCOVÁ, Liana. *Pozdrav z Hlučínska: pohlednice a historie*. Vyd. 1. Opava: Bobr, 1995.

¹⁴ KAVKA František, ŠÍPEK Zdeněk, VÁLKA Josef. *Dějiny Československa II.*, SPN Praha, 1971, str. 309.

3. Hlučín jako součást pruského království

Po smrti českého krále Karla VI. vypukla slezská válka. Pruské království obsadilo rakouské Slezsko. Pruský král Fridrich II. se svým vojskem překročil hranice Slezska dne 16. prosince 1740, aby zde uplatnil své nároky na tuto zemi, kterou po svých předcích zdědil. Slezsko bylo součástí rakousko-habsburské říše. Na základě mírové smlouvy uzavřené dne 28. července 1742 ve Vratislavi po první slezské válce mezi Rakouskem a Pruskem, získal Fridrich II. vedle Kladska Dolní a Horní Slezsko s výjimkou Těšínského knížectví, Opavy a území, které leží na pravé straně řeky Opavy. Mezi vydobytým územím byla polovina knížectví Opavského, dnešní Hlučínsko.¹⁵

Po úspěšném dobytí Slezska zavedl Fridrich II. pruskou správu. Ministra, který podléhal přímo jemu, postavil do čela vytvořené pruské provincie se dvěma centry v Hlohově a ve Vratislavi.¹⁶ Fridrich II. začal v obou obvodech vytvářet správní okresy. Ve vratislavské části jich vytvořil 32. Mezi nimi byl i hlubčický okres, který zahrnoval oblast Hlučínska. V čele okresů stáli landráti, kteří byli jmenováni pruským králem Fridrichem II. Sedláci museli platit daně, dodávat vojáky a sloužit vrchnosti. V zemi nastalo omezení volného nakládání s majetkem, bylo zakázáno vystěhovat se, navštěvovat poutní místa a zahraniční univerzity. Dovoleny byly jen cesty z pracovních či obchodních důvodů.¹⁷

Hned po násilném připojení k Prusku bylo odstraněno české úřadování a nahrazeno německým. Čeština byla ponechána jen ve zdejších kostelech a školách. Německý jazyk byl postupem času stále více upřednostňován.¹⁸

V roce 1846 postihla vlivem špatného počasí celý kraj velká neúroda. Pár let poté na Hlučínsku umírala značná část obyvatelstva na podvýživu.¹⁹ V roce 1848 ekonomická krize, neúroda a epidemie tyfu zapříčinila ve městě revoluci. Lid také znepokojovala pomalá likvidace robotních povinností, které trvaly od roku 1811. Reformy, které byly v Prusku uskutečněny po napoleonských válkách, v mnoha oblastech změnil zemi. Během revoluce v roce 1848 vládla

¹⁵ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 9.

¹⁶ PLAČEK, Vilém a Magda PLAČKOVÁ. *Ludgeřovice v sedmi staletích*. Ludgeřovice: Obecní úřad, 2003. ISBN 80-86458-12-1, s. 47.

¹⁷ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 9.-10.

¹⁸ Tamtéž, s. 10.

¹⁹ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 33.

nespojenost nejenom v Prusku, ale i v dalších státech, a to i v Rakousku, Itálii, Francii a v dalších zemích.²⁰ 4. září 1848 došlo v Hlučíně k bouřím, které byly namířeny proti panskému zámku. Občané vypálili dveře policejního a hospodářského úřadu, ukradli uložené spisy a na zámeckém nádvoří je roztrhali. Den poté 5. září 1848 do města dorazil oddíl 40 vojáků, aby v Hlučíně zjednal klid. Bouře měla poukázat na nevoli proti nesnesitelné libovůli panských úředníků. Obyvatelé se dožadovali úřadování v moravské řeči.

Německé císařství, které bylo vytvořeno v roce 1871 po vítězství Pruska nad Francií, se stalo výrazným mezníkem v evropských dějinách, mimo jiné i na Hlučínsku. Otto von Bismarck byl v 19. století významným politikem a budovatelem sjednoceného Německa. V letech 1862 až 1890 byl prvním ministrem Pruska a v letech 1871 až 1890 německým kancléřem. Toho roku, kdy došlo ke sjednocení Německa, došlo také k vypuknutí Bismarckova tzv. kulturního boje, který znamenal počátek cílevědomého působení německých úřadů, škol, společenských a kulturních institucí na výchovu sebevědomého německého národa ve všech končinách nově vzniklého německého císařství, tedy i na Hlučínsku.²¹ Pruská vláda usilovala o to, aby pod svou kontrolu dostala katolickou církev. Chtěli jí vštípit národní prusko-německý aspekt. Tzv. květnové zákony z let 1873-1875 se významně dotkly katolické církve. Zákony představovaly vyvrcholení protikatolického tažení. U obyvatelstva na Hlučínsku podporu získala politická křesťansko-konzervativní strana Centrum, která hájila zájmy katolické církve.²² Významným představitelem strany byl hlučínský děkan Hugo Stanke, který byl taky poslancem v berlínském říšském sněmu. Hugo Stanke hájil moravskou řeč, a především se snažil o zavedení slovanského jazyka do škol. U učitelů požadoval znalost německého a mateřského jazyka.²³

Kulturní boj byl pruskou vládou veden i proti školství. Dne 20. září 1872 byla moravština nařízením vlády vyloučena ze všech škol v Hlučíně. Po tři desetiletí se v Hlučíně učilo podle Lelkova českého slabikáře. Ten byl v roce 1873 zakázán a nahrazen slabikářem

²⁰ HARNA, Josef a Rudolf FIŠER. *Dějiny českých zemí: učebnice pro střední školy*. Praha: Fortuna, 1998. ISBN 80-7168-522-4, s. 53.

²¹ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 33.

²² PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 23.

²³ CHRÁSTECKÝ, Metoděj. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko: podobná minulost: historie, obce, atraktivita*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2008. ISBN 978-80-254-3581-6, s. 19.

německým. Roku 1875 skončilo vyučování v mateřském jazyce i v náboženství. Školy se tak staly významným nástrojem germanizace.²⁴

Po vypuknutí první světové války roznášeli poslové do hlučínských obcí oznámení o všeobecné mobilizaci a vylepovali úřední vyhlášky. Následující den odjížděli první záložníci z hlučínské železniční stanice. Nálada v Hlučíně byla „plná bojového nacionalismu“.²⁵ Školy byly podřízeny válečné propagandě. Děti šily pro vojáky ponožky, šály, rukavice a trička. Během války stát hlučínským rodinám vyplácel podpory a od března 1915 byly zavedeny chlebové lístky.

Během první světové války mělo Hlučínsko i svého hrdinu. Jednalo se o Paula Billika, který se narodil v Hatí. Psalo se o něm mimo jiné i v německém centrálním tisku. Na počátku roku 1917 byl vyškolen na stíhače a v dubnu se z něj stal člen 12. stíhací letky oberleutnanta rytíře von Tuscheka. Po pár měsících se stal velitelem 52. stíhací letky.²⁶ Byl to jeden z nejpopulárnějších válečných letců císařského Německa. Za první světové války padlo na frontách v německých službách 1 743 Hlučičanů.²⁷

²⁴ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 23.

²⁵ Tamtéž, s. 29.

²⁶ Tamtéž, s. 30.

²⁷ CHRÁSTECKÝ, Metoděj. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko: podobná minulost: historie, obce, atraktivita*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2008. ISBN 978-80-254-3581-6, s. 25

4. Připojení Hlučínska k Československu

Skupina Moravců z Borutína se již koncem roku 1915 snažila o připojení Hlučínska k českému národu. Mluvčí Hlubek poslal své požadavky České národní radě do Paříže. Roku 1918 katoličtí duchovní, učitelé, podnikatelé a živnostníci z Hlučina sestavili pamětní spis s obdobným požadavkem. Tento spis byl poslán na Pařížskou mírovou konferenci. Důvody československé vlády pro připojení Hlučínska k Československé republice adresovány Versaillské konferenci v pamětním spise se opíraly o hospodářské a strategické důvody, ale mimo jiné i o skutečnost, že místní obyvatelstvo je slovanského původu, které se hlásí k moravštině jako ke svému mateřskému jazyku.²⁸ Hlučínští Moraváci se považovali za nedílnou větev českého národa. Versailleská konference důvody akceptovala a Německo bylo nuceno se vzdát Hlučínska bez lidového hlasování ve prospěch Československé republiky podle 83. článku mírové smlouvy. Hlučín byl největším centrem nově získaného území.²⁹ Hraniční úpravy odstartovaly v roce 1922 a trvaly do roku 1923. Československá republika získala i obec Hať a Píšť, kdežto Šilheřovice pozůstaly Německu.

Hlučínsko bylo oficiálně připojeno k Československu dne 4. února 1920, ale tento název ještě nebyl používán. Stále se mluvilo o části Ratibořska s 36 obcemi a necelými 50 000 obyvateli. Komisařem pro Ratibořsko byl 24. ledna 1920 jmenován slezský zemský prezident Josef Šrámek.³⁰

Ráno 4. února 1920 na Hlučínsko vyrazila skupina vojáků, která tvořila tři kolony. První kolona vyjela z Háje u Opavy směrem k Dolnímu Benešovu, druhá z Opavy do Kravař. Třetí, hlavní kolona, mířila z Děhylova na město Hlučín. Zde se skupina vojáků rozdělila do všech 36 přidružených obcí. Kolem 11. hodiny do města přijelo osm aut s důležitými představiteli města. Před radnicí se shromáždil hejtman hlučínského okresu František Sichta, francouzský kapitán Varennes, komisař Josef Šrámek, francouzský plukovník Marty a další osobnosti. Nechyběli ani Hugo Stanke, zástupce farního úřadu, a obyvatelé města. Starosta města Lindell obyvatelstvu představil nového šéfa Hlučínska a další představitele.³¹

²⁸ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 35.

²⁹ CHRÁSTECKÝ, Metoděj. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko: podobná minulost: historie, obce, atraktivita*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2008. ISBN 978-80-254-3581-6, s. 25.

³⁰ Tamtéž.

³¹ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 36

Hlučín se v Československu stal sídlem politického okresu. Ve městě úřadovala politická okresní správa, okresní školní rada, berní úřad, berní správa, okresní soud a úřad evidence katastru pozemkové daně.³²

Dne 29. června 1919 byla ve Versailles uzavřena mírová smlouva s Německem. Na základě této smlouvy se obyvatelstvo Hlučína, které před 9. lednem 1920 dosáhlo 18 let a bydlelo na území odstoupené Československu, mohlo rozhodnout, zda chce optovat ve prospěch jiného občanství, nebo si ponechat stávající. Hlučičané, kteří se rozhodli pro optování, měli 12 měsíců na opuštění území Československa a usazení se ve státě, pro který optovali.³³ Dne 10. ledna 1922 vypršela opční lhůta a z Hlučína optovalo celkem 748 obyvatel, což představovalo 17 % obyvatel města. Hlavním důvodem odchodu lidí z města byly obavy ze ztráty sociálních a hospodářských pozic. Z Hlučína odešli především němečtí učitelé, úředníci a aktivisté německých spolků. Optanti se přesouvali co nejbliž ke státním hranicím s Československem, aby byli nedaleko bývalého domova. Nejvíce se jich usídlilo v Křenovicích, nynějším Polsku. V Křenovicích byla roku 1926 pro nové osídlence zahájena stavba nových domů. Roku 1921 proběhlo sčítání lidu a Hlučín měl celkem 4 796 obyvatel.³⁴

V říjnu 1929 propukla světová hospodářská krize, která ovlivnila ve 30. letech 20. století světové hospodářství. Hlučínsko bylo touto krizí citelně postiženo. Obyvatelstvo si nemohlo najít práci. Jediným východiskem bylo Německo. Za sezónní prací tam odjížděli zemědělstí dělníci a zedníci. Československé úřady nedokázaly obyvatelstvu nabídnout práci ve své rodné zemi. Velká hospodářská krize zapříčinila na Hlučínsku radikální změny i na politické scéně. Hlučínsko se tak stalo snadnou kořistí v parlamentních volbách roku 1935 Henleinovy Sudetoněmecké strany.³⁵

³² KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 45.

³³ CHRÁSTECKÝ, Metoděj. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko: podobná minulost: historie, obce, atraktivita*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2008. ISBN 978-80-254-3581-6, s. 25-26.

³⁴ KOŘENÝ, Gustav, ed. *Dnešní Hlučínsko*. Opava: Slezské dílo, 1924. Slezské epištoly, s. 14.

³⁵ PLAČEK, Vilém a Magda PLAČKOVÁ. *Ludgeřovice v sedmi staletích*. Ludgeřovice: Obecní úřad, 2003. ISBN 80-86458-12-1, s. 167.

Světová hospodářská krize na Hlučínsko přinesla drtivé sociální důsledky ve formě katastrofálního snížení životní úrovně obyvatel. Mnozí obyvatelé trpěli bídou a hladem. Nejvíce trpěli nezaměstnaní, ale také polo-nezaměstnaní, kteří museli v práci podávat stále vyšší pracovní výkony.³⁶

Německá národně socialistická dělnická strana (DNSAP) se na Hlučínsko snažila proniknout již od roku 1920. Zakotvila zde až v roce 1929. Strana působila v meziválečném Československu a jejím cílem bylo dosáhnout pohraničního území a odtrhnout ho od Československa. Ke změnám na Hlučínsku došlo po 30. lednu 1933, kdy se stal Adolf Hitler říšským kancléřem, převážně v době po vyhlášení výsledků říšských voleb k datu 5. března 1933. Dne 9. května 1933 Okresní úřad v Hlučíně vydal zákaz konání tanečních zábav ve městě a ve všech přilehlých obcích. Okresní hejtman vydal vyhlášku, která upozorňovala obyvatelstvo okresu na to, že pokud bude jednat proti republice nebo rušit klid a pořádek, bude stíháno a potrestáno. Strana DNSAP byla dne 4. října 1933 v Československu úředně zakázána, stejně tak německé národní strany a německé spolky.³⁷

Dva dny před ukončením činnosti Německé národně socialistické dělnické strany a Německé národní strany Konrád Henlein zveřejnil provolání k založení Sudetoněmecké vlastenecké fronty. V květnu 1935 byla přejmenována na Sudetoněmeckou stranu.³⁸ V parlamentních volbách konané 19. května 1935 se Sudetoněmecké straně podařilo v Hlučíně získat převahu mezi německými stranami. Z celkového počtu 73,5 % všech hlasů odevzdané pro německé strany bylo vloženo do volebních urn 85 % pro Sudetoněmeckou stranu a pouze 15 % pro další německé strany.³⁹ České strany získaly 26,5 % všech hlasů. Většina obyvatel Hlučínska tehdejší Německo podporovala především kvůli disciplíně, pořádku a ekonomické prosperitě.

Po parlamentních volbách, v nichž na Hlučínsku získala Henleinova Sudetoněmecká strana většinu hlasů, dostaly události rychlý spád směřující k mnichovskému diktátu a spolu s územím Sudet k připojení Hlučínska k Německu. Dne 29. září 1938 se v Mnichově sešli představitelé Německa, Francie, Anglie a Itálie. Chtěli uzavřít smlouvu, která vyřeší vrcholící

³⁶ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci II, aneb, Hlučínsko ve staronové vlasti 1920-1938*. Háj ve Slezsku: Maj-Tiskárna, 2007. ISBN 978-80-86458-24-3, s. 156.

³⁷ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 71.

³⁸ SLÁDEK, Milan. *Němci v Čechách: německá menšina v českých zemích a Československu 1848-1946*. Praha: Pragma, c2002. ISBN 80-7205-901-7.

³⁹ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 71.

krizi. Usilovali o odstoupení sudetoněmeckého území včetně Hlučínska Německé říši.⁴⁰ O den později bylo rozhodnuto o předání sudetoněmeckého území Německu. Dne 8. října 1938 německá vojska překročila československé státní hranice a začala obsazovat i území Hlučínska. Ve stejný den odešlo z území i československé vojsko a československé úřady. Německá říše bez boje zabrala všechny objekty ostravsko-opavského opevnění. Hlučínsko se tak stalo integrální součástí Velkoněmecké říše.⁴¹

⁴⁰ SLÁDEK, Milan. *Němci v Čechách: německá menšina v českých zemích a Československu 1848-1946*. Praha: Pragma, c2002. ISBN 80-7205-901-7, s. 123-124.

⁴¹ PLÁČEK, Vilém. *Prajzáci II, aneb, Hlučínsko ve staronové vlasti 1920-1938*. Háj ve Slezsku: Maj-Tiskárna, 2007. ISBN 978-80-86458-24-3, s. 227.

5. Hlučín jako součást Německé říše

Hlučínsko bylo na základě Mnichovské dohody zabráno německou brannou mocí jako součást tzv. pátého pásma, do kterého byla zařazena území, ve kterém žilo v roce 1910 podle sčítání lidu více než 50 % neněmeckého obyvatelstva. Spadaly sem také okresy Nový Jičín, Bílovec a Opava.⁴²

Ozbrojené síly Velkoněmecké říše začaly Hlučínsko obsazovat v poledních hodinách 8. října 1938. Hlavní proud překročil hranice u Píště. Hlučín byl na své „osvobození“ připraven. Ve městě byly nachystány slavobrány, transparenty, hrála hudba a vyzváněly zvony. 9. října se na náměstí konala slavnost s vojenskou přehlídkou. Se svými projevy zde vystoupil tehdejší starosta města Richard Peschel, přední činitel Sudetoněmecké strany Eduard Fajkus a nový vojenský velitel města.⁴³

Dne 18. října 1938 byl na hlučínský úřad poslán dopis říšského ministra vnitra, ve kterém se připomíná, že do 4. února 1920 bylo Hlučínsko součástí Německa a patřilo k Československu na základě rozhodnutí Versailleské smlouvy. Obyvatelstvo, které se na území Hlučínska narodilo před rokem 1910 a mělo zde 10. října 1938 stále bydliště, získalo automaticky německou státní příslušnost a správy říšských občanů.⁴⁴ Týkalo se to i dětí a vnoučat. Na základě pomnichovské československo-německé dohody se mohli říšští příslušníci neněmecké národnosti odstěhovat, ale pouze ti s movitým majetkem. Většina obyvatelstva však zůstala, jelikož se nechtěla svých domů a polí vzdát.⁴⁵

Rozhodný krok nastal 13. prosince 1938 na hlučínském náměstí. V ten den došlo k začlenění Hlučínska do slezské provincie. Konala se velká manifestace s 10 000 účastníky. Přišel i Josef Wagner, což byl slezský vládní prezident. Součástí manifestace byla vojenská přehlídka s pochodem uniformovaných členů nacistické organizace. Celkem v 19 obcích byly stanoveny místní organizace Národně socialistické německé dělnické strany (NSDAP).⁴⁶

⁴² PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 85.

⁴³ Tamtéž, s. 85.

⁴⁴ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 57.

⁴⁵ CHRÁSTECKÝ, Metoděj. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko: podobná minulost: historie, obce, atraktivita*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2008. ISBN 978-80-254-3581-6, s. 39.

⁴⁶ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 87.

Ustanoveny byly i organizace SA (útočné oddíly), NSV (Nationalsozialistische deutsche Arbeiterpartei), HJ (Hitlerjugend) a BDO (Bund Deutscher Osten).⁴⁷

Legislativním krokem k začlenění území Hlučínska do slezské provincie Německé říše byl říšský zákon schválený dne 25. listopadu 1939. Starosta odpovědný za obec byl touto vedoucí funkcí pověřen stranou NSDAP. Na konci března roku 1939 se v Hlučíně konalo shromáždění starostů a přednostů okrskových úřadů, které řídil landrát Hütteroth. Starostové do rukou landráta složili přísahu věrnosti vůči Adolfu Hitlerovi. Německá nacistická správa na Hlučínsku byla upevněna koncem března roku 1939. V říšské sbírce zákonů č. 182 bylo zveřejněno nařízení o zavedení říšského zákonodárství na Hlučínsku, a to s platností od 1. července roku 1939. Dovršen byl přechodem z demokratické správy na národně socialistickou německou správu.⁴⁸

Zákon o tzv. Landjahru vstoupil v platnost krátce po připojení Hlučínska k Československu. Jednalo se o roční povinné nasazení chlapců a dívek po ukončení základního vzdělávání na venkovské práce. Po narukování prvních mužů k wehrmachtu nezaměstnanost vystřídal trvalý nedostatek pracovních sil.⁴⁹ Situace byla vyřešena povinným nasazením mladistvých, žen i starců a válečných zajatců. V roce 1939 se jednalo o zajatce z Polska, v roce 1940 o zajatce z Francie a v roce 1941 o jugoslávské zajatce. Cizí pracovní síly byly ubytovány v dřevěných domcích. Jednalo se především o Poláky, Čechy, Ukrajince, Francouze a Rusy.⁵⁰

Na počátku roku 1941 byl na Hlučínsku rozpoután boj proti používání polštiny a moravštiny. Vládní prezident Wagner ode dne 21. ledna 1941 upozorňuje obyvatelé na to, že používání obou slovanských jazyků je pro Němce nedůstojné. V případě neuposlechnutí budou lidé potrestáni. Zjištěná jména provinilců byla hlášena policejním úřadům. Tyto úřady byly ve spojení s příslušnými místy NSDAP. Zjišťovalo se, jestli si dané osoby zaslouží pobírat dětské přídatky, vykonávat živnost apod. Závažnější přestupky se předávaly k řešení gestapu. Jednalo se především o majitele obchodů a lokálů, kteří měli za povinnost nejen sami používat německý jazyk, ale taky k tomu vést své zákazníky a návštěvníky. Další oběžník vydal ratibořský landrát, který nařídil používání německého jazyka i na spolkových shromážděních. Toto nařízení platilo

⁴⁷ CHRÁSTECKÝ, Metoděj. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko: podobná minulost: historie, obce, atraktivita*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2008. ISBN 978-80-254-3581-6, s. 39.

⁴⁸ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 87.-88.

⁴⁹ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 60.

⁵⁰ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 90.

i pro hasiče. Oba tyto výnosy představovaly nástup ke germanizaci, která měla německý národně socialistický obsah.⁵¹

Češi, kteří měli německou příslušnost, neměli sice na Hlučínsku práva říšských občanů jako rodilí Hlučíňané, ale jinak nepocítili žádnou újmu ani na majetku, hlavně na nemovitostech a živnosti, ani jinak. Stejně jako Hlučíňané s říšským občanstvím dostávali během války potravinové lístky i stejnou odměnu za stejně odvedenou práci. Většina těchto obyvatel pracovala v Protektorátě Čechy a Morava. Platil pro ně tzv. kádrový strop, což znamenalo, že nemohli mít v práci vedoucí pozice a své děti nemohli volně posílat na studia.⁵²

Od roku 1943 se začal život na Hlučínsku měnit a podobat se životu v polním táboře. Začalo docházet k totální mobilizaci pracovních sil, především odrostlých chlapců, dívek, žen a přestárých lidí. Horníci rukovat nemuseli. Ovšem kdo kromě horníků nenarukoval, musel buď vykonávat strážní službu, nebo byl nasazen do Holandska nebo Německa. V lepším případě byl nucen v noci hlídat obec. Děvčata narukovala k německé protiletce obraně, také do polních lazaretů nebo k telefonní službě. Ženy, které zůstaly doma, pracovaly v průmyslu a ve výrobních řemeslech, které byly důležité pro válku a chod ekonomiky.⁵³

Většina Hlučíňanů do ledna roku 1945 neměla vůbec tušení o existenci koncentračních táborů. Na začátku roku 1945 se tak lidé poprvé stali svědky transportu vězňů z koncentračních táborů a válečných zajatců. To už se blížila fronta a příchod Rudé armády.

Až v poslední fázi Ostravské operace bylo území Hlučínska zbaveno německých vojsk. Jednalo se o období od 28. března 1945, kdy byly osvobozeny Sudice, až do 1. května 1945, což znamenalo konec války i pro poslední hlučínské obce Antošovice a Šilheřovice.⁵⁴ Sovětské oddíly na Hlučín postupovaly ze tří stran, a to od Děhylova, Darkovic a Kozmic přes Vinnou horu. Očekávalo se, že se město promění v krutou válečnou scénu. Nestalo se tak oproti sousedním Markvartovicím, Darkovicím a Hatí. V Hlučíně vyhořel pouze kostel sv. Markéty.

⁵¹ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s 91-92.

⁵² Tamtéž, s. 99.

⁵³ Tamtéž, s. 100.

⁵⁴ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 59.

Německá armáda město Hlučín vyklidila a Sověti zde vstoupili v noci 29. dubna 1945.⁵⁵ Válečným ohňostrojem skončila v Hlučíně doba nacistické okupace. K německé armádě narukovalo na dvanáct tisíc mužů. Zraněných se vrátilo na pět tisíc a tři tisíce mužů se nevrátili vůbec.⁵⁶

⁵⁵ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 59.

⁵⁶ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučína 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 105.

6. Hlučín po 2. světové válce

V prvních poválečných letech nebyl život hlučínského obyvatelstva jednoduchý. Ze všech mužů, kteří odešli do války, se čtvrtina nevrátila a zhruba polovina utrpěla zranění, která byla mnohdy s trvalými následky. Někteří muži, kteří ne zahynuli nebo neodešli do Německa, byli zajati na východní frontě. Vraceli se domů až po několika letech, které strávili v sovětských zajateckých táborech.

Zdravotní a sociální poměry byly na Hlučínsku krajně neutěšené. Obyvatelstvo se potýkalo s nedostatkem potravin, šatstva, obuvi a s nedostatkem základního vybavení. Obchody a dílny byly v bojích zničeny a část polí zůstala neoseta. Při přechodu fronty, leteckém bombardování či dělostřelecké palbě přišly rodiny o svůj majetek. Několik tisíc lidí nemělo obydlí. Řada z nich bydlela v kůlnách, sklepích nebo stodolách. Spousta rodin se ocitla v situaci bez finančních prostředků a bez svých živitelů. Ženy, které pečovaly o své děti, byly odkázány pouze na milodary. V případě, kdy milodary nestačily, neváhaly žádat o vdovský důchod s tím, že prohlásily svého nezvěstného muže za mrtvého.⁵⁷ V prvních poválečných letech se na Hlučínsku zhoršil i zdravotní stav obyvatelstva. V létě 1945 zde vypukla tyfová epidemie. Po zdolání epidemie se na Hlučínsku rozšířila tuberkulóza, a to nejen u dospělých. Nakažena byla téměř polovina dětí.⁵⁸

Po skončení války němečtí starostové přestali úřadovat. Hlučín a přilehlé obce byly bez jakéhokoliv řízení. Zanedlouho se moci chopili členové revolučních gard a komisaři s prakticky nekontrolovatelnými pravomocemi. Mnohdy se jednalo o jedince s temnou minulostí. Po nejbouřlivějších poválečných týdnech se situace v obcích stabilizovala. Na Hlučínsku a v pohraničních oblastech se vytvořily okresní správní komise a místní správní komise, které převzaly výkon státní moci. Do správních komisí získali pravomoc členové existujících politických stran – národní socialisté, komunisté, lidovci a sociální demokraté.⁵⁹

Na základě odbojových organizací docházelo v Hlučíně k zatýkání desítek osob. Především se jednalo o funkcionáře a členy nacistických organizací. Prezident Edvard Beneš

⁵⁷ PLAČEK, Vilém a Magda PLAČKOVÁ. *Ludgeřovice v sedmi staletích*. Ludgeřovice: Obecní úřad, 2003. ISBN 80-86458-12-1, s. 216.

⁵⁸ PLAČEK, Vilém. *Prajáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 109.

⁵⁹ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 57.

usiloval o definitivní vyřešení německé otázky. Německé obyvatelstvo, které se spolupodílelo na rozbití předmnichovské republiky, mělo být odsunuto zpět do Německa.⁶⁰ Po skončení války se začaly připravovat soupisy Němců a jejich následný odsun. V závěrečné zprávě mírové konference se psalo, že tři vlády zkoumaly tuto otázku po všech stránkách a uznaly, že německé obyvatelstvo, které zůstalo v Československu, Polsku a Maďarsku, bude třeba odsunout do Německa. Zajedno byly v tom, že jakýkoliv odsun musí být prováděn lidsky a spořádaně.⁶¹ Kdo byl na Hlučínsku považován za Němce, musel nosit na ruce pásku s nápisem „N“ jako Němec. Nesměl používat městskou hromadnou dopravu, navštěvovat veřejné podniky, divadla, kina, restaurace či kulturní akce, nesměl telefonovat a vycházet po 20. hodině. Každému takovému Němci se strhávalo 20 % ze mzdy. I když o obnovení nebo ztrátě československého občanství ještě nebylo rozhodnuto, mnozí Němci raději dobrovolně odešli do Německa.⁶² Němci byli shromažďováni v internačních táborech a v roce 1946 byli odsunuti do Německa. Část jich byla odsunuta do americké okupační zóny a část do sovětské okupační zóny. Vyjmuti byli váleční zločinci, kteří byli buďto zatčeni, nebo je čekal soud. Odsun Němců se týkal celého severního pohraničí českých zemí, tzv. Sudet. Z Hlučínska bylo odsunuto celkem 1 300 osob, dobrovolně odešlo 700 lidí.⁶³

Většina místních lidí se po válce znovu stala československými občany. Menšina ztratila občanská práva i majetek a čekala na přidělení do odsunutých transportů. Část obyvatelstva bydlela až do odsunu ve svých domovech, nebezpeční Němci byli umístěni do internačních táborů. Jeden z táborů se nacházel na Opavské ulici a druhý v prostorách parní pily. Lidé v internačních táborech byli nuceni k pracovním povinnostem bez nároku na mzdu. V případě, kdy byli přiděleni k soukromým řemeslníkům, zemědělcům nebo živnostníkům, museli zaměstnavatelé jejich mzdu odvádět státu.⁶⁴

V únoru roku 1948 došlo v Československu k mocenskému převratu. Na Hlučínsko dolehl, převážně po specifických válečných a poválečných problémech, zvláště tíživě. Politické změny, při kterých docházelo v únoru roku 1948, znamenaly přechod od demokratického systému k totalitnímu systému tzv. diktatury proletariátu. Ve státě dne 25. února 1948 převzala

⁶⁰ SLÁDEK, Milan. *Němci v Čechách: německá menšina v českých zemích a Československu 1848-1946*. Praha: Pragma, c2002. ISBN 80-7205-901-7, s. 145-147.

⁶¹ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 61.

⁶² PLÁČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 114.

⁶³ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 61.

⁶⁴ Tamtéž, s. 62.

moc Komunistická strana Československa (KSČ) v čele s Klementem Gottwaldem. Po abdikaci Edvarda Beneše se stal Gottwald novým prezidentem Československé republiky. V celé Československé republice byly nově ustanoveny na všech stupních státní správy akční výbory Národní fronty, což byly „prodloužené ruce“ Komunistické strany Československa. Jejich úkolem bylo provádět podle KSČ čistky nejen ve státní správě, ale i na pracovištích. Zde také docházelo k výměnám vedoucích pracovníků za politicky důvěryhodnější.⁶⁵ Oproti zbytku republiky byli dosud komunisté na Hlučínsku ve správních orgánech zastoupeni v menšině. V Okresním národním výboru Hlučín zasedali tři komunisté. Čistky dopadly i na Hlučínsko. Z Okresního národního výboru Hlučín byli odvoláni členové rady z řad členů Československé strany lidové a Československé strany národně socialistické. Tyto čistky na Hlučínsku probíhaly velmi rychle a velmi rychle se také zakládaly ve všech obcích místní organizace Komunistické strany Československa.⁶⁶

Na Hlučínsku 50. léta 20. století znamenala znárodňování a kolektivizaci. Období znárodňování s sebou přineslo přechod řemeslníků pod komunální podniky. Nedařila se ale kolektivizace zemědělství. V roce 1955 ještě většina zemědělců hospodařila v malém, i když na svém. Jak u soukromníků, tak ve Státním statku se musely evidovat přesné počty hospodářských zvířat, aby to pomohlo k urychlení kolektivizace.⁶⁷ Město trápil i nedostatek bytů. Na sídlišti OKD se v 50. letech 20. století stavěly sice nové byty, do nich se ale stěhovali především horníci z Ostravy. Právě díky horníkům ve městě počet obyvatel rostl velmi rychle. Postupně se začala stavět spousta nových rodinných domů.⁶⁸

V 60. letech 20. století zanikl okres Hlučín a stal se součástí okresu Opava. V Hlučíně tak zůstalo jen městské oddělení. Lidem Hlučínska se tato změna nelíbila, jelikož museli se spoustou záležitostí dojíždět do Opavy.⁶⁹ V roce 1968 vojska států Varšavské smlouvy vstoupila do Československé republiky, aby ukončila započaté reformy. Dlouhé kolony vojenské techniky a tanky projížděly také Hlučínem. Zdejší obyvatelstvo na zdi domů a asfalty vozovek psalo nejrůznější hesla, která vyjadřovala pocity posílající vojáky zpět do svých

⁶⁵ HARNA, Josef a Rudolf FIŠER. *Dějiny českých zemí: učebnice pro střední školy*. Praha: Fortuna, 1998. ISBN 80-7168-522-4, s. 215.

⁶⁶ PLAČEK, Vilém a Magda PLAČKOVÁ. *Sudice: 1238-2018*. [Sudice]: obec Sudice, 2018. ISBN 978-80-270-4557-0, s. 319.

⁶⁷ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 68.

⁶⁸ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 145.

⁶⁹ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 71-72.

domovů. Sovětská vojska se usídlila v blízkosti kasáren. Hlučínskými orgány byla vydána rezoluce. Ta požadovala odchod cizích armád a propuštění internovaných vedoucích funkcionářů. Tuto rezoluci podpořilo svými podpisy celkem 6 000 občanů. Sovětská vojska se stáhla do lesů k Šilheřovicím. Zde také docházelo k jednáním mezi veliteli vojsk a představiteli města.⁷⁰ V Hlučíně se následně situace stabilizovala v souladu s celorepublikovým vývojem. Vedení města zrušilo všechna usnesení a rezoluci z roku 1968. Funkce se ujalo celkem 15 nových poslanců. Tím byl zahájen diferenciální proces v orgánech města.⁷¹

70. léta 20. století představovala završení politické a hospodářské konsolidace ve státě. Počtem účastníků různých povinných průvodů, manifestací a oslav se měřila kvalita práce Národní fronty.⁷² V roce 1973 byla k Hlučínu připojena obec Kozmice a v roce 1975 obce Bobrovníky a Vřesina. V roce 1976 došlo k integrování obce Dobroslavice a v roce 1979 obce Darkovice, Hať a Děhylov. Kronika Hlučina uvádí: Hlučín už dlouho nebyl městem drobných rolníků, řemeslníků a živnostníků, ale byl to již socialistický Hlučín s kulturním domem, sídlištěm OKD, stadionem, řadou škol a záplavou rodinných domů.⁷³

Rok 1990 nejen v Československu, ale i v celé Evropě přinesl nový proud do veřejného, politického a ekonomického života. Státy ve střední a východní Evropě se zbavily totalitních režimů a postupně přecházely k demokratickému soužití. Rozpadla se koalice Varšavské smlouvy a Rady vzájemné pomoci. Obě tato uskupení existovala pod taktovkou moskevského Kremlu. Vážné problémy nastaly i uvnitř Sovětského svazu.⁷⁴ Rok 1989 je zapsán jako rok plný změn, nadšení a příležitostí. Pro mnohé ale i rok zklamání a bezradnosti. Po revolučních událostech 17. listopadu 1989 na Národní třídě v Praze, kdy studentské demonstrace zahájily v celé zemi pochod proti totalitnímu režimu, se přiostrčila i politická situace. Po listopadové revoluci převzali moc zástupci Občanského fóra, jejímž hlavním cílem bylo dovést národ ke svobodným volbám a zavést novou vládu a nový demokraticky zvolený parlament. Cesta k demokracii však nebyla rychlá ani snadná, jak se očekávalo. V celém státě, v každém kraji i okrese probíhal nelehký proces, který měl pozvednout Československo mezi právní státy včetně

⁷⁰ PLAČEK, Vilém a Magda PLAČKOVÁ. *Ludgeřovice v sedmi staletích*. Ludgeřovice: Obecní úřad, 2003. ISBN 80-86458-12-1, s. 261.

⁷¹ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 71-72.

⁷² HARNA, Josef a Rudolf FIŠER. *Dějiny českých zemí: učebnice pro střední školy*. Praha: Fortuna, 1998. ISBN 80-7168-522-4, s. 248.

⁷³ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 75-79.

⁷⁴ PLAČEK, Vilém a Magda PLAČKOVÁ. *Sudice: 1238-2018*. [Sudice]: obec Sudice, 2018. ISBN 978-80-270-4557-0, s. 425.

ekonomiky.⁷⁵ V Hlučíně vzniklo Občanské fórum dne 27. listopadu 1989. Jeho členové se dvakrát týdně scházeli v klubovně důchodců. Na schůzích se členové rady města spolu s mluvčími Občanského fóra zabývali představami a požadavky občanů.⁷⁶

Bouřlivá a plná změn byla devadesátá léta. V 90. letech 20. století se z Městského národního výboru stal Městský úřad Hlučín. Městské zastupitelstvo bylo složeno z 26 zástupců koalice Občanského fóra, Československé strany lidové a Československé strany socialistické, 3 zástupců Komunistické strany a 1 zástupce Československé strany sociálně demokratické. Občanské fórum se později rozpadlo. Roku 1993 došlo k rozdělení České a Slovenské federativní republiky na Českou republiku a Slovenskou republiku. Do Sdružení obcí Horního Slezska a severní Moravy vstoupil Hlučín, došlo také na návrhy obnovení okresu Hlučín. Tomuto návrhu nebylo vyhověno. Město Hlučín získalo svůj prapor města, který nahradil historický znak.⁷⁷

V roce 2001 město Hlučín vstoupilo do Sdružení obcí Hlučínska a Euroregionu Silesia. V roce 2002 město i starosta získali ocenění Československé obce legionářské. Nově byl sestaven program Hlučín 750, jehož hlavní myšlenkou byla příprava města k důstojným oslavám třičtvrtě tisíciletí jeho existence. Oslavy se konaly v roce 2006. Roku 2005 byla zhotovena insignie (viz příloha č. 4), pozlacený závěsný znak města vyroben z masivního stříbra a z mosazi.⁷⁸

Ještě dnes lze na obyvatelích Hlučínska vypožorovat určité odlišnosti, a to především v jejich chování, vztahu k náboženství, kultuře a jazyku. Prajzáci je označení, kterým se říkalo a dodnes říká obyvatelům Hlučínska. Spousta obyvatel má stále kladný vztah k Německu. Při sčítání obyvatel roku 2011 oproti tomu minulému se zjistilo, že počet osob, který se hlásil k německé národnosti, ale klesl. Převážně starší generace patřila mezi nejvíce německy smýšlející. Postupně však tato část populace vymírá. Řadu obyvatel na Hlučínsku stále spojuje příbuzenstvo, které žije v Německu. Dnes můžeme na Hlučínsku potvrdit existenci několika německých spolků, jako např. Kruh přátel Německa nebo Slezsko-německý svaz.⁷⁹ Výrazným znakem dnešní doby je místní nářečí, které se řadí do skupiny slezsko-moravských dialektů.

⁷⁵ HARNA, Josef a Rudolf FIŠER. *Dějiny českých zemí: učebnice pro střední školy*. Praha: Fortuna, 1998. ISBN 80-7168-522-4, s. 253-255

⁷⁶ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 81.

⁷⁷ Tamtéž, s. 88-89.

⁷⁸ Tamtéž, s. 95-97.

⁷⁹ *Právní dějiny Hlučínska v letech 1742-1945*. Olomouc, 2012. Diplomová. Univerzita Palackého v Olomouci.

Můžeme na něm pozorovat vliv německého a polského jazyka. Místní nářečí však není v žádné obci na Hlučínsku stejné. Liší se především v rodinách a geograficky podle polohy daných obcí. Místní lidé tomuto nářečí neříkají jinak než „po našimu“.⁸⁰ Hlučínské nářečí je do dnešní doby dochováno především v říkankách, písních a básních. Regionální básnířka a spisovatelka Jana Schlossarková vydala mnoho básnických sbírek a knih, které jsou napsány právě v hlučínském nářečí.

⁸⁰ NEMINÁŘ, Jiří, Radim LOKOČ a Jiří JUNG. *Vítejte na Hlučínsku*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska, 2019. ISBN 978-80-906516-5-4

7. Slavní rodáci

7.1. Bohumír Josef Hynek Bílovenský

Bohumír Josef Hynek Bílovenský byl český básník, literát, katolický kněz a kazatel. Svá díla psal česky a latinsky. Patřil ke druhé vlně kněžské inteligence české barokní doby. Narodil se roku 1659 v Hlučíně a zemřel ve Slatinicích u Prostějova 7. prosince 1725.⁸¹

Do jezuitského řádu vstoupil Bílovenský poměrně pozdě. Jako magistr sv. Bartoloměje v Praze dosáhl roku 1689 kněžského svěcení. Po několika letech z jezuitského řádu odešel a působil jako světský kněz. Od roku 1695 se stal děkanem a farářem v Písku. Jako kazatel zde byl velmi oblíbený. Při jeho kázáních byl kostel přeplněný, někteří posluchači dokonce stáli na žebřících v oknech kostela. V roce 1701 odešel na Moravu, kde působil jako administrátor ve Vrahovicích. V letech 1702 až 1708 působil jako farář ve Slatinicích a v Letovicích. Ve věku 66 let zemřel ve Slatinicích jako apoštolský protonotář.⁸²

Bílovenský patří mezi nejvýznamnější představitele vrcholné barokní homiletiky v její tzv. konceptuální formě, která se vyznačuje krásou slova, dramatičností, bohatou obrazností, metaforami, překvapujícími a vtipnými přírovnáními a jazykovou hrou.⁸³ Do svých textů vkládal lidová přísloví a úsloví. Často využíval hovorový jazyk, mnohdy dokonce používal vulgární slova, aby se přiblížil lidovému publiku. Vulgární slova měla ve slohovém a myšlenkovém kontextu nepostradatelnou a významnou úlohu.

Mezi jeho nejvýznamnější díla patří z roku 1695 *Nový Cherubín, sv. Ignacius*, z roku 1712 *Církevní Cherubín anebo slavný a stálý v ohni a mukách víry a svaté zpovědi zástupce Jan Sarkander*, z roku 1720 *Kázání nedělní a sváteční skrze celý advent* a z roku 1721 *Sbírka kázání Doctrina christiana – Křesťanské cvičení dušem k spasení, potěšení a naučení*.⁸⁴

⁸¹ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 144.

⁸² Tamtéž, s. 144.

⁸³ Bohumír Josef Hynek Bílovenský. *Římskokatolická farnost Hlučín* [online]. Hlučín: Themeisle, 2014 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <http://www.farnosthlucin.cz/wp-content/uploads/2018/10/Bohum%C3%ADr-Josef-Hynek-Bilovsk%C3%BD.pdf>

⁸⁴ Tamtéž.

7.2. Eva Burešová

Eva Burešová je českou zpěvačkou a herečkou (viz. příloha č. 5). Narodila se v Hlučíně dne 22. července 1993.

Oba její rodiče jsou hudebníci a k hudbě ji přivedli právě oni. Již v osmi letech začala studovat operní zpěv u profesorky Sylvie Pivovarcíkové. Ve čtrnácti letech si zahrála v Národním divadle moravskoslezském v dětské opeře *Kolotoč*. V divadle působila přes rok v dalších malých rolích. Eva Burešová studovala obor muzikál na Konzervatoři Jaroslava Ježka v Praze. Již ve druhém ročníku studia si zahrála v muzikálu *Baron Prášil* trojroli Džamily, Gity a služtičky. Konzervatoř Jaroslava Ježka opustila po dvou letech a začala nově studovat Mezinárodní konzervatoř v Praze obory jazz, muzikál a world music. Roku 2011 se zúčastnila televizní soutěže Československo má talent 2011, kde postoupila až do finále.⁸⁵

Eva si zahrála roli Ofélie v muzikálu *Hamlet: The Rock Opera*, v muzikálu *Lucie, větší než malé množství lásky*, kde získala hlavní roli, v muzikálu *Cyrano*, v muzikálu *Sibyla – královna ze Sáby* a ve spoustě dalších. V televizních seriálech se objevila např. v *Gymplu s (r)učeným omezením*, v *Modrém kódu* a v seriále *Slunečná*.⁸⁶

7.3. Jan Baltazar Janda

Jan Baltazar Janda (viz příloha č. 6) se narodil v Darkovičkách, dnes část Hlučína, dne 3. ledna 1827 a zemřel 14. listopadu 1875 v Berlíně.

Janda zdědil po svém otci významný talent. Už od svých mladých let vyřezával náboženské plastiky, konkrétně křížky a sošky svatých. Tehdejší starosta Hlučína Dominik Nossek si jeho talentu všiml a na jeho přání se ho ujal majitel hlučínského panství Viktor Wichura, který u něj podporoval výtvarné nadání a rozvíjel v něm i jazykové vlohy.⁸⁷ Po několika letech se novým majitelem panství stal Hubert Stücker, který Jandu ubytoval na

⁸⁵ Eva Burešová. *Celebwiki: vše o celebritách* [online]. Praha: CZECH NEWS CENTER, 2001 [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://celebwiki.bleesk.cz/osobnost/3605/eva-buresova/>

⁸⁶ Tamtéž.

⁸⁷ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 151.

hlučínském zámku a vybavil jej řezbářským nářadím. Roku 1845 Hubert Stücker prodal hlučínské panství a odstěhoval se spolu s Jandou do Vratislavi, kde začal studovat odborné studium na Umělecké akademii v Drážďanech. Spolu se Stückerem se Janda dostal i do Anglie. Odsud musel v roce 1848 z politických důvodů Stücker emigrovat do Švýcarska. Zajistil však Jandovi doporučení k berlínskému sochaři Christianu Rauchovi. S ním Janda spolupracoval, mimo jiné se společně podíleli na tvorbě jezdecké sochy Fridricha Velikého. Od roku 1864 pracoval Janda již samostatně a modeloval např. samotného papeže Pia IX.⁸⁸

Janda vytvářel díla ze dřeva a slonoviny. Mezi nejznámější patří *Dante*, *Shakespeare* a *Beatrix*, *žebračka z Charlottenburgu*. Vytvářel také sochy zvířat a portréty. V zámeckém parku v Lánech můžeme vidět jeho výtvary jelenů a srnců. Mezi nejznámější portréty patří *busta pruského krále Viléma III.* a *busta císaře Viléma I.* Hlavním tématem byly náměty s náboženskou tematikou, které našly své místo v řadě berlínských chrámů, jako např. u sv. Pavla, sv. Ducha, sv. Michala apod.⁸⁹

Nezapomněl ani na svůj rodný kraj. Reliéf *Růžencová slavnost* vytvořil pro farní kostel v Hlučíně a pro Darkovičky vytvořil sochu *Neposkvrněné*.⁹⁰

7.4. Jan Bochenek

Jan Bochenek (viz příloha č. 7) se narodil v Hlučíně dne 2. května 1831 a zemřel 3. prosince 1909 v Berlíně. Byl to významný malíř a člen Římské umělecké společnosti.

Bochenek se narodil jako třetí z osmi dětí v rodině stolařského mistra a pocházel ze skromných poměrů. Kvůli nedostatku finančních prostředků nemohl své nadání plně rozvíjet. Po ukončení povinné školní docházky vypomáhal svému otci ve stolařském řemesle. Ve volných chvílích se věnoval malířství. Do svých 18 let postupně nashromáždil 120 tolarů, které byly potřebné ke studiu na Umělecké akademii v Berlíně. Během studia byl několikrát vyznamenán akademickou cenou a obdržel státní stipendium. Na živobytí si vydělával po večerech soukromým vyučováním kreslení a kreslením kopií muzejních obrazů. Roku 1857

⁸⁸ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučína 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 151.

⁸⁹ Tamtéž, s. 152.

⁹⁰ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučína, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 148.

získal první cenu ve výtvarné soutěži absolventů berlínské akademie do třiceti let. Vyhrál tříletý služební pobyt v Itálii. Za rakousko-italské války v roce 1859 byl Bochenek coby vyzvědač zatčen. Naštěstí se prokázala jeho nevina a byl propuštěn. V Římě se taky zabýval teorií tvarů, proporcí a krásy lidského těla v souvislosti s takzvaným zlatým řezem.⁹¹ Ten byl pokládán za harmonický ideální kompoziční poměr. Jan Bochenek zemřel 3. prosince 1909 v Berlíně na bronchitidu.

Nejvíce se věnoval náboženské tematice. K jeho nejznámějším obrazům patří např. portrét papeže Pia X. a portrét císaře Wilhelma II. V jeho rodném Hlučínsku namaloval řadu církevních obrazů, které můžeme spatřit v kostelech v Dolním Benešově, Štěpánkovicích, Sudicích, Kateřinkách, Bohuslavicích a Kobeřicích. V Hlučíně nalezneme oltární obrazy ve farním kostele, např. *obraz sv. Anny, sv. Jana Nepomuckého a sv. Josefa*.⁹²

7.5. Lumír Olšovský

Lumír Olšovský (viz příloha č. 8) se narodil 3. července 1973 v Hlučíně. Studoval herectví na Státní konzervatoři v Ostravě, odkud v roce 1991 odešel do Divadla Vítězslava Nezvala v Karlových Varech. V roce 1993 byl pozván režisérem Otomarem Krejčou do jeho Divadla za branou II v Praze. Od roku 1996 působil v Hudebním divadle Karlín, kde si zahrál mnoho velkých rolí v muzikálech, jako např. *Hello, Dolly!*, *Klec bláznů*, *Někdo to rád horké* nebo *Zpívání v dešti*.⁹³

Olšovský byl za mimořádný jevištní výkon v oblasti opereta-muzikál dvakrát nominovaný na Cenu Thálie. Poprvé v roce 1997 za *Někdo to rád horké*, podruhé v roce 2001 za roli Cosmo Browna ve *Zpívání v dešti*, kdy cenu získal. Hrál i filmové role, jako např. v *Kameňáku 3* nebo v *Účastnících zájezdu*. V televizních seriálech se objevil v *Pojišťovně štěstí*, *Ošklivce Katce* nebo *Letišti*.⁹⁴

⁹¹ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 149.

⁹² Jan Bochenek. *Římskokatolická farnost Hlučín* [online]. Hlučín: Themeisle, 2014 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <http://www.farnosthlucin.cz/wp-content/uploads/2018/10/Jan-Bochenek.pdf>

⁹³ Lumír Olšovský. *FDb.cz: Filmová databáze* [online]. Praha: HyperMedia, 2003 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/41793-lumir-olsovsky.html>

⁹⁴ Lumír Olšovský. *Národní divadlo Moravskoslezské* [online]. Ostrava: SE-MO Data, 2003 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.ndm.cz/cz/osoba/2075-olsovsky-lumir.html>

Roku 2005 založil společnost Théâtre Variété, která se věnuje historii Hudebního divadla Karlín. V roce 2008 úspěšně dokončil na pražské DAMU studium režie. V současnosti se věnuje činoherní režii a režírování muzikálů.⁹⁵

7.6. Pavel Blaschke

Pavel Blaschke (viz příloha č. 9) byl hudební skladatel a poslední kapelník dómu Vratislavské školy. Narodil se v Hlučíně 24. května 1885 a zemřel v Dyhernfurthu nad Odrou 10. března 1969. Pochován je v Münsteru. Mezi Blaschkeho díla patří: *25 graduálií a ofertorií, Zpěvy božího těla, 6 mší a Rekviem zasvěcené padlým ve druhé světové válce.*

Hudební nadání se u něj začalo projevovat již od dětství. Společně se starším bratrem Janem se ve Vratislavi stali členy dětského chrámového sboru, který vedl kapelník Filke. Ve Vratislavi Pavel Blaschke navštěvoval Gymnázium sv. Matyáše a absolvoval vratislavskou univerzitu, kde studoval teologii a filozofii. Roku 1909 byl vysvěcen na kněze a stal se kaplanem ve Striegau. Od roku 1911 působil jako kaplan u sv. Mauricia ve Vratislavi. Vyznamenán byl Železným křížem II. a I. třídy. Po první světové válce v roce 1918 byl jmenován kazatelem a vikářem, věnoval se i sborovému zpěvu. U dómského varhaníka Siegfrieda Cichy začal studovat hru na klavír a kompozici.⁹⁶ V letech 1925 až 1945 působil jako kapelník vratislavského dómu. Taktéž se věnoval učitelství gregoriánského zpěvu v kněžském Marianu a byl docentem chrámové hudby na institutu pro školní a chrámovou hudbu vratislavské univerzity. V roce 1945 po vypovězení z Vratislavi žil u bratra Jana, který byl v tu chvíli knězem v Pačkově. V roce 1946 se vrátil do duchovní služby a sloužil na faře sv. Petra v Oldenburgu jako vedoucí chrámového sboru a pomocný kněz. Jako domácí kněz působil od roku 1956 do roku 1968 na zámku v Darfeldu u Coesfeldu a v Auboltu v nemocnici sv. Augusta. V domově pro přestárlé v Dyhernfurthu nad Odrou prožil svá poslední léta. Zde také zemřel 10. března 1969.⁹⁷

⁹⁵ Lumír Olšovský. *Národní divadlo Moravskoslezské* [online]. Ostrava: SE-MO Data, 2003 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.ndm.cz/cz/osoba/2075-olsovsky-lumir.html>

⁹⁶ PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 158.

⁹⁷ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 152.

7.7. Pavel Josef Vejvanovský

Pavel Josef Vejvanovský (viz příloha č. 10) se narodil v Hlučíně roku 1639 a zemřel 24. 7. 1693 v Kroměříži. Přesné datum narození není známo. V období baroka byl českým hudebním skladatelem a významným hudebníkem. Jeho rodina žila postupně v Hlučíně, na Hukvaldech a v Moravské Ostravě.⁹⁸

V letech 1656 až 1661 Pavel Vejvanovský studoval v Opavě na jezuitském gymnáziu, kde začínaly jeho první skladatelské pokusy. Seznámil se zde se skladateli Philippem Rittlerem a Heinrichem Ignazem Franzem Biberem. Tito skladatelé měli na Vejvanovského významný vliv. Po studiích nastoupil do služeb olomouckého biskupa K. Lichtensteina jako člen orchestru. V Salzburgu roku 1664 byl Vejvanovský jmenován jako nástupce skladatele Heinricha Ignaze Franze Bibera. Stal se dvorním trumpetistou kroměřížského zámku a kapelníkem Chrámu sv. Mořice v Olomouci. Zde začala jeho skladatelská dráha. Od roku 1670 se stal jedním z nejlépe hodnocených dvorních zaměstnanců, kdy převzal roli představeného biskupské kapely. V Olomouci po roce 1690 spolupracoval na hudebním programu katedrály sv. Václava. Pavel Josef Vejvanovský zemřel 20. července 1693 a pochován je v Kroměříži na hřbitově u kostela Panny Marie.⁹⁹

Pavel Josef Vejvanovský zhudebňoval prózu, velice zřídka veršovaný text. Tvořil obsáhlejší, převážně orchestrální díla. Skládal jak chrámovou (mše, sonáty, litanie, žalmy), tak světskou hudbu (serenády, sonáty, balety). Jedna ze zajímavostí je, že více než polovina skladeb je napsána ve stupnici C dur. Ostatní tóniny jsou zastoupeny méně. Celkový počet děl, který Vejvanovský napsal, se odhaduje na 120. V současnosti je celé Vejvanovské dílo uloženo v kroměřížském hudebním archivu.¹⁰⁰

⁹⁸ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 142.

⁹⁹ Pavel Josef Vejvanovský. *Římskokatolická farnost Hlučín* [online]. Hlučín: Themeisle, 2014 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.farnosthlucin.cz/wp-content/uploads/2018/10/Pavel-Josef-Vejvanovsk%C3%BD.pdf>

¹⁰⁰ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 143.

7.8. Vilém Balarin

Vilém Balarin byl český malíř, který se narodil v selské rodině 11. března 1894 v Zábřehu u Hlučína. Zemřel 1. října 1978 v Hlučíně. Svou malířskou tvorbou na Opavsku zasáhl do regionálního výtvarného umění 20. století.

Jako malý chlapec prodělal obrnu, která mu později omezila výběr povolání. Studoval na gymnáziu v Ratiboři a již tehdy se u něj začal projevovat malířský talent. V roce 1912 začal studovat na Královské akademii výtvarných umění ve Vratislavi. V letech 1917 až 1939 působil na gymnáziu Jana Amose Komenského v Lešné jako profesor umělecké výchovy. Během života v Lešné tvořil svá díla. Ta vystavoval v Ratiboři, Lešné a Poznani. V roce 1924 až 1929 se vypravil na studijní cesty do Berlína. Během cest studoval moderní malířské proudy. Jeho umělecký malířský vývoj byl narušen druhou světovou válkou. V roce 1939 se vrátil do svého rodného kraje. Během války studoval soukromě výtvarné umění ve Vídni. Roku 1956 se k 700. výročí Hlučína pořádala výstava, která upozornila širokou veřejnost na jeho tvorbu. Už jako člen opavské výtvarné skupiny X při Městském domě kultury Petra Bezruče v Opavě se zapsal do povědomí příznivců umění.¹⁰¹ Svá díla vystavoval ve Slezském zemském muzeu v Opavě na přelomu roku 1970 a v březnu roku 1974 v Kulturním domě v Hlučíně. Vilém Balarin zemřel v Hlučíně dne 1. října 1978.

Vilém Balarin se zajímal o témata filozofie, hudby a literatury. Ta ovlivnila jeho tvorbu. Nepozapomněl taky na náboženskou tematiku. Maloval portréty, krajinomalby a zátiší. Rád maloval obrazy se zvířaty, a to především motivy s koňmi. Maloval olejem, kvašem a akvarelem.¹⁰² Během svého života byl ovlivněn symbolismem, německým expresionismem a kubismem. Jeho tvorba je výjimečná svou zjednodušenou obrysovou linií, jemnou decentní barevností a lyrickou atmosférou.¹⁰³

¹⁰¹ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 153.

¹⁰² PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučína 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2, s. 159.

¹⁰³ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 153.

8. Památky města Hlučín

8.1. Areál československého opevnění Hlučín-Darkovičky

Pevnostní areál je jednou z významných vojensko-technických památek. Česko-polské pohraničí je ohraničeno řadou opevnění, která se vybuďovala v předválečné době. Pěchotní bunkry nalezneme v areálu v Hlučíně-Darkovičkách (viz příloha č. 11).

V závěru roku 1935 byl zde vybudován první objekt prvorepublikového pevnostního systému. Celkem bylo vybudováno 250 objektů, z toho se na Hlučínku nachází 29. Areál opevnění Hlučín-Darkovičky sestává ze čtyř pevnostních objektů, a to pěchotní sruby MO-S 19 „Alej“, MO-S 18 „Obora“, MO-S 20 „Orel“ a vložený lehký objekt 37 A-140 Z.¹⁰⁴

Na Hlučínku nalezneme řadu typů těžkého opevnění jako tvrzový srub, objekty vyzbrojené minometem, objekt pro otočnou kulometnou věž a pevnosti podobné svým francouzským předobrazům. Areál spadá pod Slezské zemské muzeum v Opavě a v současnosti je místem pro vzdělávací a vzpomínkové akce. Od roku 1991 se zde konají ukázky obrany pevnosti. Každý rok v měsíci září se pořádá pochod po linii opevnění spolu se závěrečnou vatrou a besedou s pamětníky.¹⁰⁵

¹⁰⁴ Areál opevnění Darkovičky. *Turistika.cz* [online]. Praha: Turistika.cz, 2007 [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/areal-opevneni-darkovicky/detail>

¹⁰⁵ NEMINÁŘ, Jiří, Radim LOKOČ a Jiří JUNG. *Vítejte na Hlučínku*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska, 2019. ISBN 978-80-906516-5-4, s. 38.

8.2. Farní kostel sv. Jana Křtitele

Kostel sv. Jana Křtitele (viz příloha č. 12) patří k nejstarším v regionu. Byl postaven v gotickém slohu na místě, kde dříve na tom místě stál dřevěný kostel. Je vysvěcen Janu Křtiteli a první zmínka o této stavbě pochází z roku 1378.

Ke kostelu byly postupem času přistavěny kaple, a to kaple sv. Anny, kaple Andělská a kaple sv. Michala. Roku 1597 se zřítily kostelní věž a následně v roce 1616 byl kostel zasažen požárem. V roce 1618 byl zrekonstruován barokními úpravami, ale zachovány byly i gotické prvky. Sochař Salomon Steinhoffer vytvořil mohutný hlavní oltář, vyřezávanou kazatelnu a varhany.¹⁰⁶

8.3. Hlučínský zámek

Hlučínský zámek (viz příloha č. 13) se nachází v blízkosti Kostela sv. Jana Křtitele a jihozápadně od městského náměstí.

Zámek byl s největší pravděpodobností postaven na přelomu 14. a 15. století v období za Balcara Vlčka z Dobrozemice. V druhé polovině 16. století za Bruntálských z Vrbna byl přestavěn a rozšířen o renesanční zámek. Tato stavební úprava dala zámku současnou podobu. Bruntálští z Vrbna zámek vlastnili do roku 1629. Poté Hlučínské panství vlastnili Gašínští z Gašína. V 18. století se přistavělo severní barokní křídlo a zazdily se dvorní arkády. Barokní křídlo bylo v 19. století strženo a dalo zámku dřívější podobu. V první polovině 19. století zámek vlastnil August von Posser-Nädlitz a v druhé polovině rodina Meyerů. Rodina Meyerů často zámek pronajímala, a tak zde sídlil soud nebo sirotčinec. Od roku 1960 bylo k dispozici střednímu odbornému učilišti. V roce 1999 nakonec zámek odkoupilo město Hlučín a provedlo několik rozsáhlých rekonstrukcí. Postupně bylo v zámku otevřeno Informační centrum, Muzeum Hlučínska, knihovna, základní umělecká škola a čajovna Zámecký klub.¹⁰⁷

¹⁰⁶ NEMINÁŘ, Jiří, Radim LOKOČ a Jiří JUNG. *Vítejte na Hlučínsku*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska, 2019. ISBN 978-80-906516-5-4, s. 23.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 28.

8.4. Hřbitov s kostelem sv. Markéty

Kostel sv. Markéty (viz příloha č. 14) se nachází v Hlučíně a je to ve městě jeden ze tří památkově chráněných kostelů. Jedná se o urbanistickou dominantu města.

Na místě stál původně dřevěný kostel, který nechal postavit roku 1538 Kryštof ze Zvole spolu se hřbitovem na počest své zesnulé matky Markéty. Několikrát kostel vyhořel, a to v roce 1638 a 1802, v roce 1945 byl zasažen bombou. Nynější zděný kostel sv. Markéty byl postaven v roce 1820. V areálu kostelního hřbitova se nachází kaple z červených cihel typické pro stavby ve Slezsku (viz příloha č. 15).¹⁰⁸

8.5. Kremerova vila

Vila je projektem architekta Lubomíra Šlapety. Byla postavena v roce 1934 a jedná se o rodinný dům manželů Kremerových. Vila stojí u silnice za budovou hlučínského gymnázia. Je to jedna z nejkrásnějších a nejúčelnějších staveb v Hlučíně a do dnešní doby je zachována v původní podobě (viz příloha č.16). Architekt Šlapeta při výstavbě využil svých zkušeností z Ameriky a Německa. Nejdůležitějšími prvky vily jsou aerodynamické tendence. Vila je tedy ukázkovým příkladem aerodynamického stylu moderní architektury. V současné době ve vile žijí potomci původních majitelů.¹⁰⁹

Rodinný dům je dvoupodlažní vilou, která má nepravidelný půdorys, je zděná, s hladkou omítkou. Vila upoutává svou originální výrazností celku a rozradostňuje svým umístěním uprostřed zeleně. Rozvitý tvar domu a jeho linie působí na okolí dojem volnosti a pohybu.¹¹⁰

¹⁰⁸ *Sdružení obcí Hlučínska* [online]. Hlučín: WEBAP, 2017 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.hlucinsko.eu/>

¹⁰⁹ SMUTNÁ, Alena. *Kremerova vila a architekt Lubomír Šlapeta*. Brno, 2013. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita.

¹¹⁰ KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9, s. 116.

8.6. Mírové náměstí a historické jádro

Mírové náměstí v Hlučíně (viz příloha č. 17) tvoří střed města, na kterém byly ve středověku postaveny první domy. Má velikost 85 metrů na 115 metrů s celkovou rozlohou jednoho hektaru. Současné budovy vznikly v 17. století. Nachází se zde celkem 28 domů, z toho radnice a dnešní prodejna Slezan (viz příloha č. 18) jsou prohlášeny za kulturní památky.¹¹¹

Od roku 1992 je Mírové náměstí prohlášeno za chráněnou památkovou zónu. V roce 2005 proběhla rekonstrukce povrchu náměstí podle projektu architektů Májkových. V dlažbě náměstí můžeme vidět již zaniklé objekty. Jedná se o kašnu zvanou „Kadža“, která kdysi stála ve středu Mírového náměstí. Nechal ji postavit hrabě Rotschild v roce 1817. Kašna dříve představovala pro obyvatele jediný zdroj pitné vody, který nevysychal. Voda byla zásobována ze studny z místa Vařešinky a lidé si ji mohli odnášet i domů. Zničena byla po letecké bombě během druhé světové války. V 60. letech 20. století na tomto místě stála jímka a benzinová pumpa, která sloužila jako benzinová cisterna. V dlažbě náměstí je také připomenuta kaple sv. Jana Nepomuckého (viz příloha č. 19), kterou nechal v roce 1725 postavit hrabě Jan Josef z Gašína. Zbourána byla během druhé světové války.¹¹²

8.7. Městské opevnění v Hlučíně

Město Hlučín bylo pravděpodobně opevněno už od svého založení. V nejstarších dobách město chránily dřevěné kůly, které byly postaveny jeden vedle druhého. Píše se o nich v listinách z roku 1486 a 1495. V roce 1534 nechal tehdejší majitel panství Bernard ze Zvole vybudovat kamenné obranné hradby s Ostravskou a Opavskou branou s třinácti vystupujícími půlkruhovými baštami, které byly dovnitř otevřené (viz příloha č. 20). Opevnění bylo vybudováno lomovým zdívem spojeno vápennou maltou.¹¹³

¹¹¹ Hlučín-Mírové náměstí. *Jirkův cestovní deník: originální články o turistice* [online]. Plzeň: eStranky.cz, 2018 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://cestou-necestou.estranky.cz/clanky/mestske-pamatky-a-budovy/namesti-a-pamatkove-rezervace/hlucin---mirove-namesti.html>

¹¹² Radnice s mírovým náměstím. *Sdružení obcí Hlučínska* [online]. Hlučín: WEBAP, 2017 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <http://www.hlucinsko.eu/clanek/radnice-s-mirovym-namestim/231>

¹¹³ Hlučín-městské hradby a bašty. *Jirkův cestovní deník: originální články o turistice* [online]. Plzeň: eStranky.cz, 2018 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://cestou-necestou.estranky.cz/clanky/mestske-pamatky-a-budovy/mestske-hradby-a-opevneni/hlucin---mestske-hradby-a-basty.html>

V současnosti se dochovalo sedm bašt, které z vnější strany vypadají pevně, ale z vnitřní strany jsou narušeny vypadnutými kameny. Možnou příčinou bylo odebrání stavebního materiálu pro jiné použití. Archeologické zkoumání v letech 1994 a 2001 potvrdilo rozklad dnešních bašt s ohledem na písčité a nesoudržné podlaží. Také bylo potvrzeno, že bašty byly zapuštěny do hloubky až 4,5 metru.¹¹⁴

8.8. Radnice

Stará hlučínská radnice stála před rokem 1616 na jižní straně náměstí. V roce 1616 však vyhořela. Stavba nové radnice byla zahájena v roce 1659, a to na východní straně náměstí. Jednalo se o dřevěnou stavbu, jež stála na místě dnešní radnice, ale byla rozlohou menší. V roce 1765 měla šindelovou střechu a klenuté stropy. Roku 1820 byla dokončena stavba radniční věže, na které byly umístěné radniční hodiny a požární zvon. Radniční věž musela být roku 1863 stržena z důvodu hrozícího sesutí. Nová stavba radnice byla dokončena roku 1867. První poschodí sloužilo soudu a druhé magistrátu.

V budově radnice se nachází jedna zasedací síň a dvaadvacet úředních místností. V současnosti je radnice (viz příloha č. 21) stavbou pozdně klasicistní a umístěné na jihovýchodní straně Mírového náměstí. Uvnitř budovy nalezneme kamennou desku s erbem Bernarda ze Zvole z doby před rokem 1536.

¹¹⁴ Hlučín-městské hradby a bašty. *Jirkův cestovní deník: originální články o turistice* [online]. Plzeň: eStranky.cz, 2018 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://cestou-necestou.estranky.cz/clanky/mestske-pamatky-a-budovy/mestske-hradby-a-opevneni/hlucin---mestske-hradby-a-basty.html>

8.9. Židovský hřbitov v Hlučíně

Na kraji města Hlučína leží dva nenápadné hřbitovy. První hřbitov je určen padlým rudoarmějcům. Poblíž se nachází i druhý hřbitov, který je osazen znovunalezenými náhrobky původního židovského hřbitova (viz příloha č. 22).

Židovský hřbitov byl založen roku 1814. Před první světovou válkou se na něm nacházelo 250 náhrobků. V průběhu druhé světové války byl nacisty zlikvidován. Náhrobní kameny byly zakopány za městem, kde šedesát let čekaly na jejich objevení. V letech 2008 a 2009 byly nalezené náhrobky nainstalovány na místě bývalého židovského hřbitova.¹¹⁵

¹¹⁵ NEMINÁŘ, Jiří, Radim LOKOČ a Jiří JUNG. *Vítejte na Hlučínsku*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska, 2019. ISBN 978-80-906516-5-4, s. 26.

9. Památné stromy

Za památné stromy mohou být vyhlášeny stromy, které jsou svým stářím či vzrůstem mimořádné. Mohou být vázány k historické události nebo významnému místu. Na Hlučínsku je vyhlášeno pouze šest takových stromů. Tři se nachází ve městě Hlučíně a jedná se o dva duby lesní a jeden javor mléčný. V Ludgeřovicích a v Kravařích nalezneme lípu malolistou a v Hlučíně-Jasénkách lípu srdčitou.

9.1. Buk lesní

První buk lesní, který byl vyhlášen jako památný, roste na ulici Československé armády v parku poblíž autobusového nádraží. Obvod kmene činí 300 centimetrů. Šířka koruny je 23 metrů a výška stromu je 23 metrů. Jeho stáří se odhaduje na 150 let.¹¹⁶

Druhý buk lesní se nachází u městského parku. Obvod kmene činí 385 centimetrů a výška stromu je 23 metrů. Stáří se odhaduje na 150 let.

9.2. Javor mléčný

V zahradě Domu dětí a mládeže na ulici Kostelní se nachází památný strom Hlučina javor mléčný. Poblíž stojí kostel svatého Jana Křtitele. Strom má obvod kmene 330 centimetrů. Výška stromu je 26 metrů a šířka koruny je 17 metrů. Jedná se o druhý javor v Moravskoslezském kraji, který je vyhlášený jako památný strom.¹¹⁷

¹¹⁶ KOUTECKÁ, Věra. *Příroda Hlučínska: Natural environment of Hlučín region = Die Natur von der Region Hlučín = Przyroda w okolicy Hlučína*. Hlučín: Město Hlučín ve spolupráci se Sdružením obcí Hlučínska, 2004. ISBN 80-86486-27-3, s. 37.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 37.

10. Využití diplomové práce v pedagogické praxi

Tato diplomová práce se zabývá historií města Hlučína a z části i oblastí Hlučínska. Zahrnuje jeho vývoj od nejstarších dějin až po současnost, dále se zabývá významnými rodáky, historickými památkami a památnými stromy.

Téma je obsaženo v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání a využití má ve výuce dějepisu v rámci regionálních dějin nebo ve výchově k občanství. Učivo je obsaženo ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost ve vzdělávacích oborech Výchova k občanství a Dějepis.

10.1. Výchova k občanství

Následující vyučovací hodiny a přípravy na výuku jsou směřovány k žákům osmých ročníků základních škol. První vyučovací hodina je věnována základním údajům o městě Hlučín. Druhá hodina je zaměřena na historický vývoj města, třetí na hlučínské přírodní a historické památky a slavné rodáky. Čtvrtá a pátá vyučovací hodina je věnována historickým památkám města formou prezentací v programu PowerPoint a jejich následná představení skupinových prací.

10.1.1. 1. vyučovací hodina

Téma: Základní údaje o městě Hlučín

Předmět: Výchova k občanství

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Tematický okruh: Člověk ve společnosti

Vzdělávací cíle: Žák vyjmenuje základní údaje o městě Hlučín, popíše znak a vlajku města, vyplní pracovní list, ochotně diskutuje o probíraném tématu a uvědomí si přínos internetu pro vyhledávání informací o městě.

Časová dotace: 45 minut

Metody a formy: frontální výuka, metoda Pětílístek, práce s textem, práce s pracovním listem, práce s mapou, práce ve dvojicích, diskuse

Pomůcky: psací potřeby, pracovní list, internet, odborná literatura

Struktura hodiny:

1) Úvod:

- Zahájení hodiny.
- Zápis do třídní knihy.
- Seznámení se s tématem a cílem hodiny.
- Diskuse o dané problematice formou otázek.
- cca 5 minut

2) Motivace:

- Žáci vypracují metodu Pětílístek na téma Hlučín. Poté bude probíhat četba vybraných prací.
- cca 8 minut

3) Hlavní část hodiny:

- Žákům učitel poskytne mapu města a okolí. Žáci na mapě vyhledají sousední obce města a zajímavosti v okolí.
- Žáci se rozdělí do dvojic. Úkolem bude na internetu či v různých publikacích vyhledat důležité údaje o městě Hlučín. V průběhu vyhledávání žáci vyplňují pracovní list.
- Kontrola pracovního listu a diskuse.
- Diskuse o městě. Žáci přemýšlí nad tím, co pro ně město Hlučín znamená a zdali si vzpomenou na nějakou událost, která se v poslední době stala.
- cca 27 minut

4) Závěr:

- Shrnutí učiva.
- Zhodnocení hodiny a aktivity žáků.
- Rozloučení.
- cca 5 minut

PRACOVNÍ LIST – Základní údaje o městě Hlučín

1) Dopln.

Město Hlučín se nachází v _____ kraji v okrese _____.

V současnosti město Hlučín zahrnuje městské části _____ a _____.

Město Hlučín se rozkládá v nadmořské výšce _____ m. n. m. a má rozlohu _____ km².

Hranici tvoří na jihu řeka _____ a na jihovýchodě řeka _____. V Hlučíně žije asi _____ obyvatel a město tak spadá do kategorie _____ měst.

Současným starostou města je _____.

2) Vypiš alespoň 10 obcí, které jsou součástí regionu Hlučínska.

3) Jaká zajímavá místa můžeme v Hlučíně navštívit?

4) Popiš znak města podle obrázku:

5) Nakresli prapor města a pruhy barevně rozliš.

6) Napiš, co se nachází v zelené části praporu.

ŘEŠENÍ PRACOVNÍHO LISTU – Základní údaje o městě Hlučín

1) Doplně.

Město Hlučín se nachází v Moravskoslezském kraji v okrese Opava. V současnosti město Hlučín zahrnuje městské části Bobrovníky a Darkovičky. Město Hlučín se rozkládá v nadmořské výšce 241 m. n. m. a má rozlohu 21,13 km². Hranici tvoří na jihu řeka Opava a na jihovýchodě řeka Odra. V Hlučíně žije asi 14 000 obyvatel a město tak spadá do kategorie středně velkých měst. Současným starostou města je Pavel Paschek.

2) Vypiš alespoň 10 obcí, které jsou součástí regionu Hlučínska.

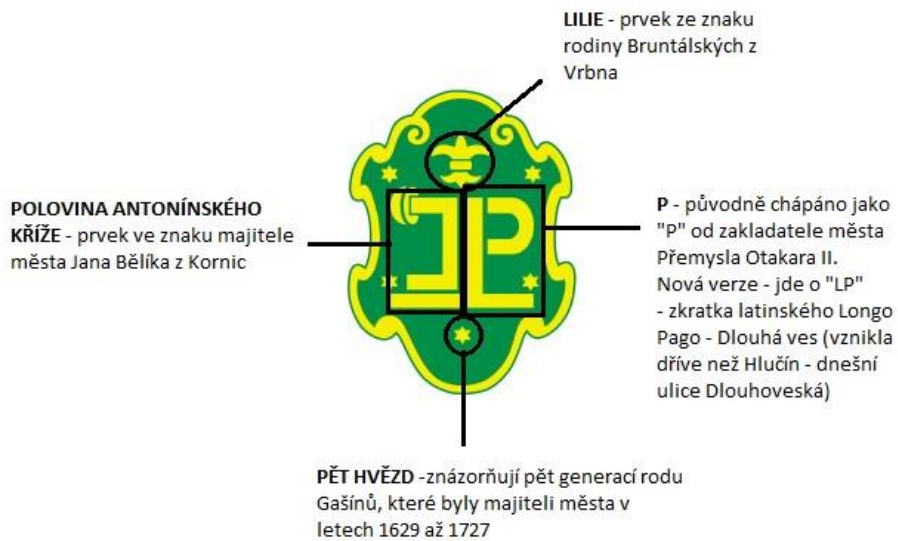
Bělá, Bohuslavice, Bolatice, Darkovice, Dolní Benešov, Hať, Hněvošice, Hošťálkovice, Chlebičov, Chuchelná, Koberice, Kozmice, Kravaře, Lhotka, Ludgeřovice, Malé Hoštice, Markvartovice, Oldřichov, Petřkovice, Píšť, Rohov, Služovice, Strahovice, Sudice, Šilheřovice, Štěpánkovice, Třebom, Velké Hoštice, Vřesina, Závada

3) Jaká zajímavá místa můžeme v Hlučíně navštívit?

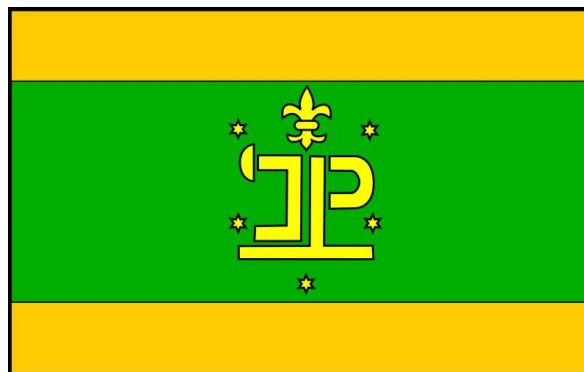
Kostel sv. Jana Křtitele, Židovský hřbitov, Náměstí, Hlučínský zámek, Muzeum Hlučínska, Radnice, Hřebčírny a jízárny, Hlučínské jezero,

...

4) Popiš znak města podle obrázku:

5) Nakresli prapor města a pruhy barevně rozliš.

6) Napiš, co se nachází v zelené části praporu.

znak města

10.1.2. 2. vyučovací hodina

Téma: Významné mezníky v dějinách Hlučínska

Předmět: Výchova k občanství

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Tematický okruh: Člověk ve společnosti

Vzdělávací cíle: Žák vysvětlí důležité události, které se odehrály na území Hlučínska, uvědomí si bohatou historii Hlučína, samostatně pracuje s pracovním listem, ochotně diskutuje o probíraném tématu a obhájí si svůj názor.

Časová dotace: 45 minut

Metody a formy: frontální výuka, diskuse, práce s pracovním listem, práce s textem, tablet

Pomůcky: psací potřeby, pracovní list, prezentace v PowerPointu, tablet nebo počítač

Struktura hodiny:

1) Úvod:

- Zahájení hodiny a zápis do třídní knihy.
- Seznámení se s tématem a cílem hodiny.
- Diskuse o dané problematice formou otázek.
- Rozdání pracovních listů.
- cca 5 minut

2) Motivace:

- Žákům bude přehráno video s názvem: Jak se Hlučínsko stalo součástí Československa?
- Odkaz: <https://www.youtube.com/watch?v=aloVfGoh0kU>
- cca 8 minut

3) Výklad:

- Výklad nového učiva s doprovodem prezentace v PowerPointu.
- Během výkladu žáci vyplní pracovní list, který jim bude dále sloučit jako zápis.
- Žáci samostatně vypracují zbytek pracovního listu. K dispozici budou mít ve dvojici tablet nebo počítač, na kterém hledají odpovědi.
- Kontrola pracovního listu a zpětná vazba.
- cca 27 minut

DĚJINY MĚSTA HLUČÍN

Dříve i dnes se říká obyvatelům Hlučínska Prajzáci. Spousta obyvatel má stále kladný vztah k Německu. Řadu obyvatel spojuje příbuzenstvo, které bydlí v Německu. Na Hlučínsku se můžeme setkat s místním nářečím, které se řadí do skupiny slezsko-moravských dialektů. Tomuto nářečí se říká „po našimu“.

Osídlení Hlučínska je archeologicky doloženo z doby před 150 tisíci lety. V té době byly na Landeku objeveny zbytky tábořiště lovců mamutů staré třicet až čtyřicet let. Tzv. Landecká Venuše se stala nejvýznamnějším nalezeným artefaktem. Město Hlučín založil Přemysl Otakar II., který v té době zakládal města. Základní listina Hlučina není dochována, ale předpokládá se, že to bylo roku 1256, kdy přijel český král Přemysl Otakar II. na Opavsko a založil město. První doložená zpráva o Hlučíně je z roku 1303. Obyvatelé v Hlučíně se živili především zemědělstvím a řemeslem. Název Hlučín je odvozen od staroslovanského názvu Hlučí, jelikož město bylo postaveno na místě, kde rostlo křoví hloh.

Od samotného založení města vlastnilo Hlučín mnoho držitelů. V roce 1473 město koupili páni z Poděbrad a Kunštátu, a tak se stal Hlučín poprvé soukromým vlastnictvím. V roce 1518 koupil město pan Bernard ze Zvole, který jej nechal obehnat hradbami a branami. Po smrti Bernarda Hlučín získal slavný slezský rod Bruntálských z Vrbna. Štěpán Bruntálský je jeden z významných představitelů tohoto rodu a je pohřben v kryptě hlučínského kostela

Významným mezníkem ve vývoji města bylo pruské období v 18. století. Pruský král Fridrich II. vpádl do Slezska a v roce 1741 obsadil celou zemi včetně Hlučínska. Po připojení

Hlučínska k Prusku bylo odstraněno české úřadování a nahrazeno bylo německým. Čeština byla ponechána v kostelech a ve školách. Německý jazyk byl ale upřednostňován. V Hlučíně se po tři desetiletí učilo podle Lelkova českého slabikáře. Ten byl v roce 1873 zakázán a nahrazen německým slabikářem.

Během první světové války mělo Hlučínsko svého hrdinu. Byl jím Paul Billik narozený v Hati. Byl to jeden z nejpoblárnějších letců císařského Německa. Během první světové války zemřelo 1 743 Hlučičanů.

Historický okamžik pro město Hlučín představoval rok 1920. Hlučínsko bylo oficiálně připojeno k Československu dne 4. února 1920. Název Hlučínsko nebylo ještě využíváno. Tehdy se mluvilo o části Ratibořska. Místní obyvatelstvo bylo slovanského původu a hlásilo se k moravštině jako ke svému mateřskému jazyku.

V parlamentních volbách roku 1935 vyhrála na Hlučínsku Sudetoněmecká strana. Lidé na Hlučínsku podporovali tehdejší Německo především kvůli disciplíně, pořádku a ekonomické prosperitě. Na základě Mnichovské dohody roku 1938 bylo Hlučínsko zabráno Německem a stalo se tak součástí Velkoněmecké říše. Dne 9. října 1938 se konala slavnost s vojenskou přehlídkou. Obyvatelstvo na Hlučínsku, které se na tomto území narodilo před rokem 1910 a mělo zde 10. října 1938 stálé bydliště, získalo automaticky německou státní příslušnost.

Během druhé světové války obyvatelé Hlučínska nesměli používat svůj mateřský jazyk a byli nuceni mluvit jen německy. Muži museli narukovat do války a bojovat za Velkoněmeckou říši. Ženy, děti a starci byli povinně nasazeni jako pracovní síly. Hlučínsko bylo zbaveno německých vojsk až v poslední fázi Ostravské operace. Dne 29. dubna 1945 německá armáda Hlučín vyklidila a do města vstoupili Sověti. K německé armádě narukovalo na 12 tisíc mužů. Zraněných se vrátilo na 5 tisíc a 3 tisíce se nevrátily vůbec.

V 60. letech 20. století okres Hlučín zanikl a stal se součástí okresu Opava. V roce 1968 vojska států Varšavské smlouvy vstoupila do Československé republiky a projížděla také Hlučínem. Hlučičané na zdi domů a asfalty cest psali hesla, která vyjadřovala pocity posílající vojáky zpět do svých domovů.

V 90. letech 20. století Hlučín vstoupil do Sdružení obcí Horního Slezska a severní Moravy. Došlo také na návrhy obnovení okresu Hlučín. Návrhu nebylo vyhověno. Město Hlučín ale získalo svou vlajku města. V roce 2001 Hlučín vstoupil do Sdružení obcí Hlučínska a Euroregionu Silesia.

4) Závěr:

- Shrnutí učiva.
- Zhodnocení práce žáků a zhodnocení hodiny.
- Rozloučení.
- cca 5 minut

PRACOVNÍ LIST – Významné mezníky v dějinách Hlučínska

1) Doplně vynechané části textu:

Obyvatelům Hlučínska se říká _____. Místnímu nářečí se říká _____.

První zmínky o osídlení Hlučínska jsou doloženy z doby před _____ tisíci lety. Byly objeveny zbytky tábořiště lovců mamutů. Tzv. _____ se stala nejvýznamnějším nalezeným artefaktem. Město Hlučín založil _____, který v té době zakládal města. Základní listina Hlučina není dochována, ale předpokládá se, že to bylo roku 1256, kdy přijel český král _____ na Opavsko a založil město. První doložená zpráva o Hlučíně je z roku _____. Obyvatelé Hlučina se živili především _____ a _____. Název Hlučín je odvozen od staroslovanského názvu _____.

Od samotného založení města vlastnilo Hlučín mnoho držitelů.

Od roku 1473 _____

Od roku 1518 _____, který nechal město obehnat hradbami.

Od roku 1542 _____

Významným mezníkem je vývoji města bylo pruské období v 18. století. Pruský král _____ vpadl do Slezska a v roce 1741 obsadil i Hlučínsko. Po připojení Hlučínska k Prusku bylo odstraněno české úřadování a nahrazeno bylo _____. Čeština byla ponechána v kostelech a ve školách. _____ jazyk byl ale upřednostňován. V Hlučíně se po tři desetiletí učilo podle _____. Ten byl v roce 1873 zakázán a nahrazen německým.

Během první světové války mělo Hlučínsko svého hrdinu. Byl jím _____ narozený v Hati. Byl to jeden z nejpoblárnějších letců císařského Německa.

Historický okamžik pro město Hlučín představoval rok 1920. Hlučínsko bylo oficiálně připojeno k _____. Název Hlučínsko nebylo ještě využíváno. Tehdy se mluvilo o části _____. Mateřským jazykem byla _____.

Na základě Mnichovské dohody roku 1938 se Hlučínsko stalo součástí _____ . Obyvatelstvo na Hlučínsku, které se na tomto území narodilo před rokem 1910 a mělo zde 10. října 1938 stálé bydliště, získalo automaticky _____ státní příslušnost.

Během druhé světové války obyvatelé Hlučínska museli mluvit _____. Muži museli narukovat do války a bojovat za _____. Ženy, děti a starci byli povinně nasazeni jako pracovní síly. Na konci války bylo Hlučínsko zbaveno německých vojsk až v poslední fázi Ostravské operace. Dne 29. dubna 1945 německá armáda město Hlučín vyklidila a do města vstoupili Sověti. K německé armádě narukovalo _____ mužů. Zraněných se jich vrátilo na 5 tisíc a 3 tisíce mužů se nevrátili vůbec.

V 60. letech 20. století zanikl okres Hlučín a stal se součástí okresu _____. V roce 1968 vojska států Varšavské smlouvy vstoupila do Československé republiky a projížděla také Hlučínem. Hlučíňané na zdi domů a asfalty cest psali hesla, která vyjadřovala pocity posílající vojáky zpět do svých domovů.

V 90. letech 20. století Hlučín vstoupil do Sdružení obcí _____ a severní Moravy. Došlo také na návrhy obnovení okresu Hlučín. Návrhu nebylo vyhověno. Hlučín ale získal svou _____. V roce 2001 město Hlučín vstoupilo do Sdružení _____ a Euroregionu Silesia.

2) Vyhledej a vysvětli:

Euroregion Silesia –

3) Vlastními slovy odpověz (minimálně 5 vět):

Jaká zajímavá místa jsi v Hlučíně navštívil/a nebo znáš?

10.1.3. 3. vyučovací hodina

Téma: Přírodní a historické památky na Hlučínsku a slavní rodáci z Hlučína

Předmět: Výchova k občanství

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Tematický okruh: Člověk ve společnosti

Vzdělávací cíle: Žák vyjmenuje nejvýznamnější hlučínské kulturní památky a zajímává přírodní místa, uvede důvody, proč jsou považovány za významné a na mapě lokalizuje uvedená místa. Žák vlastními slovy vysvětlí pojem významný rodák, vyjmenuje nejméně tři hlučínské významné rodáky a objasní, čím se proslavili. Žák diskutuje o probíraném tématu a ochotně pracuje ve skupinové práci.

Časová dotace: 45 minut

Metody a formy: frontální výuka, brainstorming, práce s mapou, práce ve skupině, diskuse

Pomůcky: psací potřeby, turistická mapa Hlučína a okolí, samolepící papírky, flipový list, prezentace v PowerPointu

Struktura hodiny:

1) Úvod:

- Zahájení hodiny.
- Zápis do třídní knihy.
- Seznámení se s tématem a cílem hodiny.
- Diskuse o dané problematice formou otázek.
- cca 5 minut

2) Motivace:

- Tichý brainstorming (pojem památka).
- Každý z žáků si vezme samolepicí papírek, na který napíše, co se mu vybaví pod slovem „památka“. Ve skupinkách pak papírky roztrídí do myšlenkových kategorií. Následně je přilepí na velký flipový list. Zjistí tak přehled, kolik myšlenek bylo stejných a kolik jiných.
- cca 10 minut

3) Hlavní část hodiny:

- Žáci si s učitelem sednou do kroužku a doprostřed položí turistickou mapu Hlučína a jeho okolí. Žáci společně hledají významná místa a významné historické památky, diskutují o nich. Učitel následně doplní chybějící významná místa a památky, které nezazněly.
- Výklad nového učiva o slavných rodácích z Hlučína s doprovodem prezentace v PowerPointu.
- cca 25 minut

SLAVNÍ RODÁCI

Bohumír Josef Hynek Bílovský

Byl to český básník, literát, katolický kněz a kazatel. Psal česky a latinsky. Narodil se roku 1659 v Hlučíně a zemřel v Slatinicích v roce 1725. Jako kazatel v Písku byl velmi oblíbený. Při jeho kázáních byl kostel přeplněný, někteří posluchači dokonce stáli na žebřících v oknech kostela. Do svých textů vkládal lidová přísloví a úsloví. Často využíval hovorový jazyk a mnohdy používal vulgární slova, aby se přiblížil lidovému publiku. Napsal např. *Nový Cherubín, sv. Ignacius* nebo *Sbírka kázání Doctrina christiana*.

Jan Bochenek

Jan Bochenek se narodil v Hlučíně dne 2. května 1831 a zemřel 3. prosince 1909 v Berlíně. Byl to významný malíř. Studoval na Umělecké akademii v Berlíně, kde byl několikrát vyznamenán akademickou cenou a obdržel i státní stipendium. Na živobytí si vydělával po večerech soukromým vyučováním kreslení a kreslením kopií muzejních obrazů. Převážně se zabýval náboženskou tematikou. V Hlučíně nalezneme oltární obrazy ve farním kostele, např. *obraz sv. Anny, sv. Jana Nepomuckého a sv. Josefa*.

Pavel Josef Vejvanovský

Pavel Josef Vejvanovský se narodil v Hlučíně roku 1639 a zemřel roku 1693 v Kroměříži. Byl to český hudební skladatel a významný hudebník. Zhudebňoval prózu a vytvářel obsáhlejší orchestrální díla. Skládal jak chrámovou (mše, sonáty, žalmy), tak světskou hudbu (serenády, sonáty). Napsal celkem 120 děl, která jsou v současnosti uložena v kroměřížském hudebním archivu.

Vilém Balarin

Vilém Balarin byl český malíř a narodil se v roce 1894 v Zábřehu u Hlučina. Studoval na Královské akademii výtvarných umění ve Vratislavi. Maloval portréty, krajinomalby a zátiší. Rád maloval obrazy se zvířaty, a to především motivy s koňmi. Maloval olejem, kvašem a akvarelem. Během svého života svá díla vystavoval ve Slezském zemském muzeu v Opavě.

Eva Burešová

Eva Burešová je českou zpěvačkou a herečkou. Narodila se v Hlučíně roku 1993. Studovala na konzervatoři v Praze obor muzikál a na Mezinárodní konzervatoři v Praze obory jazz, muzikál a world music. Roku 2011 se zúčastnila televizní soutěže Československo má talent 2011, kde postoupila až do finále. Eva si zahrála roli Ofélie v muzikálu *Hamlet: The Rock Opera*, v muzikálu *Lucie, větší než malé množství lásky*, kde získala hlavní roli, v muzikálu *Cyrano, Sibyla – královna ze Sáby* a ve spoustě dalších. V televizních seriálech se objevila např. v *Gymplu s (r)učením omezeným*, v *Modrém kódu* a v seriálu *Slunečná*.

Lumír Olšovský

Lumír Olšovský se narodil 3. července 1973 v Hlučíně. Věnuje se činoherní režii a režirování muzikálů. Studoval herectví na Státní konzervatoři v Ostravě, odkud v roce 1991 odešel do Divadla Vítězslava Nezvala v Karlových Varech. V roce 2008 dokončil na pražské DAMU studium režie. Působil v Hudebním divadle Karlín, kde si zahrál mnoho velkých rolí v muzikálech, jako např. *Hello, Dolly!*, *Zpívání v dešti* a jiné. Hrál i filmové role, jako např. v *Kameňáku 3* nebo *Účastnících zájezdu*. V televizních seriálech se objevil v *Pojišťovně štěstí*, *Ošklivce Katce* nebo *Letišti*.

4) Závěr:

- Shrnutí učiva.
- Zhodnocení práce žáků a zhodnocení hodiny.
- Rozloučení.
- cca 5 minut

10.1.4. 4. vyučovací hodina

Téma: Tvorba prezentací

Předmět: Výchova k občanství

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Tematický okruh: Člověk ve společnosti

Vzdělávací cíle: Žáci vytvoří prezentaci v programu PowerPoint, na internetu nebo v odborné literatuře vyhledají potřebné informace ke zhotovení prezentací, společně diskutují a ochotně pracují na zadaném tématu.

Časová dotace: 45 minut

Metody a formy: frontální výuka, práce ve skupině, diskuse

Pomůcky: počítač, internet, odborné publikace

Struktura hodiny:

1) Úvod:

- Zahájení hodiny.
- Zápis do třídní knihy.
- Seznámení se s tématem a cílem hodiny.
- cca 3 minuty

2) Hlavní část hodiny:

- Žáci jsou rozděleni do sedmi skupin a každá skupina bude mít přidělenou hlučínskou památku.
- Památky, které budou žáci vypracovávat: 1. Farní kostel sv. Jana Křtitele v Hlučíně, 2. Hlučínský zámek, 3. Hřbitov s kostelem sv. Markéty, 4. Kremerova vila, 5. Městské opevnění v Hlučíně, 6. Areál československého opevnění Hlučín-Darkovičky, 7. Mírové náměstí.

- Žáci budou mít k dispozici počítač s internetem a publikace:

KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9 a NEMINÁŘ, Jiří, Radim LOKOČ

Jiří JUNG. *Vítejte na Hlučínsku*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska, 2019. ISBN 978-80-906516-5-4.

- Žáci k dané památce, kterou budou mít zadanou, vytvoří prezentaci v PowerPointu včetně obrázků dané památky.

- Učitel bude dohlížet na práci žáků. Popřípadě bude jako poradce.

3) Závěr:

- Rozloučení.

10.1.5. 5. vyučovací hodina

Téma: Prezentace skupinových prací

Předmět: Výchova k občanství

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Tematický okruh: Člověk ve společnosti

Vzdělávací cíle: Žáci představí svou vypracovanou prezentaci v programu PowerPoint ostatním spolužákům, seznámí je s kulturní památkou, ochotně spolupracují s ostatními žáky ve skupině a dokážou vystupovat a mluvit před svými spolužáky.

Časová dotace: 45 minut

Metody a formy: frontální výuka, práce ve skupině, diskuse

Pomůcky: počítač

Struktura hodiny:

1) Úvod:

- Zahájení hodiny a zápis do třídní knihy.
- Seznámení se s tématem a cílem hodiny.
- Příprava dataprojektoru.
- cca 5 minuty

2) Hlavní část hodiny:

- Žáci ve skupinách představí své vytvořené prezentace v PowerPointu a seznámí své spolužáky s danou hlučínskou památkou.
- Každá skupina bude mít na svůj výstup 5 minut.
- cca 35 minut

3) Závěr:

- Zhodnocení práce žáků. Diskuse.
- Rozloučení.
- cca 5 minut

10.2. Dějepis

Následující přípravy na výuku dějepisu jsou směřovány k žákům základních škol v Hlučíně a základních škol z okolních obcí. Podklady jsou rozděleny do čtyř vyučovacích hodin. První hodina se zaměřuje na český stát za vlády posledních Přemyslovců, kdy Přemysl Otakar II. zakládal svá královská města, mimo jiné i město Hlučín. Druhou vyučovací hodinu tvoří revoluční rok 1848 v českých zemích, zčásti je zde zakomponován Hlučín. Třetí vyučovací hodina dějepisu je zaměřena na Hlučínsko v době, kdy se připojilo k Československu. Součástí hodiny jsou i události a významné osobnosti ovlivňující vývoj Československého státu. Čtvrtá hodina se zabývá historickým vývojem Hlučina v průběhu let 1938 až 1945.

10.2.1. Český stát za vlády posledních Přemyslovců

Téma: Český stát za vlády posledních Přemyslovců

Předmět: Dějepis

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Tematický okruh: Křesťanství a středověká Evropa

Cílová skupina: 7. ročník základních škol

Vzdělávací cíle: Žák vysvětlí důvody, proč Přemysl Otakar II. zakládal královská města, vyjmenuje města, která založil, charakterizuje smysl zakladatelské činnosti, samostatně pracuje na zadaném úkolu a ochotně diskutuje.

Časová dotace: 90 minut (dvě vyučovací hodiny)

Metody a formy: frontální výuka, práce s pracovním listem, práce s atlasem, práce s mapou

Pomůcky: pracovní list, papír A4, šablona mapy České republiky, obrysová mapa České republiky, psací potřeby, atlas, prezentace v programu PowerPoint, tablet

Struktura první vyučovací hodiny:

1) Úvod:

- Zahájení hodiny a zápis do třídní knihy.

- Seznámení se s tématem a cílem hodiny.

- cca 3 minut

2) Motivace:

- Žáci vyplní křížovku, v níž se objeví téma vyučovací hodiny.

- cca 8 minut

1.								x											
3.								x											
4.																			
6.																			

1. Jak se jmenovala druhá manželka Přemysla Otakara II.?
2. Přemožitel Přemysla Otakara II. v bitvě na Moravském poli.
3. Přemysl Otakar I. vydal listinu zvanou?
4. Jak se jmenovala dcera Přemysla Otakara I.?
5. Přemysl Otakar I. byl kolikátý český král za vlády Přemyslovců?
6. Jak se nazývá král Přemysl Otakar II.?

Tajenka: Přemysl Otakar II. založil město _____.¹¹⁸

¹¹⁸ Přemysl Otakar II. založil město Hlučín.

3) Hlavní část hodiny:

- Výklad nového učiva.
- Žáci samostatně vypracují pracovní list Přemysl Otakar II.
- cca 29 minut

ZALOŽENÍ MĚSTA HLUČÍN

Život Přemysla Otakara II je spojen i s jeho zakladatelskou činností na území nejen českého království, ale i za jeho hranicemi. Zakládal města v Čechách, na Moravě a Slezsku, v Rakousku, Polsku a Prusku. Během vlády Přemysla Otakara II. bylo králem založeno nebo povýšeno na čtyři desítky měst a nejméně sedm za hranicemi. Zakládal především královská města, o která se mohl později opřít. Prostřednictvím královských měst tak kontroloval a omezoval moc šlechtických rodů.

Přemysl Otakar II. založil město Hlučín na dříve neosídleném místě. V té době také stavěl svá městská opevnění. Tato místa mu ze Slezska umožňovala snadný průchod do vnitrozemí. Základní listina Hlučina není dochována, ale předpokládá se, že to bylo roku 1256, kdy přijel český král Přemysl Otakar II. na Opavsko a založil město. Město Hlučín bylo městem poddaných a náleželo k panství, které sídlilo na hradě Landek.

Přemysl Otakar II. založil města Beroun, Bezděz, Čáslav, České Budějovice, Děčín, Doksy, Domažlice, Dvůr Králové, Hlučín, Hostinné, Jaroměř, Jihlava, Kadaň, Klatovy, Kolín, Kostelec nad Labem, Kuřívody, Louny, Malá Strana, Mělník, Městec Králové, Písek, Polička, Sušice, Tachov, Ústní nad Labem, Vodňany a Vysoké Mýto.

4) Závěr:

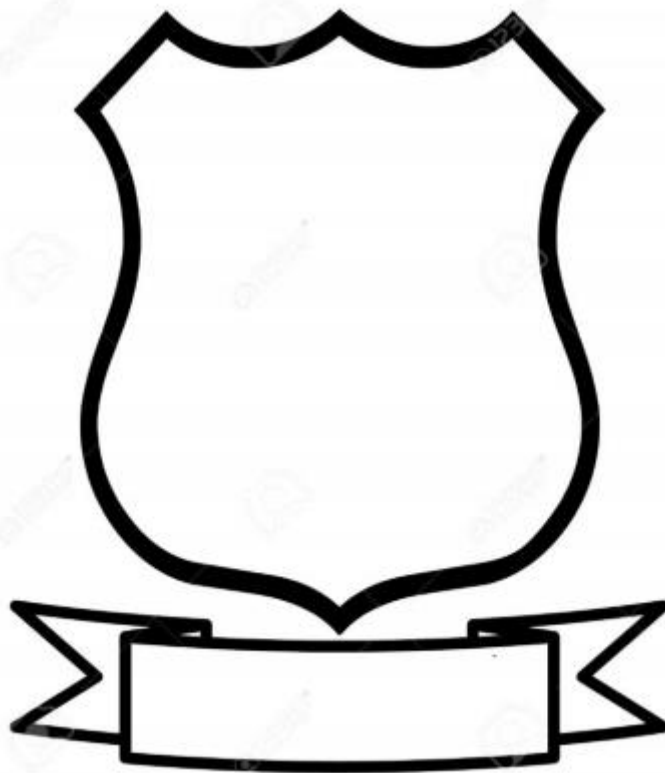
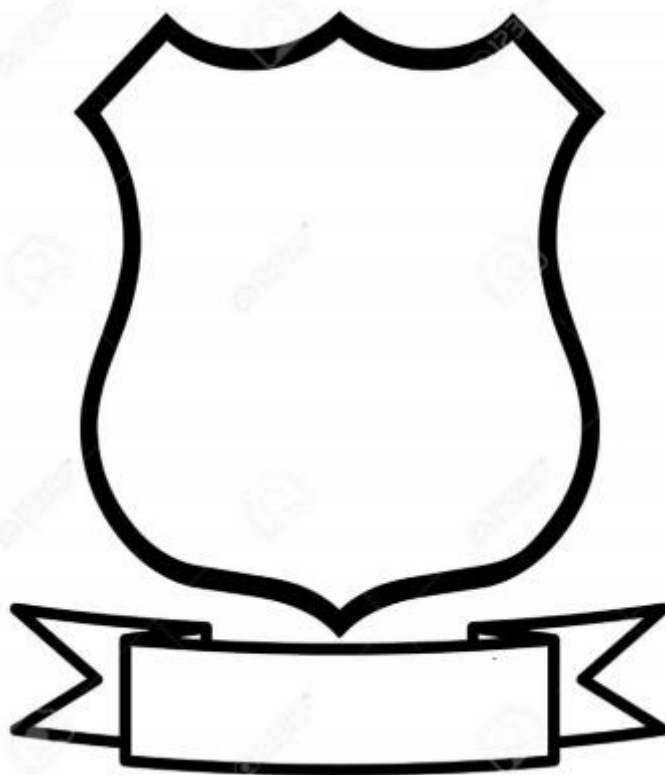
- Shrnutí učiva.
- Zhodnocení práce žáků a vyučovací hodiny.
- Rozloučení.
- cca 5 minut

PRACOVNÍ LIST – Přemysl Otakar II.

1) Přemysl Otakar II založil města, která jsou v tabulce. Najdi je v atlase a do tabulky doplň jméno kraje, ve kterém dané město leží.

MĚSTO	KRAJ	MĚSTO	KRAJ
BEROUN		KOLÍN	
BEZDĚZ		KOSTELEČ NAD LABEM	
ČÁSLAV		KUŘÍVODY	
ČESKÉ BUDĚJOVICE		LOUNY	
DĚČÍN		MALÁ STRANA	
DOKSY		MĚLNÍK	
DOMAŽLICE		MĚSTEC KRÁLOVÉ	
DVŮR KRÁLOVÉ		PÍSEK	
HLUČÍN		POLIČKA	
HOSTINNÉ		SUŠICE	
JAROMĚŘ		TACHOV	
JIHLAVA		ÚSTÍ NAD LABEM	
KADAŇ		VODŇANY	
KLATOVY		VYSOKÉ MÝTO	

2) Vyber si dvě města, která založil Přemysl Otakar II. (z výše uvedených) a nakresli jejich erby. Napiš jméno města do stuhy pod erbem.

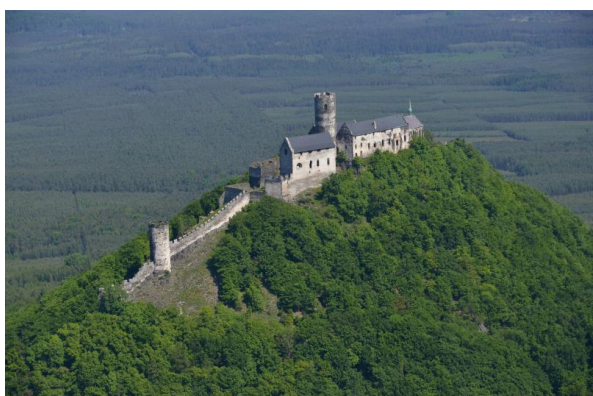
Struktura druhé vyučovací hodiny:

1) Úvod:

- Zahájení hodiny a zápis do třídní knihy.
- Seznámení se s tématem a cílem hodiny.
- cca 3 minut

2) Motivace

- S doprovodem prezentace v PowerPointu žáci pojmenují hrady na obrázcích.
- cca 5 minut

3) Hlavní část hodiny

- Aktivita Založ město.

- cca 32 minut

AKTIVITA ZALOŽ MĚSTO

Žáci dostanou předtištěnou mapu České republiky. Prvním úkolem každého žáka bude vymyslet si vlastní symbol, kterým budou označovat města. Následně zakreslí do svých map s pomocí atlasu 15 měst, která založil Přemysl Otakar II. Dalším úkolem žáka bude vybrat si jedno město, ve kterém je hrad i klášter. Na výběr mají města, která zakreslili do svých map. Nakonec si každý vybere jednu zmíněnou stavbu a k té napíše 10 vět o historii dané budovy. Při řešení daných úkolů žáci používají tablet, který budou mít k dispozici. Na závěr vyučovací hodiny své práce prezentují.

4) Závěr:

- Shrnutí učiva.
- Zhodnocení práce žáků a vyučovací hodiny.
- Rozloučení.
- cca 5 minut

10.2.2. **Revoluční rok 1848 v českých zemích**

Téma: Revoluční rok 1848 v českých zemích

Předmět: Dějepis

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Tematický okruh: Modernizace společnosti

Cílová skupina: 8. ročník základních škol

Vzdělávací cíle: Žák popíše události a změny v Praze v revolučním roce 1848, objasní, jaké představy měli čeští politici v roce 1848 o uspořádání českých zemí, porovná postup radikální a liberální části české společnosti v době revoluce v českých zemích, shrne události, které se staly v českých zemích a v Hlučíně během revoluce, samostatně pracuje s pracovním listem a ochotně diskutuje o probíraném tématu.

Časová dotace: 45 minut

Metody a formy: frontální výuka, diskuse, práce s pracovním listem, práce s textem

Pomůcky: psací potřeby, pracovní list, prezentace v PowerPointu

Struktura hodiny:

1) Úvod:

- Zahájení hodiny a zápis do třídní knihy.
- Seznámení se s tématem a cílem hodiny.
- Diskuse o dané problematice formou otázek.
- Rozdání pracovních listů.
- cca 3 minut

2) Motivace

- Žákům bude přehráno video s názvem: Revoluce 1848 v Čechách
- Odkaz: <https://edu.ceskatelevize.cz/video/1847-revoluce-1848-v-cechach>
- cca 3 minut

3) Hlavní část hodiny:

- Žáci samostatně vypracují pracovní list, který poslouží jako opakování učiva Revoluce v roce 1848.
- Kontrola pracovního listu, zpětná vazba a diskuse.
- Výklad nového učiva s doprovodem prezentace v programu Powerpoint.
- Během výkladu žáci vypracují pracovní list Revoluční rok 1848 v českých zemích, který jim bude sloužit rovněž jako zápis.
- Kontrola pracovního listu a zpětná vazba.
- cca 34 minut

Revoluční rok 1848 v českých zemích

V únoru roku 1848 lidé v Paříži svrhli francouzského krále a tyto zprávy se brzy dostaly také do Prahy. Evropské země měly společné cíle: odstranit feudalismus a utlačované národy osvobodit z područí jiných národů.

Revoluční rok 1848 se dotkl i českých zemí. Dne 11. března 1848 se v tanečním sále Svatováclavských lázní konala schůze, kterou svolali revoluční demokraté. Převahu zde měli liberálové. Radikálové usilovali o vytvoření samostatných států a zrušení monarchie. Liberálové chtěli monarchii ponechat a představovali si, že vzniknou samostatné státy tzv. austroslavismus. Pražané se rozhodli poslat do Vídně petici císaři Ferdinandovi I. Petice požadovala státoprávní samostatnost českých zemí v rámci monarchie. V ní požadovali rovnoprávnost češtiny a němčiny, sjednocení Čech, Moravy a Slezska, zrušení roboty, svobodu

tisku, svobodu náboženství, shromažďování, spolčování, možnost volení měšťanů do sněmu a zrušení poddanství. K této petici se svými podpisy připojily tisíce občanů všech vrstev.

Dne 8. dubna 1848 císař Ferdinand I. odpověděl na petici kabinetním listem, ve kterém sliboval nápravu. Lid byl ale zklamán nesplněním všech podmínek petice, a proto byla císaři předána nová petice. Císař se obával nepokojů, a tak většinu požadavků přislíbil splnit. Vyhověno bylo jazykovým požadavkům. Tyto požadavky rozdělily společnost na Čechy a české Němce.

Dne 1. června 1848 byl slavnostně zahájen Slovanský sjezd, na kterém mělo být projednáno dosažení rovnosti všech národů v Rakouském císařství. Z českých zástupců stál v čele František Palacký. Vojenským velitelem v Čechách byl kníže Alfred Windischgrätz, jenž připravoval vojenská opatření. Báł se povstání, a tak nechal na důležitých místech rozestavět děla a vydal příkaz, aby účastníci Slovanského sjezdu opustili Prahu.

Nikdo ze sjezdu nechtěl uposlechnout výzvu, a tak 12. června 1848 vypukla v Praze revoluce. Ta probíhala formou boje na barikádách ve Starém Městě. Hlavními účastníky byli mladí dělníci a studenti. Dne 16. června 1848 byla Praha bombardována a Windischgrätz vyzval ke kapitulaci do 48 hodin. Praha se musela velké přesile vzdát. V Čechách byla revoluce poražena jako první. Toto povstání vedlo k předčasnému ukončení Slovanského sjezdu. Omezila se svoboda tisku a shromažďování. Naděje na samostatnější postavení českých zemí v rámci habsburské monarchie byly zmařeny, nebyl ani svolán český zemský sněm. Někteří účastníci byli zatčeni a uvězněni, vůdcové povstání byli odsouzeni k trestu smrti.

Dne 7. září 1848 říšský sněm za přispění Františka Palackého zrušil robotu a poddanství.

Kdy a k jakým bouřím došlo v Hlučíně? Dne 4. září 1848 zde došlo k bouřím, které byly namířeny proti panskému zámku. Občané vypáčili dveře policejního a hospodářského úřadu, ukradli uložené spisy a na zámeckém nádvoří je roztrhali. Den poté 5. září 1848 do města dorazil oddíl 40 vojáků, aby v Hlučíně zjednal klid. Bouře měla poukázat na nevoli proti nesnesitelné libovůli panských úředníků. Obyvatelé se dožadovali úřadování v moravské řeči.

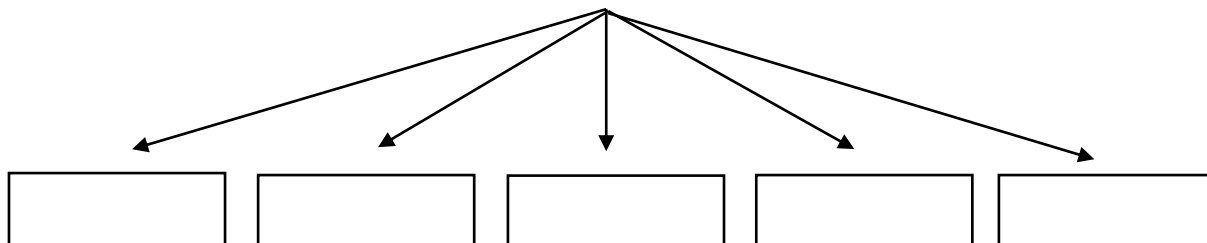
4) Závěr

- Shrnutí učiva. Zhodnocení hodiny a aktivity žáků. Rozloučení.

- cca 5 minut

PRACOVNÍ LIST – Revoluce v roce 1848

1) Ve kterých zemích vypukla v roce 1848 revoluce?¹¹⁹

2) Seřaď informace k jednotlivým zemím, o kterých jsi již slyšel. ¹²⁰

Velké Německo	snaha o sjednocení země
Ludvík Bonaparte	sněm ve Frankfurtu
zbavit se nadvlády Habsburků	pozvání Palackého
podruhé republikou	císařství

REVOLUCE V ITÁLII	REVOLUCE VE FRANCII	REVOLUCE V PRUSKU (NĚMECKU)

¹¹⁹ Řešení: Francie, Německo, Itálie, habsburská monarchie, Čechy

¹²⁰ Řešení: Itálie-zbavit se habsburské nadvlády, snaha o sjednocení země; Francie-Ludvík Bonaparte, podruhé republikou, císařství; Německo-pozvání Palackého, sněm ve Frankfurtu, Velké Německo

PRACOVNÍ LIST – Revoluční rok 1848 v českých zemích

1) Doplň do textu.

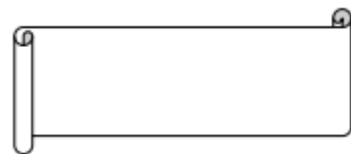
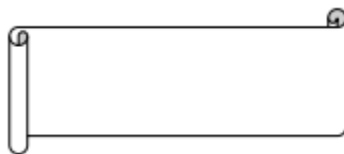
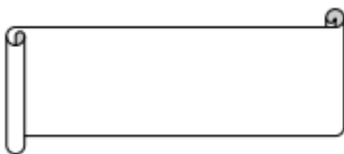
Dne 11. března 1848 ve _____ lázní v Praze se koná schůze, kterou svolali revoluční demokraté. Převahu zde měli liberálové. Pražané se rozhodli poslat do Vídně _____ císaři _____.

Císař odpověděl _____ listem s tím, že vyhověno bylo _____ požadavkům. Tyto požadavky rozdělily společnost na _____ a _____ Němce.

Revoluce v Čechách vypukla dne _____ roku 1848, kdy se sešel _____ sjezd, který jednání nedokončil, protože došlo ke střetu studentů a _____.

Naděje Čechů na samostatnost v rakouské říši byly potlačeny a jediným úspěchem bylo zrušení _____.

2) Napiš požadavky Čechů v petici pro císaře.

3) Odpověz na otázky.

a) Jak se lišily požadavky Čechů od požadavků revoluce? (zdali se lišily)

b) Popiš průběh revolučních bouří a jejich důsledky pro české požadavky?

4) Rozhodni, zda je věta pravdivá, či nikoli. Ze správných odpovědí ti vyjde tajenka.¹²¹

Na mnoha místech Evropy propukly v roce 1848 nepokoje a povstání.	ANO B	NE R
Zástupci obyvatelstva Prahy se sešli, aby sepsali petici.	ANO O	NE A
Pražští obyvatelé po této schůzi vyhlásili samostatný stát.	ANO K	NE R
Pražské bouře a boje na barikádách dopadly úspěšně. Povstalci zvítězili.	ANO C	NE O
Zrušeno bylo poddanství a robota.	ANO V	NE O
Na konci roku 1848 nastoupil na trůn František Josef I.	ANO S	NE U
Z počátku vládl sám a to absolutisticky.	ANO K	NE S
Lidé nedostali žádné výhody. Nemohli volit obecné výbory ani starosty.	ANO E	NE Ý

Tajenka (doplň celé jméno): _____

a) Byl vzdělaný panovník a často cestoval. Mluvílo se o něm jako o nejoblíbenějším habsburském vladaři

b) Byl nejvíce pronásledovaným vlastencem a psal do novin články proti tehdejšímu režimu. Byl zatčen a odvezen do vyhnanství v Alpách.

¹²¹ Řešení: Borovský

10.2.3. Připojení Hlučínska k Československu

Téma: Připojení Hlučínska k Československu

Předmět: Dějepis

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Tematický okruh: Moderní doba

Cílová skupina: 9. ročník základních škol

Vzdělávací cíle: Žák popíše a objasní příčiny vzniku Československa, vyjmenuje významné osobnosti z období nově vzniklého Československa, popíše události, které se odehrávaly během připojení Hlučínska k Československu, samostatně pracuje s pracovním listem a ochotně diskutuje

Časová dotace: 45 minut

Metody a formy: frontální výuka, diskuse, práce ve skupině, práce s pracovním listem

Pomůcky: psací potřeby, pastelky, pracovní list, prezentace v PowerPointu

Struktura hodiny:

1) Úvod:

- Zahájení hodiny a zápis do třídní knihy.
- Seznámení se s tématem a cílem hodiny.
- Rozdání pracovních listů.
- cca 3 minut

2) Motivace

- Žáci se rozdělí do 6 skupin. Každá skupina bude zastupovat jednu národnost, která byla součástí nově vzniklého Československa. Dále zjistí a zapíší si počet obyvatel hlásících se k dané národnosti v tehdejším Československu. Každá skupina si zvolí jednoho zástupce. Tito zástupci se poté seřadí od největšího počtu obyvatel po nejmenší.

- Národnosti: Čechoslováci, Němci, Maďaři, Rusíni, Poláci a Rumuni

- Řešení: Čechoslováci (8 760 937), Němci (3 123 568), Maďaři (745 431), Rusíni (461 849), Poláci (75 853) a Rumuni (13 974)

- cca 8 minut

3) Opakování

- Diskuse.

- cca 5 minut

OTÁZKY

- 1) Kdy vzniklo samostatné Československo?
- 2) Popiš průběh vzniku samostatného Československa.
- 3) Kdo byli slavní „muži 28. října“?
- 4) Jak zní jména autorů textu a hudby české státní hymny? Ve které hře zazněla poprvé?
- 5) Která území byla po první světové válce součástí Československa?
- 6) Vysvětli čechoslovakismus.
- 7) Ve kterém roce se uzavřela Malá dohoda a které státy ji tvořili? Co bylo jejím cílem?

4) Hlavní část hodiny

- Žáci samostatně vypracují první úlohu z pracovního listu. Kontrola první úlohy.
- Výklad nového učiva s doprovodem prezentace v PowerPointu.
- Žáci samostatně vypracují zbytek pracovního listu.
- Kontrola pracovního listu a diskuse.
- cca 30 minut

PŘIPOJENÍ HLUČÍNSKA K ČESKOSLOVENSKU

Skupina Moravců z Borutína se již koncem roku 1915 snažila o připojení Hlučínska k českému národu. Požadavky byly poslány do Paříže České národní radě. Roku 1918 katoličtí duchovní, učitelé, podnikatelé a živnostníci z Hlučina sestavili pamětní spis s obdobným požadavkem. Tento spis byl poslán na Pařížskou mírovou konferenci. Důvody zmíněné v požadavcích byly především hospodářské a strategické, jiné se opíraly i o skutečnost, že místní obyvatelstvo je slovanského původu, které se hlásí k moravštině jako ke svému mateřskému jazyku. Versailleská konference důvody akceptovala a Německo bylo nuceno se vzdát Hlučínska. Hlučínsko vzniklo dva roky po skončení první světové války. Oficiálně bylo připojeno k Československu dne 4. února 1920, ale tento název ještě nebyl používán. Stále se mluvilo o části Ratibořska.

Ráno 4. února 1920 na Hlučínsko vyrazila skupina vojáků, která tvořila tři kolony. První kolona vyjela z Háje u Opavy směrem k Dolnímu Benešovu, druhá z Opavy do Kravař. Třetí, hlavní kolona, mířila z Děhylova na město Hlučín. Zde se skupina vojáků rozdělila do všech 36 přidružených obcí. Kolem 11. hodiny do města přijelo osm aut s důležitými představiteli města. Starosta města Lindell obyvatelstvu představil nového šéfa Hlučínska a další představitele. Hlučín se v Československu stal sídlem politického okresu.

Hlučínsko nikdy dříve neexistovalo, neexistovala proto ani jeho severní hranice. Když Německá říše musela Československu odstoupit část okresu Ratiboř, nebylo jasné, kudy bude nová hranice vést. Předseda plebiscitní komise jednoduše narýsoval do mapy čáru, podle které určil, která část připadne Československu. Hranice byly dořešeny v roce 1923, kdy byly k Československu připojeny ještě obce Píšť a Hať.

5) Závěr

- Shrnutí učiva.
- Zhodnocení hodiny a aktivity žáků.
- Rozloučení.
- cca 5 minut

PRACOVNÍ LIST – Připojení Hlučínska k Československu

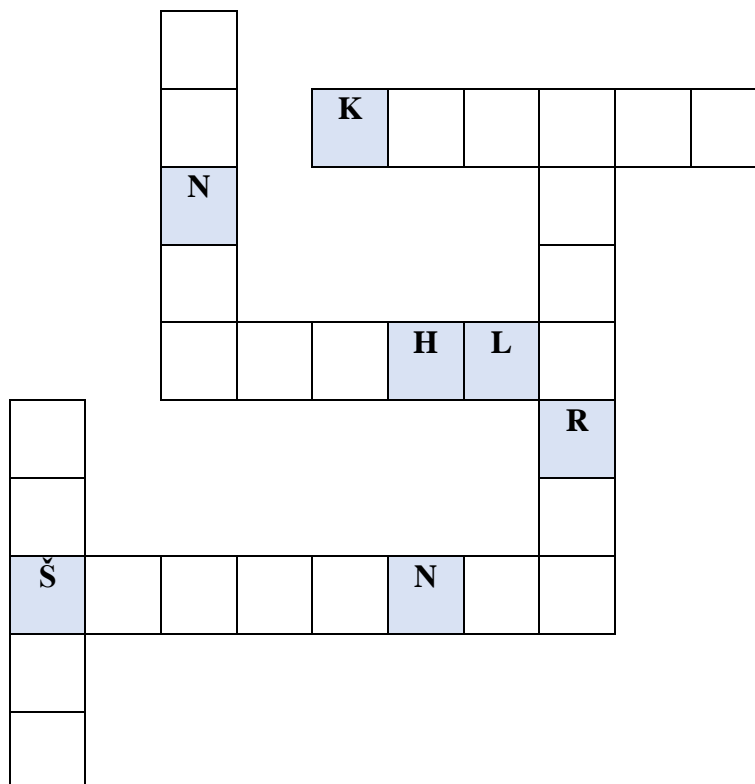
1) Barevně zakresli do mapy, kde které národnosti v Československu žili.

2) Chronologicky seřad' události z let 1914-1923

Českoslovenští legionáři se vrátili do vlasti.	
28. října 1918 bylo vyhlášeno Československo.	
Připojení obce Hať a Píšť.	
V zahraničí se zformoval odboj, jehož cílem bylo vyhlásit samostatnou republiku.	
Připojení Hlučínska k Československu.	
Karel I. v říjnu roku 1918 nabídl federalizaci Rakouska-Uherska.	
T. G. Masaryk vyhlásil nezávislost Československa (ve Washingtonské deklaraci).	
T. G. Masaryk se vrátil do vlasti v prosinci roku 1918.	

3) Doplň do tabulky jména významných osobností z období vzniku Československa a uvedená jména přiřaď k pojmům.

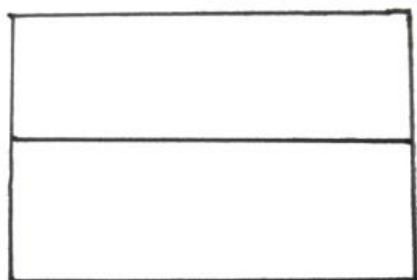
Ministr zahraničí _____

První předseda československé vlády _____

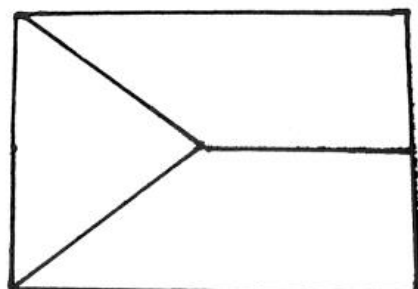
Ministr financí _____

První prezident Československa _____

4) Vybarvi správně státní vlajky.

V roce 1918–1920

Od roku 1920

ŘEŠENÍ PRACOVNÍHO LISTU – Připojení Hlučínska k Československu

1) Barevně zakresli do mapy, kde které národnosti v Československu žili.

2) Chronologicky seřad' události z let 1914-1923

Českoslovenští legionáři se vrátili do vlasti.	6.
28. října 1918 bylo vyhlášeno Československo.	4.
Připojení obce Hať a Píšť.	8.
V zahraničí se zformoval odboj, jehož cílem bylo vyhlásit samostatnou republiku.	1.
Připojení Hlučínska k Československu.	7.
Karel I. v říjnu roku 1918 nabídl federalizaci Rakouska-Uherska.	2.
T. G. Masaryk vyhlásil nezávislost Československa (ve Washingtonské deklaraci).	3.
T. G. Masaryk se vrátil do vlasti v prosinci roku 1918.	5.

10.2.4. Historický vývoj Hlučína v průběhu let 1938-1945

Téma: Historický vývoj Hlučína v průběhu let 1938-1945

Předmět: Dějepis

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Tematický okruh: Moderní doba

Cílová skupina: 9. ročník základních škol

Vzdělávací cíle: Žák popíše historický vývoj Hlučína před vypuknutím druhé světové války a období během války, objasní život hlučínského obyvatelstva ve válečné době a ochotně diskutuje o probíraném tématu.

Časová dotace: 45 minut

Metody a formy: frontální výuka, diskuse, asociační metoda, práce s pracovním listem, práce s textem

Pomůcky: psací potřeby, pracovní list, prezentace v PowerPointu

Struktura hodiny:

1) Úvod:

- Zahájení hodiny a zápis do třídní knihy. Seznámení se s tématem a cílem hodiny.
- Rozdání pracovních listů.
- cca 3 minut

2) Motivace

- Motivační aktivitou bude asociační metoda na téma Hlučínsko během druhé světové války. Žáci mají za úkol uvádět nápady, které je s tímto tématem napadnou. Učitel zjistí, co o dané problematice žáci vědí. Učitel může žákům pomáhat prostřednictvím otázek.
- cca 10 minut

3) Hlavní část hodiny

- Výklad nového učiva s doprovodem prezentace v PowerPointu.
- Během výkladu žáci vyplňují pracovní list, který jim bude sloužit jako zápis.
- Žáci samostatně vypracují zbytek pracovního listu.
- Kontrola pracovního listu a zpětná vazba.
- cca 27 minut

HISTORICKÝ VÝVOJ HLUČÍNA V LETECH 1938-1945

V parlamentních volbách se Henleinově Sudetoněmecké straně podařilo v Hlučíně získat většinu hlasů. Po volbách se směřovalo k mnichovskému diktátu a spolu s územím Sudet k připojení Hlučínska k Německu. Dne 29. září 1938 se v Mnichově sešli představitelé Německa, Francie, Anglie a Itálie. Chtěli uzavřít smlouvu, která vyřeší vrcholící krizi. Usilovali o odstoupení sudetoněmeckého území včetně Hlučínska Německé říši. O den později bylo rozhodnuto o předání sudetoněmeckého území Německu.

Ozbrojené síly Velkoněmecké říše začaly Hlučínsko obsazovat v poledních hodinách 8. října 1938. Hlavní proud překročil hranice u Píště. Hlučín byl na své „osvobození“ připraven. Ve městě byly nachystány slavobrány, transparenty, hrála hudba a vyzváněly zvony. 9. října se na náměstí konala slavnost s vojenskou přehlídkou. Se svými projevy zde vystoupil tehdejší starosta města Richard Peschel, přední činitel Sudetoněmecké strany Eduard Fajkus a nový vojenský velitel města.

Obyvatelstvo, které se na území Hlučínska narodilo před rokem 1910 a mělo zde 10. října 1938 stálé bydliště, získalo automaticky německou státní příslušnost a správy říšských občanů. Týkalo se to i dětí a vnoučat. Na základě pomnichovské československo-německé dohody se mohli říšští příslušníci neněmecké národnosti odstěhovat, ale pouze ti s movitým majetkem. Většina obyvatelstva však zůstala, jelikož se nechtěla svých domů a polí vzdát.

Rozhodný krok nastal 13. prosince 1938 na hlučínském náměstí. V ten den došlo k začlenění Hlučínska do slezské provincie. Konala se velká manifestace s 10 000 účastníky.

Součástí manifestace byla vojenská přehlídka s pochodem uniformovaných členů nacistické organizace

Po vypuknutí 2. světové války dne 1. září 1939 došlo na Hlučínsku ke změnám pracovních sil. Po narukování prvních mužů k wehrmachtu nezaměstnanost vystřídal trvalý nedostatek pracovních sil. Situace byla vyřešena povinným nasazením mladistvých, žen i starců a válečných zajatců. Jednalo se o zajatce z Polska, Francie a Jugoslávie.

Na počátku roku 1941 byl na Hlučínsku rozpoután boj proti používání polštiny a moravštiny. Vládní prezident Wagner ode dne 21. ledna 1941 upozorňuje obyvatelé na to, že používání obou slovanských jazyků je pro Němce nedůstojné. V případě neuposlechnutí budou lidé potrestáni. Zjištěná jména provinilců byla hlášena policejním úřadům. Tyto úřady byly ve spojení s příslušnými místy NSDAP. Zjišťovalo se, jestli si dané osoby zaslouží pobírat dětské přídatky, vykonávat živnost apod. Závažnější přestupky se předávaly k řešení gestapu. Jednalo se především o majitele obchodů a lokálů, kteří měli za povinnost nejen sami používat německý jazyk, ale taky k tomu vést své zákazníky a návštěvníky.

Většina Hlučičanů do ledna roku 1945 neměla vůbec tušení o existenci koncentračních táborů. Na začátku roku 1945 se tak lidé poprvé stali svědky transportu vězňů z koncentračních táborů a válečných zajatců. To už se blížila fronta a příchod Rudé armády.

Až v poslední fázi Ostravské operace bylo území Hlučínska zbaveno německých vojsk. Jednalo se o období od 28. března 1945. Německá armáda město Hlučín vyklidila a Sověti zde vstoupili v noci 29. dubna 1945. Válečným ohňostrojem skončila v Hlučíně doba nacistické okupace. K německé armádě narukovalo na 12 tisíc mužů. Zraněných se vrátilo na 5 tisíc a 3 tisíce mužů se nevrátilo vůbec.

4) Závěr

- Shrnutí učiva a zhodnocení práce žáků.
- Rozloučení.
- cca 5 minut

PRACOVNÍ LIST – Historický vývoj Hlučína v letech 1938-1945

1) Doplň vynechané části textu.

V parlamentních volbách v Hlučíně zvítězila _____ strana. Dne 29. září 1938 se v Mnichově sešli představitelé _____, _____, _____ a _____. Usilovali o odstoupení sudetoněmeckého území včetně Hlučínska Německé říši. O den později bylo rozhodnuto o předání sudetoněmeckého území Německu.

Obyvatelstvo, které se na území Hlučínska narodilo před rokem 1910 a mělo zde 10. října 1938 stálé bydliště, získalo automaticky _____ státní příslušnost a správy říšských občanů. Týkalo se to i dětí a vnoučat.

Po vypuknutí 2. světové války došlo na Hlučínsku ke změnám pracovních sil. Po narukování prvních mužů k _____ nezaměstnanost vystřídal trvalý nedostatek pracovních sil. Situace byla vyřešena povinným nasazením, žen i starců a válečných zajatců.

Na počátku roku 1941 byl na Hlučínsku rozpoután boj proti používání _____ a _____. Vládní prezident Wagner upozorňuje obyvatele na to, že používání obou slovanských jazyků je pro Němce nedůstojné. V případě neuposlechnutí budou lidé potrestáni. Zjištěná jména provinilců byla hlášena policejním úřadům.

Většina Hlučičanů do ledna roku 1945 neměla vůbec tušení o existenci koncentračních táborů. Na začátku roku 1945 se tak lidé poprvé stali svědky transportu vězňů z koncentračních táborů a válečných zajatců. To už se blížila fronta a příchod _____.

Až v poslední fázi _____ bylo území Hlučínska zbaveno německých vojsk. Německá armáda město Hlučín vyklidila a _____ zde vstoupili v noci 29. dubna 1945. K německé armádě narukovalo _____ mužů. Zraněných se jich vrátilo na 5 tisíc a _____ mužů se nevrátilo vůbec.

2) Najdi v osmisměrce odpovědi na otázky.

1. Která strana na Hlučínsku získala v parlamentních volbách nejvíce hlasů?

2. Kdo tuto stranu založil?

3. Ve kterém měsíci byla podepsána Mnichovská dohoda?

4. Které státy podepsaly Mnichovskou dohodu? Nápověda: 4 státy

5. Ve kterém městě se tito zástupci sešli?

6. Obyvatelstvo Hlučínska získalo během 2. světové války, kterou státní příslušnost?

7. Kam byli Židé z Protektorátu odváženi?

8. Jak se nazývala německá policie?

9. Ve kterém měsíci skončila 2. světová válka?

10. Jak se nazývala operace, ve které bylo Hlučínsko zbaveno německých vojsk?

C	D	S	S	Z	Á	Ř	Í	M	A	S	M	E	I	B	A	Z	T	C	
W	Z	E	I	N	Á	T	I	R	B	Á	K	L	E	V	Y	D	L	J	
S	Z	T	O	X	N	Ě	M	E	C	K	O	V	L	K	D	O	R	A	
Y	J	A	G	E	S	T	A	P	O	I	J	P	J	H	T	N	V	Z	
A	N	A	R	T	S	Á	K	C	E	M	Ě	N	O	T	E	D	U	S	P
D	Z	E	R	N	I	E	L	N	E	H	D	Á	R	N	O	K	Q	P	
S	A	I	G	V	X	C	R	I	Q	U	Y	E	B	U	F	R	O	H	G
U	D	C	M	V	O	H	C	I	N	M	X	D	S	I	K	W	Q	K	
U	P	N	B	C	G	Z	G	T	E	O	S	T	R	A	V	S	K	É	
T	P	A	U	N	A	G	K	V	Ě	T	E	N	M	J	J	M	X	V	N
X	Y	R	P	G	N	Ě	M	E	C	K	O	U	E	G	P	X	V	W	
X	O	F	F	S	E	I	L	Á	T	I	L	R	R	D	X	G	C	C	
K	O	N	C	E	N	T	R	A	Č	N	Í	T	Á	B	O	R	J	R	

10.3. Matematika

Projekt Dendrologie v matematice je zaměřen na památné stromy ve městě Hlučín. Žáci si ve vyučovací hodině matematiky procvičí učivo kruh a kružnice spolu s mezipředmětovými vztahy (výchova k občanství a přírodopis).

10.3.1. Dendrologie v matematice

Předmět: Matematika

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Tematický okruh: Geometrie v rovině a prostoru

Učivo: Kruh a kružnice

Vzdělávací cíle: Žáci pracují ve skupinách na zadaném projektu, objasní a popíší projekt, na kterém pracují, samostatně navrhnou postup řešení své skupině, shrnou zjištěné informace o daném projektu a ochotně zhodnotí svou skupinovou spolupráci.

Časová dotace: 4 hodiny – 1 projektový den

Metody a formy: projektová výuka, skupinová a kooperativní výuka

Pomůcky: překladač, počítač, kalkulačka, pracovní list, tabulka tloušťky letokruhů

Úloha:

1. U každého stromu jsou uvedeny GPS souřadnice. Najděte místo na mapě, na kterém jsou stromy vyfoceny. Pomocí výstřižku vložte část mapy do projektu.
2. Pomocí stránky zjistěte druh stromu a obvod jeho kmene:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_pam%C3%A1tn%C3%BDch_strom%C5%AF_v_okrese_Opava
3. Z obvodu kmene vypočítejte poloměr řezu kmene.
4. Najděte obrázky květu a listu a obrázky do projektu vložte.
5. Vypočítejte pomocí vzorce přibližné stáří věku.
6. Napiš, čím se dendrologie zabývá a jestli ses s ní už někdy setkal, popřípadě kde.

Taxon	Šířka letokruhu		
	od	do	Průměr
Abies alba	1,33	2,87	2,100
Acer campestre	2,37	2,90	2,635
Acer platanoides	2,92	3,00	2,960
Acer pseudoplatanus	1,56	2,85	2,205
Aesculus hippocastanum	2,96	4,13	3,545
Ailanthus altissima	2,50	4,29	3,395
Alnus incana	3,63	4,43	4,030
Betula pendula	2,46	4,43	3,445
Carpinus betulus	1,17	3,18	2,175
Corylus colurna	1,84	4,68	3,260
Fagus sylvatica	1,69	3,79	2,740
Fraxinus excelsior	1,67	3,55	2,610
Cinkgo biloba	1,50	3,56	2,530
Juglans regia	2,15	4,95	3,550
Larix decidua	1,95	3,42	2,685
Picea abies	1,65	3,13	7,000
Picea engelmannii	0,939	1,73	1,3345
Pinus sylvestris	1,43	2,50	1,965
Pinus strobus	3,11	4,03	3,570

Vzorec pro výpočet věku:

$$V = \left(\frac{5}{\pi \cdot RL} \right) \cdot d$$

Kde: V je věk, d je průměr kmene (cm), RL je tloušťka letokruhu

1. U každého stromu jsou uvedeny GPS souřadnice. Najděte místo na mapě, na kterém jsou stromy vyfoceny. Pomocí výstřížku vložte část mapy do projektu.

Taxon	Šířka letokruhu		
	od	do	průměr
Platanus x hispanica	3,42	5,94	4,680
Populus alba	4,40	5,11	4,755
Populus nigra	4,76	5,08	4,920
Pseudotsuga menziesii	1,63	4,76	3,195
Quercus petraea	2,38	2,92	2,650
Quercus robur	2,17	4,06	3,115
Quercus rubra	3,39	3,99	3,690
Robinia pseudoacacia	2,86	5,26	4,060
Salix alba	4,54	6,47	5,505
Sorbus aucuparia	1,74	2,21	1,975
Taxodium distichum	2,50	4,66	3,580
Taxus baccata	0,65	1,46	1,055
Thuja occidentalis	2,08	4,87	3,475
Tilia cordata	2,68	3,64	3,160
Tilia platyphyllos	1,36	3,64	2,500
Ulmus arpinifolia	1,67	4,03	2,850
Ulmus glabra	1,43	3,84	2,635
Ulmus leavis	2,00	3,28	2,640

2. Pomocí stránky zjistěte druh stromu a obvod jeho kmene.

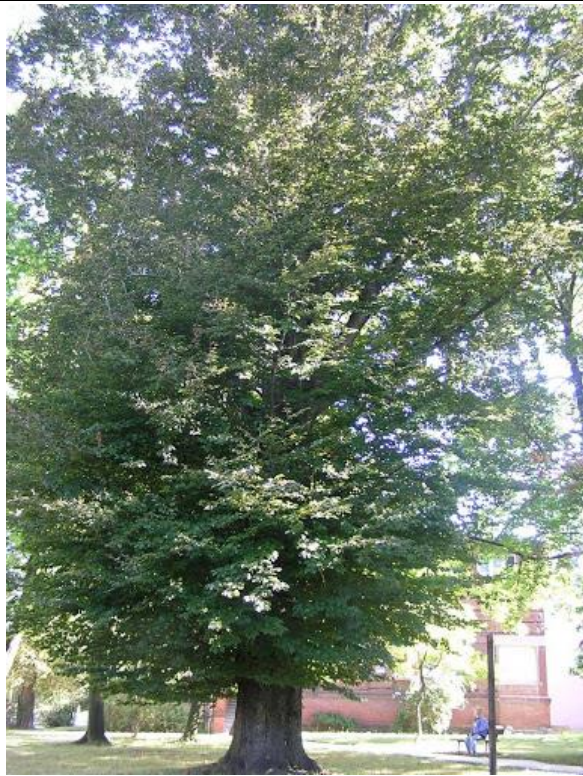
https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_pam%C3%A1tn%C3%BDch_strom%C5%A1F_v_okrese_Opava

3. Z obvodu kmene vypočítejte poloměr řezu kmene.

4. Najděte obrázky květu a listu a obrázky do projektu vložte.

5. Vypočítejte pomocí vzorce přibližné stáří věku.

6. Napiš, čím se dendrologie zabývá a jestli ses s ní už někdy setkal, popřípadě kde.

122

49°53'56" s. š., 18°11'6" v. d.

¹²² Buk lesní v parku u polikliniky v Hlučíně. *Hlučín: Informační a komerční web o městě Hlučín* [online]. Hlučín: WEBAP, 2017 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.hlucin.com/clanek/buk-lesni-v-parku-u-polikliniky-v-hlucine/262>

123

49°53'39" s. š., 18°11'1" v. d.

¹²³ Buk lesní červenolistý u městského parku v Hlučíně. *Sdružení obcí Hlučinska* [online]. Hlučín: WEBAP, 2017 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.hlucinsko.eu/clanek/buk-lesni-cervenolisty-u-mestskeho-parku-v-hlucine/261>

124

49°53'45" s. š., 18°11'8" v. d.

¹²⁴ Javor mlč u Domu dětí a mládeže. *Hlučín: Informační a komerční web o městě Hlučín* [online]. Hlučín: WEBAP, 2017 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.hlucin.com/clanek/javor-mlac-u-domu-deti-a-mladeze-/265>

125

49°52'41" s. š., 18°11'46" v. d.

¹²⁵ Lípa u Krömerova mlýna. *Turistická oblast: Opavské Slezsko* [online]. Chomutov: Galileo Corporation, 2002 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: http://www.opavske-slezsko.cz/turisticke-informace/vyletni-cile/pamatne-stromy/lipa-u-kromerova-mlyna-29_93.html

11. Pedagogický výzkum

Pro pedagogický výzkum, který je věnován dějinám města Hlučína, byli vybráni žáci ze dvou základních škol v Hlučíně – Základní škola Dr. Miroslava Tyrše a Základní škola Hlučín–Rovniny a jedna základní škola v Ludgeřovicích – Základní škola a Mateřská škola Ludgeřovice. Cílovou skupinou byli žáci osmých a devátých tříd základních škol. Pedagogický výzkum probíhal formou anonymního online dotazníku, který žákům zadali učitelé jako domácí úkol nebo ho žáci vyplňovali během vyučovací hodiny. Dotazník obsahoval jedenáct uzavřených otázek, které byly sestaveny srozumitelně. Tohoto šetření se zúčastnilo 267 respondentů. Z dotazníku, který se skládá z informací o městě Hlučín, se očekává, že žáci znají dané informace.

11.1. Metodika výzkumu

Podle Freda N. Kerlingera je vědecký výzkum kontrolovaný, systematický, kritický a empirický zkoumání hypotetických výroků o předpokládaných vztazích mezi přirozenými jevy. V pedagogice o vědeckém výzkumu hovoříme jako o činnosti, při které zkoumáme empirickými metodami platnost hypotéz o vztazích mezi pedagogickými jevy.¹²⁶ Ve výzkumu řešíme buď jeden nebo více problémů, které spolu souvisejí. Základní schéma postupu vypadá následovně: stanovení problému, formulace hypotéz, testování hypotézy a vyvození závěrů a jejich prezentace.

V pedagogickém výzkumu je fáze stanovení problémů zdánlivě nejjednodušší fází, ale může být i neobyčejně náročná. Důležité, ale taky velmi složité, je si správně určit problém, který zkoumáme. Obtíže nepramení z nedostatku problémů, ale převážně z toho, že je velmi obtížné si problém vhodně pojmenovat. Při stanovení problémů práce obvykle začíná tzv. předběžnou teoretickou analýzou, kde se zkoumá současný stav a jde o získání co nejvíce informací o daném problému.¹²⁷ Především se jedná o práci s odbornou literaturou. Kromě odborné literatury lze využít i internet či rozhovory s pedagogy či odborníky. V dalším kroku

¹²⁶ CHRÁSKA, Miroslav. *Úvod do výzkumu v pedagogice: základy kvantitativně orientovaného výzkumu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. ISBN 80-244-0765-5, s. 8.

¹²⁷ Tamtéž, s. 9.

je důležité si definovat jednotlivé pojmy tak, aby je bylo možné „uchopit“ a následně s nimi pracovat.¹²⁸

Dalším krokem je formulace hypotéz. Hypotézou se rozumí předběžné, pokusné a prozatímní odpovědi na položené otázky. Hypotézu musí být možné empiricky ověřit.

Třetí částí výzkumu je testování hypotézy, při které prokazujeme pravdivost nebo nepravdivost hypotézy. V případě, kdy chceme rozhodnout o pravdivosti hypotézy, musíme nashromáždit data a následně je roztřídit, zpracovat a vyhodnotit. Data můžeme získat několika způsoby, a to formou dotazníku, pedagogického pozorování, rozhovoru apod. Ve zpracování dat má významné místo v pedagogickém výzkumu statistika, která se zabývá metodami sběru, zpracování a vyhodnocení dat. Po tomto zpracování přichází na řadu potvrzení či vyvrácení hypotézy.¹²⁹

Poslední fází je vyvozování závěrů a jejich prezentace. Při této fázi konstatujeme přijetí nebo odmítnutí hypotéz. Dosažené výsledky interpretujeme, srovnáváme je s dosavadními výsledky vědy a případné rozdíly zdůvodňujeme. Na základě získaných výsledků dedukujeme další výroky, které se mohou stát hypotézami pro další případné výzkumy. Vědecké výzkumy, které jsou připravené pečlivě, probíhají na třech úrovních, a to na pilotáži, předvýzkumu a vlastním výzkumu.¹³⁰

¹²⁸ CHRÁSKA, Miroslav. *Úvod do výzkumu v pedagogice: základy kvantitativně orientovaného výzkumu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. ISBN 80-244-0765-5, s. 10

¹²⁹ Tamtéž, s. 12-13.

¹³⁰ Tamtéž, s. 13.

11.2. Cíle výzkumu

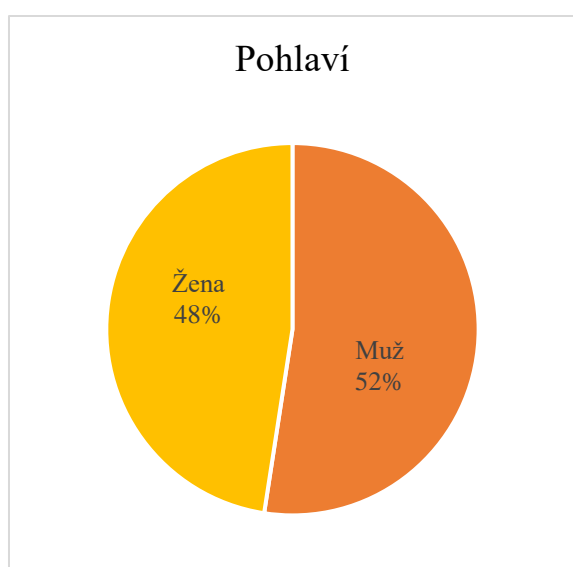
Cílem tohoto pedagogického výzkumu bylo zjistit, zda se žáci osmých a devátých tříd základních škol na Hlučínsku zajímají o dějiny svého rodného města, zda se dané téma probírá v hodinách občanské výchovy nebo dějepisu, zda četli nějaké knižní publikace o městě nebo alespoň internetové články a zda mají alespoň malé povědomí o slavných rodácích nebo památkách. Mou základní hypotézou, kterou jsem si stanovila, bylo, že žáci daných základních škol již nějaké informace doma či ve škole slyšeli a mají zájem se dozvědět více informací v hodinách dějepisu nebo občanské výchovy o jejich rodném městě.

Výzkumné otázky:

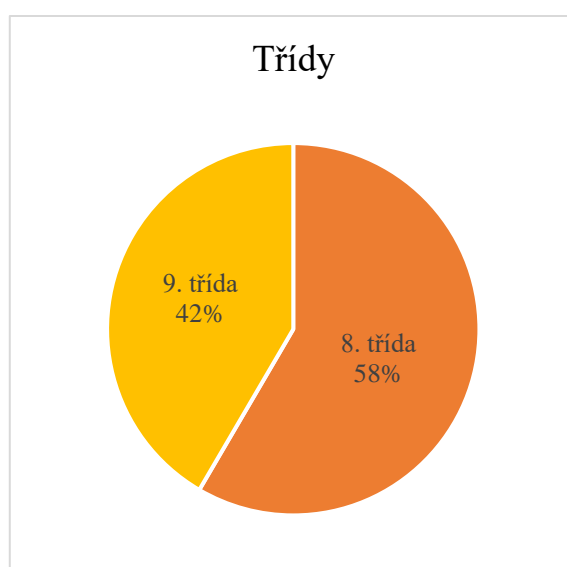
1. Zajímá tě historie města Hlučín?
2. Chtěl/a by ses dozvědět informace (historie, památky, rodáci, tradice atd.) o svém rodném městě?
3. V hodinách občanské výchovy nebo dějepisu, setkal/a si se s nějakými informacemi o Hlučíně?
4. Povídali ti někdy tví rodiče, prarodiče nebo sourozenci o historii města Hlučín?
5. Máte doma nějaké knihy, ve kterých bychom se dočetli o dějinách Hlučina?
6. Četl/a si nějaké knihy o dějinách města Hlučín?
7. Četl/a si nějaké internetové články, které se vztahují k městu Hlučín?
8. Který z uvedených osobností je slavný rodák z Hlučina?
9. Která z uvedených osobností je slavnou rodačkou z Hlučina?
10. Jak se říká lidem na Hlučínsku?
11. Kostel sv. Jana Křtitele v Hlučíně byl postaven, ve kterém uměleckém slohu?

11.3. Analýza a vyhodnocení výsledků

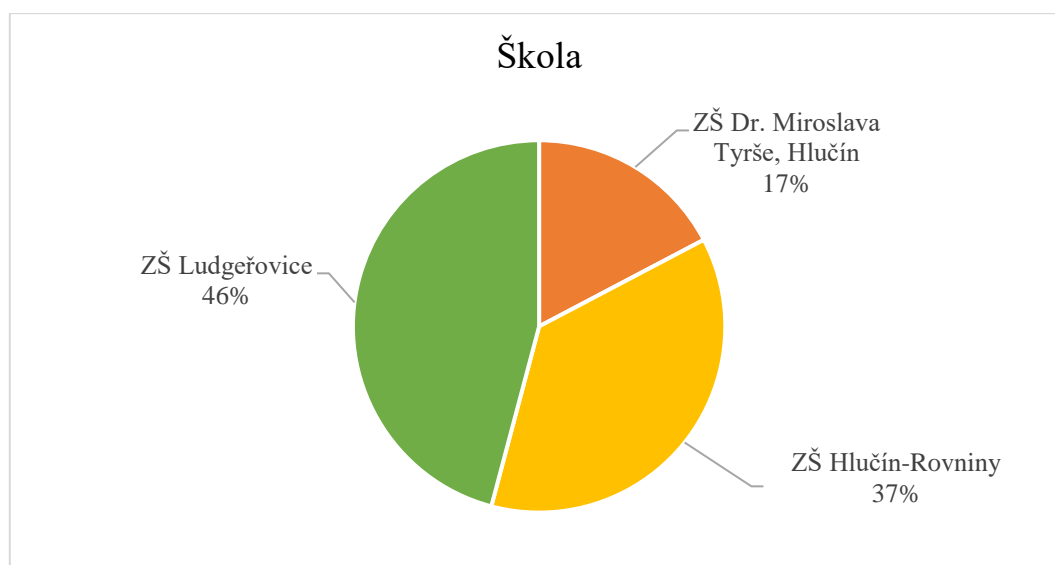
Dotazník byl proveden na dvou základních školách v Hlučíně: Základní škola Dr. Miroslava Tyrše a Základní škola Hlučín-Rovně a na jedné základní škole v Ludgeřovicích. Výsledky dotazníku jsou vyhodnocovány společně, jak dívek, tak chlapců všech zmíněných základních škol. Výsledky z dotazníku jsou znázorněny pomocí grafů a jsou doplněny komentáři.

Graf č. 1 – Pohlaví respondentů

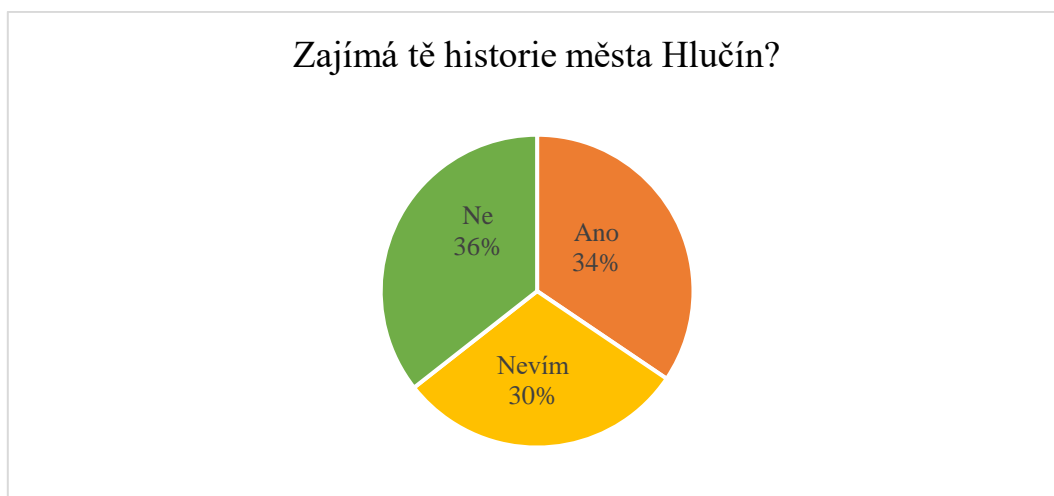

Graf č. 2 – Třídy

Graf č. 3 – Zastoupení škol

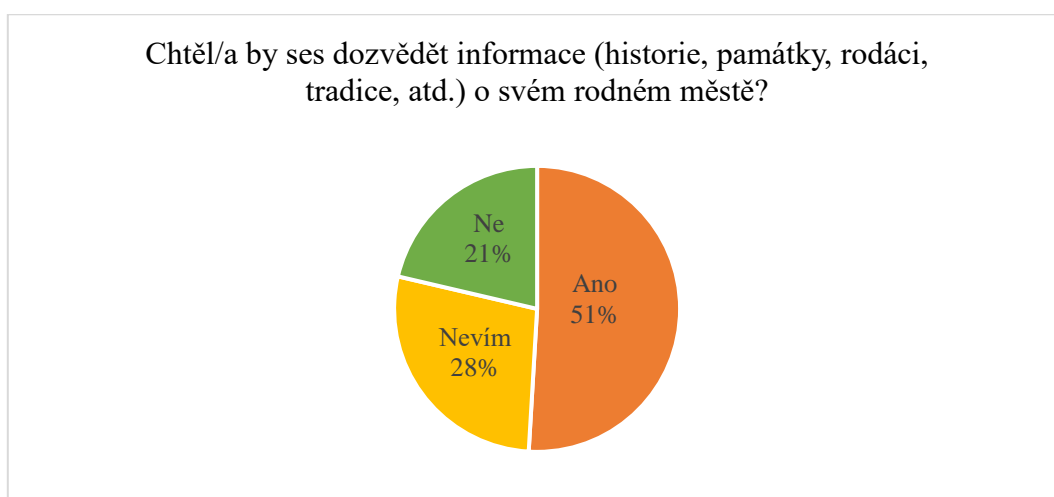
Otázka č. 1

Graf č. 4 - Grafické znázornění otázky č. 1

Komentář: Cílem této otázky bylo zjistit, zda žáci osmých a devátých tříd základních škol v Hlučíně a Ludgeřovicích mají zájem o historii svého rodného města. 34 % respondentů odpovědělo, že jeví zájem o historii svého rodného města a nezájem projevilo 36 % dotázaných. Odpověď nevím zvolilo 30 % respondentů.

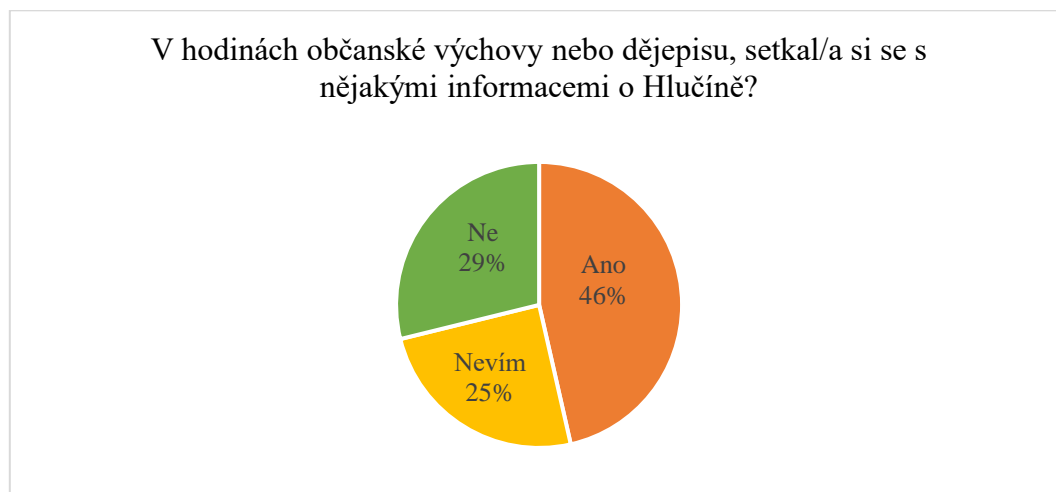
Otázka č. 2

Graf č. 5 - Grafické znázornění otázky č. 2

Komentář: Tato otázka měla zjistit, zda žáci mají zájem se dozvědět více informací např. o historii svého rodného města, památkách, slavných rodácích, hlučínských tradicích apod. Nadpoloviční většina dotázaných, konkrétně 51 %, odpověděla kladnou odpověď ano. Zápornou odpověď uvedlo 21 % a odpověď nevím zvolilo 28 %.

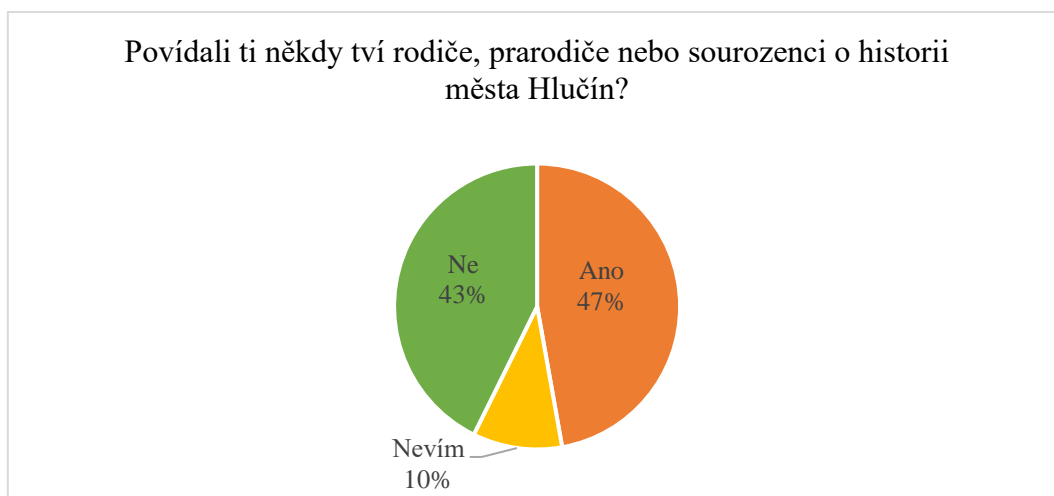
Otázka č. 3

Graf č. 6 - Grafické znázornění otázky č. 3

Komentář: Cílem otázky číslo 3 bylo zjistit, zda se pedagogové v hlučínských školách věnují historii města v hodinách občanské výchovy nebo dějepisu. Téměř polovina dotázaných, konkrétně 46 %, se s nějakými informacemi setkala při výuce. 29 % odpovědělo, že se s informacemi při výuce nesetkali a 25 % respondentů dalo odpověď nevím.

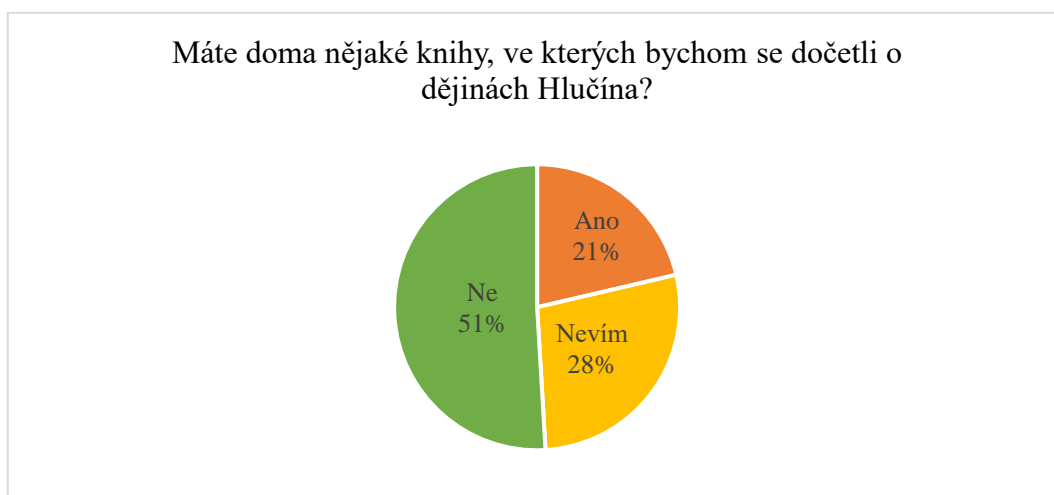
Otázka č. 4

Graf č. 7 - Grafické znázornění otázky č. 4

Komentář: Cílem této otázky bylo zjistit, zda se žáci dozvídají nějaké informace o svém rodném městě u svých rodičů, prarodičů či sourozenců. Informace od rodinných příslušníků dostává nebo dostalo 47 % respondentů. Informace nedostává 43 % a 10 % dotázaných si nevzpomnělo.

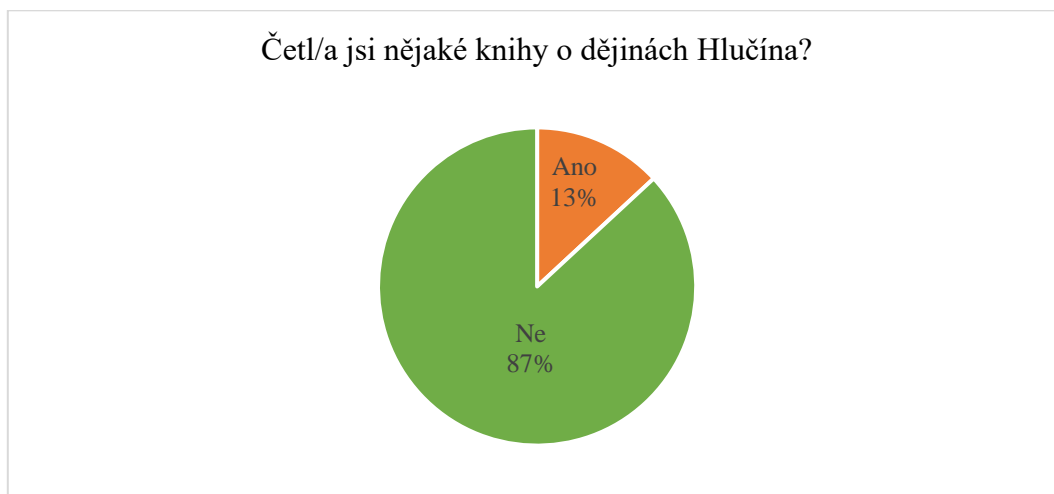
Otázka č. 5

Graf č. 8 - Grafické znázornění otázky č. 5

Komentář: Tato otázka byla zaměřena na publikace a zjišťovala, zdali žáci mají povědomí o tom, zda doma mají nějaké knihy o svém rodném městě. Žádné publikace nemá doma 51 % dotázaných (136 žáků). Pouze 21 % dotázaných (57 žáků) má doma nějakou publikaci a 28 % (74 žáků) neví, zda nějakou knihu doma mají.

Otázka č. 6

Graf č. 9 - Grafické znázornění otázky č. 6

Komentář: Otázka číslo 6 zjišťuje, zda žáci četli nějaké knihy o dějinách Hlučína. Knihu nečetlo celkem 232 žáků (87 % dotazovaných). Pouhých 35 žáků (13 % dotazovaných) nějakou knihu četlo.

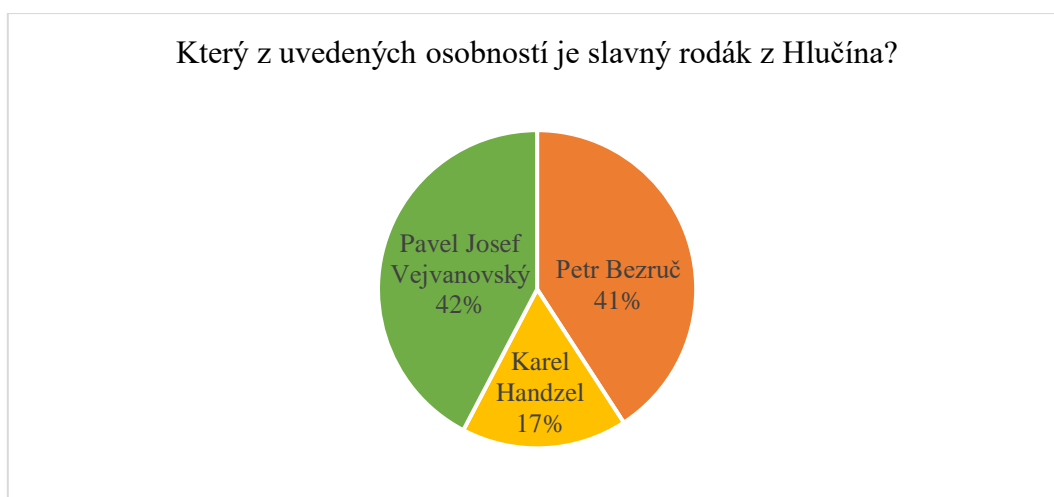
Otázka č. 7

Graf č. 10 - Grafické znázornění otázky č. 7

Komentář: Otázka číslo 7 naopak zjišťuje, zda se žáci setkali alespoň s nějakými internetovými články, které četli. Větší část dotazovaných, přesněji 61 %, četla internetové články o Hlučíně. Naopak 39 % internetové články nečetlo.

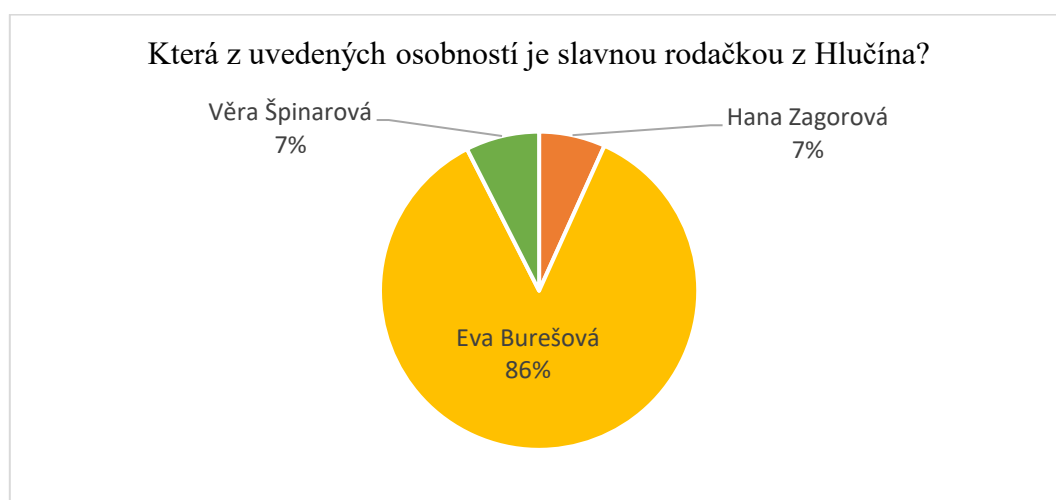
Otázka č. 8

Graf č. 11 - Grafické znázornění otázky č. 8

Komentář: Cílem této otázky bylo, zda žáci osmých a devátých tříd vědí, který z uvedených osobností je slavný rodák z Hlučína. Otázka byla zaměřena na starší osobnosti. Správnou odpovědí je Pavel Josef Vejvanovský. Správnou odpověď zvolilo 113 respondentů, což činí 42 %. Špatnou odpověď na tuto otázku zvolila nadpoloviční většina, což činí 58 % (154 respondentů).

Otázka č. 9

Graf č. 12 - Grafické znázornění otázky č. 9

Komentář: Tato otázka byla zaměřena na novodobé slavné osobnosti. Zde jsem očekávala, že většina žáků zvolí správnou odpověď oproti předchozí otázce, především kvůli sociálních sítí, na kterých mohou slavnou osobnost často vídávat. Správná odpověď je Eva Burešová. Drtivý počet dotazovaných 229, což odpovídá 86 %, zvolilo správnou odpověď. Chybnou odpověď zvolilo 14 % (38 dotazovaných).

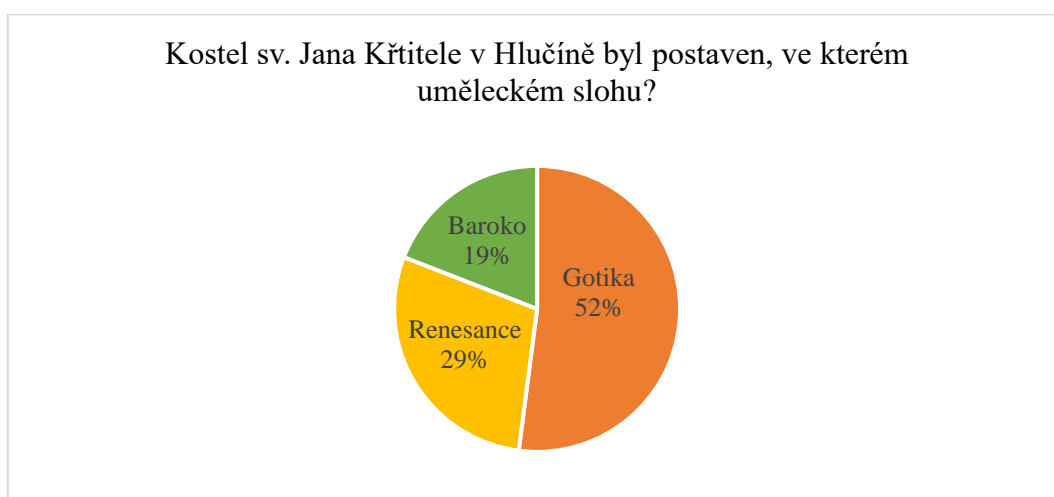
Otázka č. 10

Graf č. 13 - Grafické znázornění otázky č. 10

Komentář: Cílem této otázky bylo zjistit, zda žáci vědí, jak se lidem na Hlučínsku říká. Správnou odpovědí jsou prajzáci. S tímto slovem se mohou žáci často setkat, jelikož si obyvatelé Hlučínska často mezi sebou takhle říkávají. Odpověď znalo 221 žáků (83 % všech dotazovaných). Chybnou odpověď naopak zvolilo 46 žáků (17 % všech dotazovaných).

Otázka č. 11

Graf č. 14 - Grafické znázornění otázky č. 11

Komentář: Tato otázka byla zaměřena na historickou památku a umělecký sloh, ve kterém byla památka postavena. Jedná se o kostel sv. Jana Křtitele, který se nachází ve městě Hlučín. Správnou odpovědí je gotika. I když lze říct, že zde není jednoznačně správná odpověď. Za správnou odpověď můžeme brát všechny tři možnosti. Kostel byl totiž vybudován v několika slohových obdobích (gotika, renesance, baroko). Stavba má dnes prvky jak gotiky, renesance, tak baroka. I před řadu úprav je ale gotický charakter stále znatelný. Správnou odpověď zvolila nadpoloviční většina, konkrétně 52 %, a tudíž lze říct, že 139 žáků vidí při pohledu na stavbu gotiku. Baroko zvolilo 19 % respondentů (51 žáků) a renesanci 29 % (77 žáků).

11.4. Shrnutí výsledků

Otázky číslo 1 až 7 byly zaměřeny na regionální dějiny. Zbylé otázky, č. 8, 9, 10 a 11 se zaměřovaly na slavné rodáky z Hlučína, historickou hlučínskou památku a místní obyvatelstvo. O těchto historických informacích by žáci hlučínských základních škol měli mít povědomí.

Více informací o svém rodném městě by se ráda dozvěděla polovina respondentů (51 %). Dalších 28 % respondentů v této chvíli neví, z čehož lze vyvodit, že zájem o toho téma nevytizel. S regionálními informacemi ve vyučovacích hodinách občanské výchovy a dějepisu se setkala 46 % žáků. Lze tedy říct, že se v daných hlučínských základních školách věnují tomuto tématu. I doma skoro polovina respondentů slyšela o historii Hlučína, konkrétně 47 %. Dle mého názoru by se žáci měli dozvídat, jak se v minulosti žilo ve městě, ve kterém dnes samotní žáci žijí. Popřípadě by si měli pročíst knihy, ve kterých si tyto informace mohou najít. Doma má dané knihy 21 % respondentů a 28 % si není jisto. Žáci ovšem o tyto knihy nejeví zájem. Dokládá nám to odpověď u otázky číslo 6, ve které se zjistilo, že 87 % žáků nečetlo žádnou knihu o historii Hlučína.

Otázky, které byly zaměřeny na hlučínské slavné rodáky, na historickou památku a místní obyvatelstvo, dopadly velmi dobře. Nejvíce dotázaných (86 %) odpovědělo správně na otázku, která byla zaměřena na slavné osobnosti z dnešní doby. Další otázka, která si zasloužila vysoký výsledek (83 %) správných odpovědí, byla otázka ohledně lidí na Hlučínsku. Cílem bylo zjistit, zda žáci vědí, jak si tito lidé říkají. Naopak nejhůře dopadla otázka týkající se starších slavných rodáků, kde chybnou odpověď zvolila větší část dotázaných (58 %).

Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zaměřila na zpracování historie města Hlučína od jeho počátku až do současnosti v kontextu historických událostí země. V práci jsem postihla slavné rodáky z Hlučína a historické hlučínské památky.

Když se řekne Hlučín a oblast Hlučínsko, tak se hodí dodat „trochu jiné pohraničí“. Nenarazíme zde na rozbité kostely, vybydlené domy ani na sociální potíže, které sužují oblasti bývalých Sudet, ale naopak se jedná o prosperující region, ke kterému jeho obyvatelstvo zaujímá hluboký citový vztah.

Město Hlučín se nachází v Moravskoslezském kraji v okrese Opava v průměrné nadmořské výšce 241 m. n. m. a oblast Hlučínsko zahrnuje celkem 30 obcí. Město Hlučín založil v roce 1256 Přemysl Otakar II. Základní listina není dochována, ale předpokládá se, že to bylo toho roku 1256. První doložená zpráva o Hlučíně je z roku 1303. Město vzniká na obchodní stezce Opava-Ostrava-Bohumín. Od samotného založení města vlastnilo Hlučín mnoho držitelů. Mezi nejvýznamnější patřili z roku 1473 páni z Poděbrad a Kunštátu, kdy Hlučín se stal poprvé soukromým vlastnictvím. V roce 1518 koupil město pan Bernard ze Zvole, který nechal město obehnat hradbami a dvěma branami, Ostravskou a Opavskou. Po jeho smrti získal Hlučín slavný slezský rod Bruntálských z Vrbna.

V roce 1741 pruský král Fridrich II. vpadl do Slezska a obsadil celou zemi, včetně Hlučínska, kde bylo odstraněno české úřadování a nahrazeno bylo německým. Český jazyk byl ponechán v kostelech a ve školách, kde se učilo po tři staletí podle Lelkova českého slabikáře. Ten byl v roce 1873 zakázán a učilo se podle německého slabikáře.

V první světové válce padlo celkem 1 743 Hlučíňanů. Hlučínským hrdinou byl Paul Billik, který byl jeden z nejpopulárnějších letců císařského Německa. Rozhodnutím Versailleské smlouvy bylo Hlučínsko v roce 1920 oficiálně připojeno k Československu, čímž vzniklo Hlučínsko. Hlučínsko nebylo tenkrát ještě využíváno a mluvilo se o části Ratibořska. S jeho odstoupením se Německo nesmířilo a na základě Mnichovské dohody v roce 1938 se Hlučínsko stalo součástí Německé říše. Místní obyvatelstvo bylo považováno za říšskoněmecké, z čehož vyplývala i branná povinnost mužské populace. Během druhé světové války bylo Hlučínsko zbaveno německých vojsk až v poslední fázi Ostravské operace dne 29. dubna 1945. Po válce se region stal opět součástí Československa. Na severu německého

souseda vystřídal polský. Hlučínsko by bylo dnes automatickou součástí Polska, kdyby se v roce 1920 nepodařilo region připojit k Československu.

V 60. letech 20. století zanikl okres Hlučín a stal se součástí okresu Opava. V 90. letech 20. století město Hlučín vstoupilo do Sdružení obcí Horního a Dolního Slezska a severní Moravy. V roce 2001 vstoupilo do Sdružení obcí Hlučínska a Euroregionu Silesia.

Pevně spjatý s minulostí města jsou i kulturní památky jako je farní kostel sv. Jana Křtitele, zámek, kostel sv. Markéty, Kremerova vila, radnice, areál československého opevnění a městské opevnění. Město Hlučín proslavila i spousta slavných osobností, jako je básník, literát a kazatel Bohumír Josef Hynek Bílovský narozený v roce 1659, herečka a zpěvačka Eva Burešová narozena roku 1993, sochař Jan Baltazar Janda narozen v roce 1827, malíř Jan Bochenek narozen roku 1831, režisér Lumír Olšovský narozený v roce 1973, hudební skladatel Pavel Blaschke narozen roku 1885, hudební skladatel Pavel Josef Vejvanovský narozený v roce 1639 a malíř Vilém Balarin narozen roku 1894.

Součástí práce je využití poznatků o dějinách Hlučina pro pedagogické účely. Vytvořila jsem pět vyučovacích hodin do předmětu výchova k občanství a čtyři vyučovací hodiny do předmětu dějepis. Veškeré vyučovací hodiny se týkají tématu diplomové práce. Vytvořen byl i projekt do matematiky, který se zabýval památnými stromy ve městě Hlučíně.

Závěr mé diplomové práce je tvořen pedagogickým výzkumem, který se zabýval názorem žáků na dějiny města a jejich znalostmi, které se týkaly informací z historie Hlučina, o kterých by měli mít žáci povědomí.

K uskutečnění cíle mé diplomové práce jsem využila především literaturu. Podstatné údaje o vývoji v Hlučíně jsem čerpala z publikací *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960* a *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. K popisu dějin naší země jsem použila knihy *Dějiny Československa II. a Dějiny českých zemí*.

Cílem mé práce bylo popsat historii Hlučina od jeho vzniku až po současnost, ukázat využití této práce pro pedagogické účely v předmětech výchova k občanství a dějepis a dotazníkové šetření mělo zjistit, jak se žáci hlučínských základních škol zajímají o historii svého rodného města.

Součástí diplomové práce je i obrazová příloha, která se vztahuje k historii města, slavným rodákům z Hlučína a hlučínským historickým památkám a doplňují tak teoretickou část práce.

Téma dějiny Hlučína není zcela vyčerpané. V tomto tématu zůstává otevřený prostor pro jeho další rozšířené zpracování. Především německé období a moderní doba by si zasloužila podrobněji rozvést. Možno je jít do větších podrobností v rámci dějin, samosprávy, hospodářství, dopravy, životní úrovně, kultury, školství, sportu a volného času apod. Samozřejmě je možné vytvořit další vyučovací hodiny a projekty nebo vytvořit vzdělávací kroužek či projekt zaměřený na toto téma.

Seznam použitých zdrojů

Literatura:

1. BARTOŠ, Josef, Jindřich SCHULZ a Miloš TRAPL. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2874-1
2. BRABCOVÁ, Liana. *Pozdrav z Hlučínska: pohlednice a historie*. Opava: Bobr, 1995. ISBN 80-901764-1-0
3. GAWRECKÁ, Marie. *Československé Slezsko mezi světovými válkami 1918-1938*. Opava: Slezská univerzita, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Ústav historie a muzeologie, 2004. ISBN 80-7248-233-5
4. HARNA, Josef a Rudolf FIŠER. *Dějiny českých zemí: učebnice pro střední školy*. Praha: Fortuna, 1998. ISBN 80-7168-522-4.
5. CHRÁSKA, Miroslav. *Úvod do výzkumu v pedagogice: základy kvantitativně orientovaného výzkumu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. ISBN 80-244-0765-5
6. CHRÁSKA, Miroslav. *Úvod do výzkumu v pedagogice*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1367-1
7. CHRÁSTECKÝ, Metoděj. *Hlučínsko, Valticko, Vitorazsko: podobná minulost: historie, obce, atraktivita*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2008. ISBN 978-80-254-3581-6
8. CHRÁSTECKÝ, Metoděj a Jiří NEMINÁŘ. *Hlučín v proměnách času: Hlutschin im Wandel der Zeit*. Přeložil Eva CIEŠLAROVÁ. Hlučín: Muzeum Hlučínska, 2017. ISBN 978-80-907054-0-1.
9. KAPRAS, J.: *O naše Hlučínsko*. Praha 1935.
10. KAVKA František, ŠÍPEK Zdeněk, VÁLKA JOSEF. *Dějiny Československa II.*, SPN Praha.
11. KLADIWA, Pavel, CHRÁSTECKÝ, Metoděj, ed. *Hlučín 1256-2006: 750 let města*. [Hlučín]: Muzeum Hlučínska, 2006. ISBN 80-239-7008-9
12. KOŘENÝ, Gustav, ed. *Dnešní Hlučínsko*. Opava: Slezské dílo, 1924. Slezské epistolky.
13. KOUTECKÁ, Věra. *Příroda Hlučínska: Natural environment of Hlučín region = Die Natur von der Region Hlučín = Przyroda w okolicy Hlučina*. Hlučín: Město Hlučín ve spolupráci se Sdružením obcí Hlučínska, 2004. ISBN 80-86486-27-3

14. MALOHLAVA, Rudolf, Vladimír MARIÁNEK a Otakar KÁŇA. *Stručný přehled vývoje Hlučínska*. Ostrava: Dům osvěty v Hlučině, 1960
15. MEČIAR, Marcel. *Hlučínsko: sociální identity a generace*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2008. ISBN 978-80-7368-659-8
16. NEMINÁŘ, Jiří, Radim LOKOČ a Jiří JUNG. *Vítejte na Hlučínsku*. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska, 2019. ISBN 978-80-906516-5-4
17. PLAČEK, Vilém a Magda PLAČKOVÁ. *Ludgerovice v sedmi staletích*. Ludgerovice: Obecní úřad, 2003. ISBN 80-86458-12-1
18. PLAČEK, Vilém a Magda PLAČKOVÁ. *Sudice: 1238-2018*. [Sudice]: obec Sudice, 2018. ISBN 978-80-270-4557-0
19. PLAČEK, Vilém a Magda PLAČKOVÁ. *Šilheřovice v historii a současnosti*. Šilheřovice: Obecní úřad Šilheřovice, 2006. ISBN 80-86458-17-2
20. PLAČEK, Vilém. *Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960*. 2., upr. a dopl. vyd. Háj ve Slezsku: František Maj, 2007. ISBN 978-80-86458-21-2
21. PLAČEK, Vilém. *Prajzáci II, aneb, Hlučínsko ve staronové vlasti 1920-1938*. Háj ve Slezsku: Maj-Tiskárna, 2007. ISBN 978-80-86458-24-3
22. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. 2017 [cit. 2021-03-25]. Dostupný z www: http://www.msmt.cz/file/43792_1_1/
23. SLÁDEK, Milan. *Němci v Čechách: německá menšina v českých zemích a Československu 1848-1946*. Praha: Pragma, c2002. ISBN 80-7205-901-7
24. SMUTNÁ, Alena. *Kremerova vila a architekt Lubomír Šlapeta*. Brno, 2013. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita.
25. *Školní vzdělávací program Škola pro život*. Ludgerovice: Základní škola a mateřská škola Ludgerovice, příspěvková organizace, 2016. Dokument je dostupný v kanceláři ZŠ a MŠ Ludgerovice.
26. UBELAKER, František. *700 let města Hlučína: památník k oslavám v roce 1956*. Ostrava: Nakladatelství KNV, 1956
27. VRANÍK, Jakub. *Právní dějiny Hlučínska v letech 1742-1945*. Olomouc, 2012. Diplomová. Univerzita Palackého v Olomouci
28. ŽÁČEK, Rudolf. *Dějiny Slezska v datech*. Praha: Libri, 2004. ISBN 80-7277-172-8

Internetové zdroje:

1. *Celebwiki: vše o celebritách* [online]. Praha: CZECH NEWS CENTER, 2001 [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://celebwiki.blesk.cz/>
2. *FDb.cz: Filmová databáze* [online]. Praha: HyperMedia, 2003 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.fdb.cz/>
3. *Hlučín: Informační a komerční web o městě Hlučín* [online]. Hlučín: WEBAP, 2017 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.hlucin.com/>
4. *Jirkův cestovní deník: originální články o turistice* [online]. Plzeň: eStranky.cz, 2018 [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://cestou-necestou.estranky.cz/>
5. *Město Hlučín* [online]. Hlučín: Public4u, 2000 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.hlucin.cz/>
6. *Muzeum Hlučínska* [online]. Hlučín: Příspěvková organizace města Hlučín, 2005 [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.muzeum-hlucinska.cz/>
7. *Národní divadlo Moravskoslezské* [online]. Ostrava: SE-MO Data, 2003 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.ndm.cz/cz/>
8. *Římskokatolická farnost Hlučín* [online]. Hlučín: Themeisle, 2014 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.farnosthlucin.cz/>
9. *Sdružení obcí Hlučínska* [online]. Hlučín: WEBAP, 2017 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.hlucinsko.eu/>
10. *Turistická oblast: Opavské Slezsko* [online]. Chomutov: Galileo Corporation, 2002 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.opavske-slezsko.cz/>
11. *Turistické informační centrum Hlučín* [online]. Hlučín: ARSY line, 2006 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.info.hlucin.com/cs/>
12. *Turistika.cz* [online]. Praha: Turistika.cz, 2007 [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/>

Seznam zkratek

- LP** – Longo Pago (v překladu Dlouhá ves)
- DNSAP** – Německá národně socialistická strana dělnická
- SA** – Útočné oddíly
- NSV** – Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei
- HJ** – Hitlerjugend
- BDO** – Bund Deutscher Osten
- NSDAP** – Národně socialistická německá dělnická strana
- KSČ** – Komunistická strana Československa
- OKD** – Ostravsko-karvinské doly
- DAMU** – Divadelní akademie múzických umění

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Současné Hlučínsko z pohledu celé České republiky	118
Příloha č. 2 – Městský znak Hlučina	118
Příloha č. 3 – Vlajka města Hlučín	119
Příloha č. 4 – Insignie, odznak hodnosti a moci	119
Příloha č. 5 – Eva Burešová	120
Příloha č. 6 – Jan Baltazar Janda	120
Příloha č. 7 – Jan Bochenek	121
Příloha č. 8 – Lumír Olšovský	121
Příloha č. 9 – Pavel Blaschke	122
Příloha č. 10 – Pavel Josef Vejvanovský	122
Příloha č. 11 – Areál československého opevnění Hlučín-Darkovičky	123
Příloha č. 12 – Farní kostel sv. Jana Křtitele v Hlučíně	123
Příloha č. 13 – Hlučínský zámek	124
Příloha č. 14 – Hřbitov s kostelem sv. Markéty v Hlučíně	124
Příloha č. 15 – Kaple v areálu hřbitova s kostelem sv. Markéty	125
Příloha č. 16 – Kremerova vila v Hlučíně	125
Příloha č. 17 – Mírové náměstí a historické jádro Hlučina	126
Příloha č. 18 – Městský dům Slezan na Mírovém náměstí	126
Příloha č. 19 – Pamětní deska kaple sv. Jana Nepomuckého na Mírovém náměstí	127
Příloha č. 20 – Bašta na severovýchodní straně města Hlučina	127
Příloha č. 21 – Radnice na Mírovém náměstí v Hlučíně	128
Příloha č. 22 – Židovský hřbitov v Hlučíně	128

Přílohy

Příloha č. 1 – Současné Hlučínsko z pohledu celé České republiky

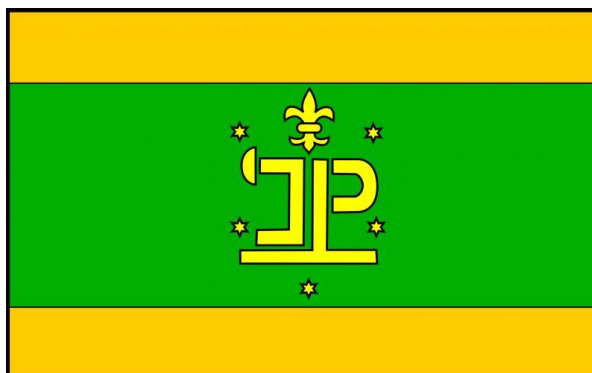
Zdroj: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie_historie/pred-74-lety-pripadlo-hlucinsko-nemecku-cesi-pak-slouzili-ve-wermachtu-a-maji-stale-strach-mluvit_201210080530_jpiroch

Příloha č. 2 – Městský znak Hlučína

Zdroj: <https://www.hlucin.cz/cs/mesto-hlucin/profil-mesta/znak-mesta.html>

Příloha č. 3 – Vlajka města Hlučín

Zdroj: <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/36456fbc-a756-42e3-be92-a94fbddb9b13>

Příloha č. 4 – Insignie, odznak hodnosti a moci

Zdroj: <http://www.hlucin.com/clanek/v-hlucine-mohou-oddavat-vsichni-clenove-rady-mesta/1188>

Příloha č. 5 – Eva Burešová

zpěvačka a herečka (1993 – současnost)

Zdroj: <https://celebwiki.blesk.cz/osobnost/3605/eva-buresova/>

Příloha č. 6 – Jan Baltazar Janda

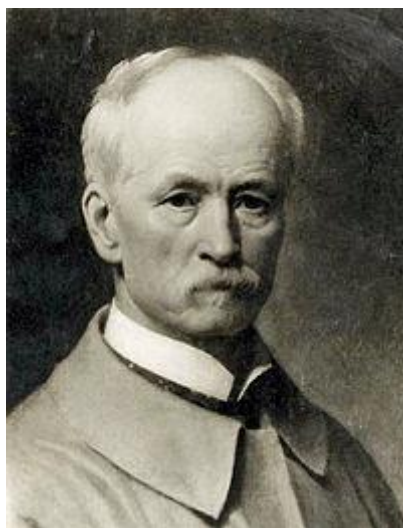
sochař (1827–1875)

Zdroj: <https://biblio.hiu.cas.cz/records/b190ab37-ea9c-4ebf-98de-6b421e9e53c2>

Příloha č. 7 – Jan Bochenek

malíř a člen Římské umělecké společnosti (1831–1909)

Zdroj: <http://hlucinsko.pise.cz/13-jan-bochenek.html>

Příloha č. 8 – Lumír Olšovský

čínoherní a muzikálový herec a dabér (1973 – současnost)

Zdroj: <https://www.ndm.cz/cz/osoba/2075-olsovsky-lumir.html>

Příloha č. 9 – Pavel Blaschke

hudební skladatel (1885–1969)

Zdroj: <https://kulturportal-west-ost.eu/biographien/blaschke-paul-2>

Příloha č. 10 – Pavel Josef Vejvanovský

hudební skladatel (1639–1693)

Zdroj: <https://www.fdb.cz/lidi-filmografie-zanrova/496866-pavel-josef-vejvanovsky.html>

Příloha č. 11 – Areál československého opevnění Hlučín-Darkovičky

Zdroj: <https://www.i-senior.cz/areal-cs-opevneni-hlucin-darkovicky-obranna-linie-ktera-padla-bez-jedineho-vystrelu/>

Příloha č. 12 – Farní kostel sv. Jana Křtitele v Hlučíně

Zdroj: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/kostel-sv-jana-krtitele-v-hlucine>

Příloha č. 13 – Hlučínský zámek

Zdroj: <http://www.kultura.cz/profile/5375-zamek-hlucin>

Příloha č. 14 – Hřbitov s kostelem sv. Markéty v Hlučíně

Zdroj: <http://www.hlucin.com/clanek/hrbitovni-kostel-sv-markety/150>

Příloha č. 15 – Kaple v areálu hřbitova s kostelem sv. Markéty

Zdroj: <http://www.mistopis.eu/mistopiscr/slezsko/hlucinsko/hlucin.htm>

Příloha č. 16 – Kremerova vila v Hlučíně

Zdroj: <http://www.hlucin.com/clanek/kremerova-vila/209>

Příloha č. 17 – Mírové náměstí a historické jádro Hlučína

Zdroj: <https://mapio.net/pic/p-67940778/>

Příloha č. 18 – Městský dům Slezan na Mírovém náměstí

Zdroj: <https://cestou-necestou.estranky.cz/clanky/mestske-pamatky-a-budovy/namesti-a-pamatkove-rezervace/hlucin---mirove-namesti.html>

Příloha č. 19 – Pamětní deska kaple sv. Jana Nepomuckého na Mírovém náměstí

Zdroj: <http://www.mistopis.eu/mistopiscr/slezsko/hlucinsko/hlucin.htm>

Příloha č. 20 – Bašta na severovýchodní straně města Hlučína

Zdroj: <http://www.mistopis.eu/mistopiscr/slezsko/hlucinsko/hlucin.htm>

Příloha č. 21 – Radnice na Mírovém náměstí v Hlučíně

Zdroj: <http://www.hlucin.com/clanek/radnice-s-mirovym-namestim/231>

Příloha č. 22 – Židovský hřbitov v Hlučíně

Zdroj: http://www.opavske-slezsko.cz/turisticke-informace/vyletni-cile/technicke-pamatky/pietni-misto-zidovskeho-hrbitova-29_118.html

Anotace

Jméno a Příjmení	Bc. Ivana Marčíková
Katedra:	Společenských věd
Vedoucí práce:	PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D.
Rok obhajoby	2021

Název práce:	Dějiny Hlučína a využití tohoto tématu v pedagogické praxi
Název v angličtině:	History of Hlučín and its usage in pedagogical practice
Anotace práce:	Diplomová práce se zabývá historií města Hlučín od jeho vzniku až po současnost. Dále obsahuje informace o historických památkách a významných osobnostech. Součástí je také dotazníkové šetření a využití práce pro pedagogické účely v předmětech výchova k občanství a dějepis.
Klíčová slova:	Hlučín, dějiny, historický vývoj, památky, hlučínští rodáci, pedagogika, výchova k občanství, dějepis
Anotace v angličtině:	This thesis is aimed regarding the history of Hlučín from its foundation till present. In addition, it contains information about historical monuments and eminent personalities. Practical part of this work includes survey of pedagogical work and its usage in practice for subject civics and history.
Klíčová slova v angličtině:	Hlučín, history, historical development, sights, natives of Hlučín, pedagogy, civics, history
Přílohy vázané v práci:	Ilustrace, Grafy
Rozsah práce:	128 stran
Jazyk práce:	Čeština